XXVII ÉVFOLYAM, 303. SZÁM, 1950 DECEMBER 31., VASARNAP

Ára: 60 fillér

DEBRECZEN

Szerkesztőség: DebrecenBajcsy-Zs. utca 1. sz. (Kisgazdapárt helyiségénél) félem. Tel.: 41-13. Szerkesztőségi hivatalos órák: d. u. 4 11-ig.

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ

Kiadóhivatal: Bajcsy-Zs. utca 1. (Független Kisgazdapárt helyiségénél) félemelet. Telefon: 41-14. Hivatalos órák: reggel 8 órától este 6-ig

Az új esztendő küszöbén

Ötéves tervünk első évét befejeztük. Országos, megyei és debreceni viszonylatban egyaránt jelentős eredmények születtek és bár a naptári év csak most zárult, elmondhatjuk, hogy valamennyi üzemünk, vállalatunk a tervmunkát tekintve, már túlnyomó részt mélyen bennjár második tervévében, 1951. évi tervét teljesíti.

Decembernek szinte minden egyes napja új örömet hozott a dolgozók összességének. Napnap után újabb és újabb üzemek jelentették tervük teljesítését, új tervév megkezdését. Büszkék voltunk mindannyian egy-egy jelentés olvasásakor, hiszen életünk szorosan összefügg munkánk sikerével és jól tudjuk, hogy békeakaratunk egyik győzelme az időn aratott győzelem.

Az év végének mérlegét elkészítve és az új esztendő tennivalóit felmérve, egyetlen mondatba sűríthető össze minden eddigi sikerünk és jövőbeni törekvésünk: A békéért dolgozunk.

A dolgozó százmilliók békeakarata még erőteljesebb, mint azelőtt. A kapitalista és imperialista rablók, zsoldosok, hadianyaggyárosok féktelen dühe és irigysége még jobban fenyegeti a világ békéjét, mint az elmúlt esztendőkben; a háborús uszítás, a hidegháború nyílt fegyverkezésbe csapott át — másként nem tudják levezetni a kapitalista kormányok az országaikban uralkodó elégedetlenséget és válságokat. Katonai egyezményeket kötnek Nyugat-Európában, felfegyverzik újra a német militarizmust, Koreában és Vietnamban — minden vereségük és veszteségük ellenére — tovább folytatják véres agressziójukat a szabadságra és függetlenségre vágyó nemzetek ellen. Velük szemben a világ szabad népei egyetlen erős, acélos akarattal védelmezik a veszélyeztetett béke ügyét és a népek hite, ereje, akarata oly hatalom, amelyen semmiféle imperialista és kapitalista hadi előkészület nem vehet erőt soha.

A nemzetek világszerte megismerték és meggyűlölték a háborút, fáradtak a háborútól és békét akarnak. A Szovjetunió nagyszerű példája, a népi demokráciák ötéves országépítése bebizonyította az egész világnak a békepolitika értékeit és sikerét. A béke politikája százmilliók hitével és akaratával találkozik, mert az életet és igazságot szolgálja, új, boldogabb jövőt teremt az emberiségnek.

Ez a politika többé nem a régi reakciós, titkos diplomácia, amely a népek feje felett, a népek akarata ellenére intézi az államügyeket, a nemzetközi kérdéseket. A milliók jólétét, függetlenségét, szabadságát akarja a béke poltikája és a béketábor nem véletlenül számíthat oly hatalmas seregekre a földkerekségen mindenütt: az emberek megértették az építő béke jelentőségét, az építő béke szépségei élethittel és reménykedéssel töltik be életüket.

Hiába akarnák az imperialisták és kapitalisták, a régi rend levitézlett urai, a fasizmust újjáélesztő nyugati demokráciák két részre osztani a világot. Ez a tétel — a világ két részre hasadása — hamisnak bizonyult, hiszen az úgynevezett nyugati demokráciák országaiban Európában, Amerikában és a többi világrészeken is a kormányaikkal egyre nyiltabban szembeszegülő dolgozó tömegek mind a békét akarják és Sztálinra, a Szovjetunió példájára függesztik tekintetüket. A Szovjetunió a béketábor legnagyobb erőssége és ez a szocialista nagyhatalom megmutatta a második világháború gyilkos vérözöne után, miként kell a romokból egy szabad és független nemzetnek új életet, virágzást teremtenie; a maguk kisebb méretei között hasonló példát szolgáltattak a népi demokráciák is.

A Csendes-óceántól egészen az Elbáig a békés népek roppant milliói mutatták meg saját példáikon, hogy a dolgozók mint tudnak maguknak államot teremteni, mint tudják ezt az államot, az új népi hatalmat megszervezni és fenntartani.

A béke gondolata magában is hatalmas erő, de a béke gondolatát védelmező, a békét megvalósító Szovjetunió példája, a béke és szocializmus megtartásának és megvalósításának vágya megacélozza, megsokszorozza a háborút gyűlölő nemzetek erejét. Az igazi béke egyet jelent a dolgozók jogaival, a százmilliók társadalmi és gazdasági egyenlőségével, az emberi és szabad élettel, a nemzeti függetlenséggel.

Ritka fényességgel ragyognak szerte a világon a béke tüzei. Olyan hatalmas fény ez, amely visszaüzi és megsemmisíti a sötétség gonosz hatalmait. Nemzetek, népek, anyák, férfiak, nők, ifjak szívéből lobognak fel ezek a tüzek, amelyek majd porrá égetnek mindent, ami ósdi, elavult, ami gonosz és sötét hatalom még él a világon.

Mit kap Debrecen 1951-ben az ötéves terv második évében

Az 1951-es esztendő, ötéves tervünk második éve Debrecennek, ennek a mult rendszerben elhanyagolt, a háború alatt pedig sokat szenvedett városnak sokat ad, — az új létesítmények új fejlődés útján indítják el a várost és dolgozó népét.

Mert ez a nagy agrárváros mezőgazdaságának fejlesztésére hatalmas összegeket kap a terveruházások folyamán. A debreceni termelőszövetkezeti csoportok kezén ma még csak kb. 14.000 hold van, ez a terület a terv szerint az új esztendőben 80 százalékkal fog növekedni. Azzal, hogy a szocialista szektor növekszik a mezőgazdaságban, együtt jár a magasabb terméseredmény, a több búza, a több kukorica. Az 1950-es esztendőben a debreceni határban elért terméseredményt az rontotta le, hogy a magánszektorban csak 7.2 mázsa volt az átlagtermés például búzában, míg a termelőszövetkezetek és az állami gazdaságok 11 mázsás eredményt mutathattak fel.

4,200.000 forint támogatást kapnak a dolgozó nép államától 1951-ben a termelőszövetkezeti csoportok. Istállók épülnek ebből a pénzből, silókat létesítenek, az állatállományt szaporítják, a gépi berendezést növelik s mindezek a beruházások a termelőcsoportok fejlődését az eddiginél hathatósabban fogják szolgálni.

Debrecen gyáriparában is nagymérvű beruházások történnek, amelyek főleg a könnyűipart fejlesztik. Hogy több legyen a ruha: a Ruhagyárat az eddigi 300-zal szemben 550 főt foglalkoztató üzemmé fejlesztik. Hasonlóan bővülnek valamennyi debreceni üzem keretei.

Mint egy nagy tájegység egyetlen nagyobb városának, Debrecennek eddig is fejlett kereskedelmi életét a szocialista kereskedelem győzelme még pezsgőbbé teszi. Háromnegyedmillió forint jut 1951-ben a kereskedelem fejlesztésére Debrecenben.

A terv szerint pontosan megkétszereződik a debreceni kereskedelmi vállalatok üzleteinek a száma. Nemcsak a belvárosban lesznek fővárosi színvonalú boltok, hanem a külsőségeken is egyremásra nyílnak meg a tiszta, tágas és ami a fő: a nagy raktárral, bő választékkal a fűszer- és csemege népboltok, tejboltok, húsboltok, zöldség- és baromfiboltok...

És az építkezések? Két újabb 16 lakásos bérház épül és a volt tímárüzemek helyén is lakások lesznek: 92 család talál otthont ott, ahol évekkel ezelőtt még haracsoló tímárok dolgoztak „feketén". A méntelepen is egészséges, modern lakások épülnek a telep dolgozói számára.

A debreceni dolgozók egészségügyét szolgálja majd az új esztendőben megépülő tüdőbeteg-sebészeti épület, ahol a gyógyító kés menti meg a tüdőbajosok életét. A Nagyhegyesen és a Hortobágyon új orvosi rendelőket létesítenek, gyógyszertár is lesz mellettük. A gyermekvédelem szolgálatába állanak az új bölcsődék.

Debrecent „az iskolák városának" is nevezhetnők, annyi iskolája van. Most kibővül a nagyszabású építkezések során a vegyipari technikum és a gyógypedagógiai intézet. Nagyhegyesen kéttantermes típusiskola épül az új esztendőben, magában a városban pedig az Ispotály-téren lesz új iskola.

Évtizedes álma a város lakóinak, hogy a Nagyerdőben kialakuljon a „fürdőváros". A csodaszép nagyerdei fürdő közelében most új mélyfúrást végeznek 1951-ben, hogy megjavítsák a fürdő hévvízellátását és ezzel megteremtsék az alapját egy igazi fürdőkultúrának.

Ebből a felsorolásból, amely pedig nem is teljes, látható, mennyit kap Debrecen és a város dolgozó népe az ötéves terv ranki következő esztendejétől.

A szovjet emberek nem kímélik erejüket Sztálin nagyszabású terveinek megvalósításáért

Moszkva: A szovjet haza minden részében örömteli visszhangot keltett a Szovjetunió miniszteritanácsának a Volga—doni-csatorna építésére és a rosztovi és a sztálingrádi területek öntözésére vonatkozó rendelete.

A moszkvaiak büszkeséggel fogadták ezt a határozatot.

Boldog vagyok — mondotta Alexej Ovcsinnyikov, acélöntő, — hogy az általam készített acélt felhasználják a Volga—doni-csatorna építői. Tanui lesznek annak, hogy megvalósul az orosz nép évszázados álma: egybekapcsolják az ország európai részén lévő összes tengereket. Ugy fogok dolgozni, hogy munkám elősegítse szeretett kormányunk nagy terveinek mielőbbi megvalósulását.

Ugyanakkor, amikor a háborús gyujtogatók terveket készítenek az emberiség kiirtásáról — mondja a Kalibr-gyár egyik sztahánovistája — a mi népünk békés alkotó munkával foglalkozik. A kormánynak ez a rendelete ismételten bizonyítja népünk békeszeretetét. Ez az építkezés újabb bizonyítéka annak a gondoskodásnak, amelyet a Bolsevik Párt tanusít országunk fejlesztése iránt.

Szoldatenko, a Leninről elnevezett kolhoz elnöke ezeket mondotta:

— A mi artelünk kolhozparasztjai azt kívánják, hogy a nagyszabású építkezésekben résztvehessenek és meggyorsíthassák szomszédjaik földjén az öntözőrendszer létrehozását.

— Segítséget akarunk nyujtani ahhoz, hogy a szlyuppék minél hamarabb virágzó kertekké változzanak.

Krasznodarból közlik, hogy a kormány határozata általános helyeslésre talált a kubányi kozákok között. Zoszimenko, a plasztunovi terület Bugyennijről elnevezett kolhozának tagja ezt mondta:

— A háború utáni sztálini ötéves terv évei alatt újjáépítettük gazdaságunkat. Most népünk széles támadást indít a természet ellen, hogy erőit a kommunista társadalom építésének szolgálatába állítsuk.

— Amikor ezeket az örömteli híreket halljuk, szivből jövő köszönetünket fejezzük ki Sztálin elvtársnak azért, hogy szüntelenül gondoskodik a szovjet emberekről.

Lebegyeva, a kujbisevi vízierőmű mérnöke így nyilatkozott:

— Ez a határozat minden szovjet emberben az öröm és a büszkeség érzetét kelti. A Volga—doni-csatorna, akárcsak a kujbisevi vízierőmű, alkotórésze a kommunizmus felépítésére vonatkozó nagy sztálini tervnek. A szovjet emberek nem kímélik erőiket és odaadóan dolgoznak nagyszabású tervek megvalósításáért, amelyeket I. V. Sztálin, a kommunizmus lángeszű építője vázolt fel.

Lelkes ünnepség Bukarestben a Román Népköztársaság kikiáltásának évfordulóján

Bukarest: A Román Népköztársaság harmadik évfordulója alkalmából ünnepi gyűlést rendeztek Bukarestben. A gyűlés díszelnökévé hatalmas lelkesedéssel a dolgozó emberiség lánglelkű tanítóját, a békéért vívott harc zászlóvivőjét, a nagy Sztálint választották meg.

A díszelnökségbe választották a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának Politikai Bizottságának tagjait és a Román Munkáspárt Politikai Bizottságát.

Az ünnepi beszédet Emil Bodnaras vezérezredes, a Román Népköztársaság fegyveres erőinek miniszt.re, a Román Munkáspárt Politikai Bizottságának tagja mondotta.

Hangsúlyozta, hogy az ország dolgozó népe büszkén tekinthet azokra az eredményekre, amelyeket az új társadalmi rend építésében elért. A munkásosztály a politikai hatalom birtokában, a párt vezetésével megoldotta a népgazdaság újjászervezését, a szocializmus alapján. A nép szilárd akarata és elhatározása, hogy megvédelmezi kivívott jogait és szabadságát. A Román Munkáspárt a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának tapasztalatait felhasználva, nagy gondot fordít a román néphadsereg katonai erejének fokozására és ezt az erőt a békés szocializmus szolgálatába állítja.

A gyűlés résztvevői ezután nagy lelkesedéssel üdvözlő táviratot intéztek a nagy Sztálinhoz.

Rónai Sándor távirata Parhon elnökhöz

Dr. I. C. Parhon, a Román Népköztársaság nagy nemzetgyűlése elnöksége elnökének, **Bukarest.**

A Román Népköztársaság kikiáltásának harmadik évfordulóján a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa, az egész magyar nép nevében őszinte szerencsekívánatait küldöm Önnek és a baráti román népnek. A dicsőséges Szovjet Hadsereg által felszabadított román nép a Népköztársaság megteremtésével szilárdan kezébe vette sorsának irányítását. A magyar és román testvéri barátságban összeforrva közös úton haladnak és azonos célokért küzdenek. A mai évfordulón meleg szeretettel sok sikert kívánunk a Román Népköztársaságnak a szocializmus építésében és abban a közös harcban, amelyet a nagy Szovjetunió oldalán folytatunk a béke megvédésének és az emberi haladásnak ügyéért.

Rónai Sándor,
a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke.

Békevédelmi törvény Lengyelországban

Varsó: A lengyel parlament egyhangúan elfogadta a II. Békevilágkongresszus javaslatairól szóló határozatot, valamint a békevédelmi törvényt. A békevédelmi törvény szövege a többi között a következőket mondja:

„Bárki, aki szóval, vagy tettel, a sajtó, rádió, film útján, vagy más módon háborús propagandát folytat, az bűnt követ el a béke ellen és rágalmazza".

15 évig terjedhető börtönnel büntetendő.

A béke elleni bűncselekményt követ el különösen az, aki háborúra uszít, vagy háborút szít.

Résztvesz olyan propaganda terjesztésében, amelyet háborús uszító hadjáratot folytató központok irányításának, aki harcol a békevédelmi mozgalom ellen, vagy azt bűnt követ el a béke ellen és rágalmazza".

A Holland Országos Béketanács felhívása

Hága: A holland békeharcosok lelkesedéssel valósítják meg a békekongresszus határozatait.

A Holland Országos Béketanács közli, hogy a stockholmi békefelhívást fél millió holland írta alá.

A Béketanács vezetői felhívják az ország lakosságát, hogy fokozza a békeharcot, követelje a fegyverkezési verseny beszüntetését, az agresszorok megfékezését, Nyugatnémetország újrafelfegyverzésének haladéktalan elutasítását és Hollandia kivonulását az agressziós Északatlanti Szövetségből.

A mongol békeküldöttek beszámolói

Ulan Bator: A mongol nép békeküldöttei az Unen című lap hasábjain beszámoltak a varsói békekongresszusról és Szovjetunióbeli tapasztalataikról.

Szambu, az Ulan Bator ipari kombinát élmunkása elmondotta, hogy utazása alatt szerzett tapasztalatainak magva: az egész haladó emberiség szorosan tömörül a Szovjetunió mögé a béke megvédésére.

A mongol nők békedelegátusa, Udval arról a biztonságérzetről számol be, amely a szovjet nép körében eltöltötte. „Mindenütt éreztük a szovjet nép törhetetlen békeakaratát és büszkén, örömmel mondhatjuk, hogy Sztálin és a Bolsevik Párt vezetése alatt győzedelmesen halad előre a Szovjetunió a kommunizmus építése terén" — mondotta.

A mongol küldöttség művésztagjai a szovjet kultúra jelentős eredményeit ismertették a lap olvasói előtt. Egyik küldött szerint az újjáépített Leningrád meglátogatása tett a küldöttségre mély benyomást. A hősi Leningrád újjáépítése nagyszerű bizonyítéka a szovjet nép békés, alkotó munkájának.

Népmozgalom Franciaországban Nyugatnémetország felfegyverzése ellen

Páris: Egyre több francia községi tanács foglal határozottan állást Nyugat-Németország felfegyverzése ellen. A vas- és fémmunkások szakszervezete felhívta tagjait, vegyenek részt a Nyugat-Németország felfegyverzése ellen irányuló népszavazásban és tiltakozzanak az ellen, hogy az atlanti nagy vezérkar berendezkedhessék Páris szívében.

— Ennek a vezérkarnak feladata ugyanis az — állapítja meg a közlemény —, hogy Franciaországot újabb háborús konfliktusba sodorja.

Eleshangú tiltakozást tett közé az építőipari és a papírgyári munkások szakszervezete is.

Nagy lendülettel folyik Franciaország minden részében a Nyugat-Németország felfegyverzése ellen irányuló népszavazás keretében a szavazatok összegyüjtése. A városok egész sorából egymásután érkeznek az ezer és ezer újabb aláírásokról beszámoló jelentések.

A FRANCIA DOLGOZÓK TILTAKOZNAK EISENHOWER TÁBORNOK PÁRISBA ÉRKEZÉSE ELLEN

Páris: A Sz. Dennisi hatalmas méretű Hotchkiss-gyár békebizottsága felhívta az üzem dolgozóit, szervezzenek tiltakozó sztrájkot Eisenhower tábornok Párisba érkezése alkalmából.

Eisenhower ideérkezése újabb lépést jelentene a háború felé, — mondja a bizottság közleménye.

NORVÉG DANDÁR — AMERIKAI PARANCSNOK

Osló: Hauge, norvég nemzetvédelmi miniszter brüsszeli útjáról visszatérve közölte, hogy Schlezwig-Holsteinben állomásozó norvég dandárt Eisenhower tábornok parancsnoksága alá helyezik.

Megtartotta első ülését a moszkvai városi szovjet

Moszkva: December 29-én tartotta első ülését a moszkvai városi szovjet.

A mandátum-bizottság megválasztása után Kosztomarov professzor tartott beszámolót a moszkvai szovjet megalakulásának 45. évfordulójáról.

Kosztomarov professzor elmondotta, hogy milyen fontos szerepet játszott a moszkvai szovjet az 1905-ös forradalomban, majd kijelentette:

— Mi, moszkvaiak büszkék vagyunk arra, hogy a halhatatlan Lenin a moszkvai szovjet tagjainak jegyzékében szerepel. A moszkvai szovjet küldötteinek egyes számú tagsági igazolványát változatlanul Vlagyimir Iljics Lenin nevére állítják ki.

A főváros dolgozói büszkék arra, hogy Sztálin a moszkvai szovjet állandó küldötte.

A küldöttek lelkesedéssel fogadták a beszámolónak azokat a szavait, hogy a moszkvai városi szovjet első küldöttévé egyhangúlag Sztálint választották meg.

Ugyancsak egyhangúlag választották meg a moszkvai városi szovjet küldötteivé a nagy Sztálin harcos társait.

A küldöttek között sztahánovisták, tudósok, orvosok, tanítók, mérnökök, technikusok, művészeti dolgozók, írók, a Szovjet Hadsereg képviselői, a Szovjetunió hősei, a Szocialista Munka hősei, a Sztálin-díj nyertesei foglalnak helyet.

Japán gyakorlatilag résztvesz az amerikaiak koreai agressziójában

Moszkva: A Krasznij Flot „Japán az amerikaiak agressziójának felvonulási területe" címmel közli Goncsarov alezredes cikkét. Az Egyesült Államok uralkodó körei — írja Goncsarov — már régóta a postdami nyilatkozat megsértésének útjára léptek és nyiltan újrafegyverzik és fasizálják ezt az országot.

A Korea elleni hitszegő támadás napjától november 12-ig a japán ágyúkirályok százhetvenhárommillió hétszázezer dollár értékű háborús megrendelést kaptak az amerikaiaktól.

Josida reakciós kormányának segítségével az amerikaiak lázasan szervezik a japán fegyveres erőket.

Az amerikai imperialisták parancsára — folytatja a cikk — Japán gyakorlatilag résztvesz az amerikaiak koreai agressziójában.

A Japánban lévő amerikai repülőterekről intéznek az amerikai légibanditák barbár támadásokat Korea békés városai és falvai ellen. Az amerikai kalózok támaszpontja japán kikötőkben vannak. A japán szigeteken lévő amerikai katonai raktárakból és fegyvertárakból szakadatlanul áradnak Koreába, Taivanra, Indokínába és a Fülöp-szigetekre fegyverek.

A japán reakció minden erővel támogatja az amerikai agresszorok fasiszta intézkedéseit.

A koreai fronton az amerikai intervenciósok és a Li Szin-Man-csapatok oldalán japán egységek is résztvesznek.

A japán nép azonban nem akar háborút. Az amerikaiak ötéves garázdálkodása Japánban elég meggyőzően bizonyította a japán dolgozók milliói számára, hogy milyen veszedelembe akarják taszítani őket a világuralomra törő amerikaiak.

Tito ígéretei és a jugoszláv valóság

Moszkva: V. Kirszanov, a Szovjet Tájékoztató Iroda munkatársa írja:

— A mult év küszöbén Tító terjengős rádióbeszédet intézett a jugoszláv néphez, tele a szokásos hazug ígéretekkel. A fasiszta diktátor a mikrofon előtt nem fukarkodott a szavakkal és Jugoszlávia dolgozóinak jobb életet igért a legközelebbi jövőben és még sok más földi jót.

— Azt, hogy Tító ígéretei mit jelentenek, megmutatták az elkövetkezett események. Az imperialisták belgrádi lakája az 1950-es év folyamán nagyban és kicsinyben elkótyavetyélte a jugoszláv nép nemzeti vagyonát.

— Jugoszláviában — az ország nemzeti érdekei ellenére — az elmúlt évben különösen azok az iparágak fejlődtek, amelyek különleges jelentőséggel rendelkeznek az amerikai monopolisták számára, beleillenek agresszív terveikbe és növelik katonai potenciáljukat. Ugyanakkor a többi iparágakat, melyeknek termelése békés célokat, a dolgozó lakosság szükségleteinek kielégítését szolgálja, rövid idő alatt teljesen tönkretették.

— Ami a belgrádi fasiszta diktátornak a „jobb élet kilátásaira" vonatkozó újévi ígéreteit illeti, ezek az ígéretek a jugoszláv nép számára kényszermunkát, még vadabb rendőri terrorrendszert és nyomort eredményeztek. A kényszermunka és rosszultáplálság kimeríti az embereket. Egymásután ütik fel fejüket a járványok. Különösen a tüdővész pusztít. Hivatalos adatok szerint évenkint százezer jugoszláv dolgozó hal meg tüdővészben.

„Nem adjuk el magunkat a kapitalistáknak, ha ezzel is vádolnak bennünket" — rikácsolta az éterbe egy évvel ezelőtt a fasiszta diktátor.

— Ezzel szemben néhány nap mulva saját óceántúli gazdái leplezték le, akik kijelentették, hogy Jugoszláviát bekapcsolták az úgynevezett „keleteurópai stratégiai tervbe".

— Az 1950 vége azt jellemzi a titóista Jugoszlávia számára, hogy Washington hivatalosan is bekapcsolta a Marshall-tervbe, annak összes leigázó feltételével. Jugoszláviát most elárasztották a különféle katonai és polgári „adminisztátorok", akik a valóságban a Wall Street gauleterei szerepét játszák az országban.

— Az elmúlt év segített a jugoszláv népnek, hogy még jobban megismerje a hatalmon lévő fasiszta banda áruló politikáját. Jugoszlávia dolgozó népe telve a titóista rabtartók és a külföldi gyarmatosítók iránti gyülölettel, harcra kel hazája igazi szabadságáért és függetlenségéért.

A Magyar Népköztársaság minisztertanácsának határozata a takarékosságról

Az ötéves terv első esztendejében népgazdaságunk fejlődése hatalmas léptekkel haladt előre. Gyáriparunk termelése ez év harmadik negyedében 36 százalékkal haladta meg az 1949-es év hasonló időszakának színvonalát. A beruházások összege az előző évhez képest kétszeresére emelkedett, a munka termelékenysége egy év alatt 19.4 százalékkal nőtt meg.

E sikerek fokozásának, népgazdaságunk további gyorsütemű fejlesztésének egyreinkább akadályává válik a takarékos gazdálkodásnak széles területeken mutatkozó hiánya. A termelés, a beruházások a közlekedés, a kereskedelmi forgalom és az államigazgatás számos területén felesleges költekezést lehet megfigyelni, egyes hivatalokban és vállalatokban pedig határozottan pazarlás jelei tapasztalhatók.

A feszült nemzetközi helyzet, a béke védelme megköveteli a szocializmus építésének meggyorsítását és honvédségünk megerősítését. Ennek fontos feltétele az anyaggal, gépekkel, munkaerővel való takarékosság fokozása, amely újabb hatalmas tartalékok mozgósítását teszi lehetővé népgazdaságunk gyorsabb ütemű fejlesztése érdekében.

I.

A minisztertanács a takarékos gazdálkodás hiányának legfontosabb jelenségeit a következőkben állapítja meg.

1. Az anyagfelhasználás területén a pazarlás megnyilvánulásai, az alacsony anyagkihozatal, a magas hulladék százalék, a selejt, a segédanyagok takarékos felhasználásának elhanyagolása. Szénben, villamos energiában, folyékony üzemanyagban jelentős mennyiség kerül felesleges felhasználásra. Az ipari termelés értékének az anyagköltség mintegy felét teszi ki. — Ezért minden százalék anyagmegtakarítás többszáz millió forint nyereséget jelent népgazdaságunk számára.

Az üzemekben nagyértékű, ott felesleges, de máshol felhasználható anyag hever. Az Állami Ellenőrző Központ csupán 90 üzemben végzett vizsgálata során 260 millió forint értékű, évek óta heverő készletet talált.

A színesfémek, koksz, pamut, bőr és más, az ipari termelés szempontjából igen fontos nyersanyagokból a szükségletet túlnyomó részét csak behozatal útján, részben tőkés országokból lehet beszerezni. Ennek ellenére országunkban teljesen elhanyagolják a behozatalra kerülő anyagoknak hazai anyaggal és műanyaggal való helyettesítését. A melléktermékek és hulladékok feldolgozása, hasznosítása a kezdet kezdetén tart. Jelentékeny mennyiségű kohó-salak, bőr, textil-nyersanyag, vegyianyag megy így veszendőbe. Nem kielégítő a hulladékok gyűjtése sem. Ennek következtében olyan anyagokban is behozatallal kell fedezni a szükségletet, melyek idehaza is fellelhetők, de rossz szervezés, nemtörődömség miatt a szemétbe kerülnek.

Az anyagtakarékosság megvalósításához, az anyaggazdálkodás megszervezésére, s az anyagnormák széleskörű alkalmazására van szükség. Az anyaggazdálkodás szervezete azonban csak nemrég épült ki az első anyagnormák pedig csak 1951-ben kerülnek bevezetésre, mert az iparban az anyagnormák elkészítésére és alkalmazására vonatkozó határozatokat késve hajtották végre.

Az állami gazdaságokban általános jelenség a termények, takarmányok, gépek és szerszámok hanyag, szakszerűtlen kezelése. Sok megtakarítási lehetőség van a termelőszövetkezetekben is. A betakarítás késedelmes elvégzése, valamint a már betakarított termények gondatlan kezelése évente 4—5 százalékos szemveszteséget okoz. A szálastakarmányok rossz kazlazása következtében a beázások több tízmillió forint kárt jelentenek. A szakszerűtlen trágyakezelés következtében jelentékeny nagymennyiségű táperő vész el. A helytelen és gondatlan tejkezelés következtében évente néhány millió liter tej válik emberi fogyasztásra alkalmatlanná és kerül a moslékba.

2. A beruházások területén a takarékosság hiányát ugyancsak széles körben lehet tapasztalni, noha a takarékosságnak ezen a területen igen nagy jelentősége van, hiszen a beruházásokra 1951-ben 11.7 milliárd forintot, a következő években pedig fokozatosan növekvő összegeket fordítunk.

A beruházások előkészítése — az utóbbi időben kétségkívül tapasztalható javulás ellenére — még mindig nem kielégítő. A beruházások előkészítésével megbízott szervek elhanyagolják a gazdasági szempontokat, nem törekszenek a gazdasági szempontok csökkentésére. Az előkészítéshez gyakran nem áll kellő idő rendelkezésre, ezért számos építkezés folyik terv nélkül, s ez növeli az építési költséget. Az előkészítés tervszerűtlensége mutatkozik meg abban is, hogy számos esetben kevésbbé fontos beruházások megelőznek fontos és hosszabb előkészítést igénylő beruházásokat. Ez az eljárás a beruházások arányát az ipar rovására változtatta meg. A beruházások indokoltságának elbírálásával kapcsolatban sokszor nem vizsgálják meg alaposan, vajjon nem lehetne-e a termelést új építkezések helyett a meglévő épületek jobb kihasználásával emelni. Bár köztudomású, hogy iparunk gépállománya nincs megfelelően kihasználva, mégsem veszik kellőképp figyelembe új gépek beszerzése helyett a több műszakra való áttérésnek, a gépállás idő csökkentésének lehetőségét.

Nem érvényesül eléggé a takarékosság az építkezések tervezésében és kivitelezésében sem. Az épületek méretei gyakran túlzottak s a kivitel is gyakran feleslegesen drága. Az a hiba különösen kirívóan jelentkezik a mezőgazdasági építkezéseknél. Az új állami kereskedelmi üzletek jelentős részét is fényűző módon, költséget nem kímélve építették fel. A tipustervek elkészítésénél nem alkalmazzák a szabványosító módszert. — A tervezők nem egyszer feleslegesen használnak költségesebb vasbeton szerkezetet, az egyszerűbb, olcsóbb anyagokból előállítható szerkezetek helyett. Gépi beruházásoknál előfordul, hogy a tervezők a szükségsnél nagyobb teherbírású teljesítőképességre méretezik a berendezéseket és szerkezeteket. A túlzott igények sokszor úgy jelentkeznek, hogy egy művelet elvégzésére alkalmas egycélú gépek helyett többcélú gépeket szereznek be.

3. A munkaerő felhasználás területén a pazarlás ugyancsak szembeötlő. Noha a bányászatban az építőiparban és más szakmákban is munkáshiány mutatkozik, jól képzett szakmunkásokban pedig majdnem minden iparág szűken áll, a vállalatok nagyrészében mégis több munkást és tisztviselőt foglalkoztatnak, mint ami a munka helyes megszervezése esetén szükséges volna.

A termelésben közvetlenül részt nem vevő kisegítő munkakörökben és az adminisztrációban dolgozók aránya a termelésben közvetlenül résztvevő munkásokhoz viszonyítva sok helyütt nem kielégítő. Az amúgyis túlméretezett nagykereskedelmi vállalatok alkalmazottainak száma az év elején 43 ezerről novemberre 52 ezerre emelkedett. Az államapparátus létszáma — beleértve a vállalati formában működő, de lényegében irányító feladatokat ellátó szerveket és központokat is — állandóan növekszik. Ez nagyrészt a még mindig tapasztalható bürokratizmus következménye. A magas létszám viszont maga is tényezője a bürokratizmus további növelésének.

4. Az államháztartás dologi kiadásai 1951-ben 6.2 milliárd forintot tesznek ki. A dologi kiadások mértékének ez a megállapítása nem nyugszik szilárd alapokon. — Sok helyütt hiányoznak a költségnormák, ott pedig, ahol már elkészültek, nem elég szorosak. A kiküldetési költségek például 1951-ben 200 millió forintot emésztenek fel. Túlságosan sűrű és felesleges kiküldetések nemcsak komoly anyagi megterhelést jelentenek az államnak, de fokozzák a bürokratizmust is. Egyes hivataloknál és vállalatoknál pazarlás mutatkozik a reprezentációs költségjellegű kiadásokban. A felesleges és fényűző rendezvények, a költséges szobaberendezések, az állami gépkocsik szabálytalan használata és az állami pénznek különféle más formákban történő könnyelmű kezelése nem egyszer olyan mértéket ölt, ami szocializmust építő országban megengedhetetlen.

II.

A minisztertanács a felsorolt hibák és hiányosságok kiküszöbölése, valamint általában a takarékosság minden irányú fokozása érdekében a következőket rendeli:

1. Az anyagfelhasználás területén a kohó és gépipari, a bánya és energiaügyi, a könnyűipari, az építésügyi, az élelmezési, valamint a közlekedés- és postaügyi miniszterek a vállalatok igazgatóinak, műszaki alkalmazottainak és dolgozóinak bevonásával szervezzék meg és biztosítsák az anyaggal és energiával való takarékos gazdálkodást. Különösen takarékoskodni kell a következő anyagokkal: vas, színes fémek, szén, olaj, benzin, fa, cement, gyapot, bőr, papír és az összes import anyagok.

A fokozott takarékosság megvalósítása érdekében:

a) A 100 tonna hengerelt áruhoz szükséges öntésmennyiséget az 1950. évi 150 tonnáról 1951-re 146 tonnára kell leszállítani.

A gépipar gyártmányainál a hengerelt és kovácsolt áru fajlagos felhasználását 1951-ben 7—10 százalékkal kell csökkenteni.

A gyapotfonal kifonását 1951-ben az idei 86 százalékról 92 százalékra kell emelni és ezzel 16 millió forint megtakarítást kell elérni.

Az egy cipőre felhasznált felsőbőr és talpbőr mennyiségét 5 százalékkal kell csökkenteni és az így megtakarított anyagból 400 ezer párral több cipőt kell előállítani.

A már elrendelt 5 százalékos szénmegtakarításon felül az összes állami hivatalok és vállalatok takarítsák meg a világítási célokra szolgáló villamos energia 5 százalékát, a bánya- és energiaügyi miniszter egy hónapon belül terjesszen elő javaslatot a villamos energia fogyasztásának a napszakok közti egyenletesebb elosztására, a közlekedés- és postaügyi, illetőleg a földművelésügyi miniszter egy hónapon belül állapítsa meg a teher- és személyautók, valamint a traktorok üzemanyagfogyasztási normáit olymódon, hogy a jelenlegi felhasználással szemben 10 százalékos megtakarítás mutatkozzék.

A gépek jobb kihasználása, a javítási költségek csökkentése érdekében minden üzemben meg kell szervezni a gépek rendszeres karbantartását. Minden gépfajtára és járműre vonatkozóan meg kell határozni a két karbantartás közötti időt és a javítási költségek normáját.

A földművelésügyi miniszter biztosítsa, hogy az állami gazdaságokban és termelőszövetkezetekben:

az eddig körülbelül 4—5 százalékos szemveszteség a betakarítási munkák időbeli és gondos elvégzése, valamint a szakszerű tárolás révén másfél százalékra csökkenjen.

A takarmányozásnál szigorú takarékosságot érvényesítsenek és tervszerűen emeljék a takarmánykihasználás fokát.

A földművelésügyi miniszter gondoskodjék az állami gazdaságokban az anyagkiadás, raklározás, kezelés rendszertelenségének, lazaságának felszámolásáról, a pontos elszámolás és ellenőrzés megszervezéséről.

b) A minisztertanács utasítja az O. T. elnökét és az illetékes minisztereket, hogy a kutatóintézetek és az érdekelt vállalatok bevonásával dolgozzák ki az import anyagoknak hazai anyagokkal való pótlását biztosító módszereket, szélesítsék ki a műanyagok előállítását és felhasználását. Az Országos Tervhivatal elnöke a kísérletekhez, valamint a pótanyagok és műanyagok gyártásához szükséges beruházásokat soronkívül engedélyezze. A minisztertanács felhívja az összes dolgozókat, különösen a mérnököket és technikusokat, újítókat, szlahánovistákat, tegyenek javaslatokat, dolgozzanak ki eljárásokat a külföldi eredetű anyagok pótlására. A könnyűipari, a belkereskedelmi és külkereskedelmi miniszterek vizsgáljak felül az egészben, vagy részletben behozott anyagokból gyártott, illetőleg forgalombahozott cikkeket és egy hónapon belül tegyenek javaslatot egyes cikkeknél a behozott anyagból való gyártás kiküszöbölésére, illetőleg a behozott anyagoknak hazai anyaggal való helyettesítésére.

c) A minisztertanács az érdekelt miniszterek kötelességévé teszi, hogy gondoskodjanak az üzemekben keletkezett melléktermékek felhasználásáról és hasznosításáról.

Amennyiben a hasznosítás az üzemen belül nem lehetséges, vagy nem gazdaságos, a helyi tanácsok szervezzenek kisebb üzemeket a melléktermékek feldolgozására és támogassák az ilyen célra alakuló kisipari szövetkezeteket.

Az Országos Tervhivatal elnöke állapítsa meg minisztériumonkint és iparágainként — a minisztériumok pedig a keretszámok alapján üzemenkint — a kötelező beadandó ócskavas és egyéb hulladék mennyiségét, a belkereskedelmi miniszter építsen ki olyan hulladékgyűjtő szervezetet, amely minden házhoz eljut és képes a háztartásokban felgyülemlő értékes hulladékot teljes egészében összegyűjteni. Ezekkel az intézkedésekkel az 1951. év folyamán legalább 50 százalékkal kell növelni az ócskavas, a színesfémek, a bőr, a papír, a rongy és egyéb hulladékok begyűjtését 1950-hez képest.

A minisztertanács elsősorban az ifjúságot hívja fel, hogy a hulladékgyűjtésben való lelkes részvételével segítse szocialista iparunk erősítését.

d) A minisztertanács utasítja az Országos Tervhivatal elnökét, a kohó- és gépipari, a bánya- és energiaügyi, a könnyűipari, az építésügyi, az élelmezési, valamint a közlekedés- és postaügyi minisztereket, gondoskodjanak az üzemekben elfekvő felesleges, felhasználásra nem kerülő készletek számbavételéről. 1951 május 1-ig 500 millió forint értékű elfekvő készletet — ezenbelül 300 millió értékű vasanyagot — bocsássanak a népgazdaság rendelkezésére.

e) Az Országos Tervhivatal az 1951 január 1-én bevezetésre kerülő 400 cikkre vonatkozó anyagnormán felül a következő év folyamán további 1000 cikkre dolgozza ki az anyagnormákat és ezzel biztosítsa, hogy egy éven belül az anyagfelhasználás és ennek ellenőrzése a termelés 70 százalékában normák alapján történjék.

f) Ipari és közlekedésügyi üzemeinkben a termelési folyamat megrövidítésével, a felesleges készletek felhasználásával, anyagtakarékossággal, raktári készletek csökkentésével jelentős mértékű forgó eszköz megtakarítását kell elérni.

A termelés emelkedését figyelembevéve 1951-ben a nehézipari üzemek 15 százalékkal, a könnyűipari üzemek 10 százalékkal csökkentsék az 1950-es állapothoz képest forgóeszköz szükségletüket.

2. A beruházások tervszerűségének fokozása és az egyes esetekben kötött pazarlás megszüntetése érdekében az Országos Tervhivatal elnöke dolgoztassa ki a beruházások előkészítésének és jóváhagyásának részletes szabályozását. A rendelet biztosítsa a beruházások előkészítéséhez szükséges időt, adjon a jóváhagyás számára az eddiginél szilárdabb alapot s a jelenleginél nagyobb mértékben érvényesítse az egyéni felelősséget. 1952-ben beruházások előkészítése és jóváhagyása már teljes egészében az új rendszer szerint történjék.

Az Országos Tervhivatal elnöke és az illetékes miniszterek kötelesek a beruházás jóváhagyása előtt alaposan megvizsgálni, hogy a beruházás célját nem lehet-e a már működő üzemek, intézmények tevékenységének még jobb kihasználásával, gépeiknek több műszakban való igénybevételével, esetleg kisebb költségeket jelentő bővítés útján megvalósítani.

A tervszerű előkészítések, a beruházások anyaga és gépszükségletének biztosításával el kell érni a beruházások időtartamának megrövidítését. A megkezdett beruházásokat, építkezéseket csak kivételes esetben és csak a miniszterelnök, illetőleg a Népgazdasági Tanács engedélyével szabad félbeszakítani. Az 1950. évben félbemaradt építkezéseket az építésügyi miniszter a legrövidebb időn belül köteles folytatni, illetőleg befejezni.

Az építésügyi miniszter az épületek szerkezetének méretezését megállapító statikai szabályzatokat a kielégítő biztonságot nyujtó és gazdaságos szovjet szabályzatok alapján dolgozza át. Az új szabályzatok folytán a vas és cement felhasználást átlagosan 15 százalékkal kell csökkenteni. A kohó- és gépipari, valamint a bánya- és energiaügyi miniszter köteles gondoskodni arról, hogy a vasat és cementet az építésügyi miniszter által megszabott egységes minőségben és mértékben szállítsák a

nehézipari üzemek. Az építkezések tervezői törekedjenek az egyszerű, gazdaságos szerkezetekre, a tipustervekben fokozottan érvényesítsék a takarékosságot, jelentősen növeljék a szabványelemek, szabványméretű szerkezetek alkalmazását.

Az építésügyi és földművelésügyi miniszterek biztosítsák, hogy a jövőben a mezőgazdasági építkezések egyszerűbb kivitelben, legalább 30 százalékban helyi építési anyagból készüljenek el. Gondoskodjanak arról, hogy a mezőgazdasági építkezések költsége a jövő évben épületfajtánként különböző mértékben 20—30 százalékkal csökkenjék.

Az Országos Tervhivatal elnöke és az illetékes miniszterek gépi beruházásokat csak a gyártási folyamat részletesen kidolgozott és jóváhagyott terve alapján engedélyezzenek. Gondoskodjanak arról, hogy ahol erre lehetőség van, egycélú egyszerű gépeket szerezzenek be. A géptervezők törekedjenek a legkevesebb anyagot igénylő megoldásokra és minél egyszerűbb, részben szabványosított alkatrészekből álló szerkezetekre.

3. A munkaerőfelhasználás területén mutatkozó pazarlás megszüntetése érdekében a minisztertanács minden miniszter kötelességévé teszi, hogy a felügyeletük alá tartozó területeken akadályozzák meg az adminisztratív és egyéb nem közvetlenül termelő munkát végző dolgozók létszámának emelkedését. Az új feladatokat ne a létszám növelésével, hanem a munka jobb szervezése, a bürokratizmus kiküszöbölése útján, a jelenlegi létszámmal, oldják meg. A termelő üzemektől követeljék meg, hogy a fizikai munkások számához képest csökkentsék a adminisztrációban és a kisegítő munkakörben dolgozók arányát.

A belkereskedelmi miniszter gondoskodjék arról, hogy a nagykereskedelmi vállalatoknál felesleges munkaerőt a növekvő állami kiskereskedelembe helyezzék át. Az állami hivatalokban intézményeknél az 1950. évi november hó 1-én betöltött létszámot — kitételes esetektől eltekintve — nem szabad növelni. A minisztertanács a létszám takarékosság előmozdítására az államigazgatási szervek létszámnormáinak kidolgozására és a létszámjavaslatok elbírálására állami létszámbizottságot állít fel.

A pénzügyminiszter és az illetékes miniszterek egy hónapon belül határozzák meg azokat a hivatali és vállalati munkaerőket, amelyekben kizárólag öregeket, rokkantakat szabad alkalmazni. Az ezekben a munkakörökben jelenleg alkalmazott fiatal és egészséges dolgozókat termelőmunkára kell átirányítani, az idősebb, érdemleges munkát már nem végző üzemi munkásokat pedig ezekre a munkahelyekre kell áthelyezni.

4. Az államháztartás területén a pénzügyminiszter 1951 március hó 31-ig vizsgálja felül a dologi kiadások normáit, különös tekintettel a reprezántációs jellegű kiadásokra. Az említett határidő alatt a még hiányzó normákat is ki kell dolgozni. A dologi kiadások normáinak felülvizsgálása során mintegy 10 százalékos csökkentést kell elérni. A pénzügyminiszter az államigazgatás 1951. évi kiküldetési költségeit 20 százalékkal csökkentse.

A minisztertanács a pénzügyi fegyelem megszilárdítása érdekében kimondja, hogy az egyes minisztériumok és helyi tanácsok pénzügyi osztályának vezetőit csak a pénzügyminiszter hozzájárulásával lehet kinevezni és elbocsátani. — A pénzügyi osztályok vezetőinek a vállalatok főkönyvelőihez hasonló jogkört kell biztosítani, hogy részlehajlás és illetéktelen befolyás nélkül tudják érvényesíteni a szabályszerű és takarékos pénzügyi gazdálkodás szempontjait.

A dolgozók takarékosságának előmozdítása érdekében a minisztertanács felhívja a pénzügyminisztert, hogy 1951-ben jelentősen növelje a dolgozók lakás- és családi ház építő szövetkezetének nyújtott állami támogatást, az építésügyi miniszter gondoskodjék, hogy 1951-ben az építő szövetkezetek keretében legalább 2000 lakás és családi ház épüljön.

A pénzügyminiszter biztosítsa — elsősorban az üzemek közelében — az Országos Takarékpénztár fiókhálózatának kiépítését, hogy a dolgozók megtakarított pénzüket kamatozó, vagy nyereményes betétkönyvekbe időveszteség nélkül tudják befektetni.

A kamaton kívül egyéb eszközökkel, elsősorban a villany, gáz és egyéb közszolgáltatási díjak fizetésének készpénzfizetés nélkül történő lebonyolításával tegye előnyössé a dolgozók számára megtakarított pénznüknek betétként való elhelyezését.

III.

1. A minisztertanács utasítja az összes minisztereket, hogy egy hónapon belül dolgozzák ki és fokozatosan vezessék be a felügyeletük alá tartozó területeken a takarékossági rendszabályokat. Helyezzenek különös súlyt az üzemek és vállalatok nyersanyag, szén és villamos energia fogyasztásának szakmánként kidolgozott megtakarítási tervére.

2. A takarékossági intézkedések kidolgozásának irányítására, s az ezen a téren folyó munka összehangolására a minisztertanács egy évi időtartamra takarékossági bizottságot küld ki.

A minisztertanács, a miniszterek, a hivatalvezetők s a helyi tanácsok elnökeinek kötelességévé teszi, hogy a takarékosság ellen vétőkkel szemben érvényesítsék a fegyelmi és anyagi felelősséget, szigorúan s gyorsan sujtsanak le a pazarlókra.

3. A minisztertanács felhívja az Állami Ellenőrző Központ elnökét, ellenőrizze e határozat, valamint a miniszterek által kidolgozott takarékossági rendszabályok végrehajtását. Az Állami Ellenőrző Központ tegyen negyedévenként jelentést a minisztertanácsnak a takarékossági határozat végrehajtásának állásáról.

A minisztertanács kimondja, hogy a felelős állami vezetők kötelesek a rájuk bízott területen a takarékosabb gondoskodás megvalósítására. Karolják fel a dolgozók javaslatait, gondoskodjanak a helyes kezdeményezés széleskörű bevezetéséről. Kemény kézzel, gyors, határozott intézkedésekkel számolják fel a pazarlást és járjanak el azokkal szemben, akik elfecsérlik az állam pénzét, a dolgozó milliók munkájának eredményét.

A minisztertanács felkéri a Szakszervezetek Országos Tanácsát, hogy felvilágosító és szervezési munkával tegye a takarékosságot a munkaverseny egyik központi kérdésévé. A minisztertanács felhívja az összes dolgozókat: Tekintsék a takarékosság ügyét ötéves tervünk végrehajtása egyik legfontosabb láncszemének. Érezzék mindennap feladatuknak, hogy fokozott takarékossággal növeljék a dolgozók államának erejét. Fordítsanak különös gondot az anyaggal, szénnel, tüzelőanyaggal, szerszámmal, villamosenergiával való takarékoskodásra. Ne feledjék, hogy minden tonna szén, vas, minden mázsa gabona és takarmány, minden méter szövet, minden tégla, minden forint megtakarítása népgazdaságunk fejlődését, ötéves tervünk végrehajtását, hazánk erejének növelését szolgálja.

Január 2-án állattenyésztési értekezlet lesz Debrecenben

Nagyjelentőségű értekezlet lesz a jövő héten, január 2-án Debrecenben. A hajdú-bihar megyei állami gazdaságok kiküldöttei, szakemberei gyűlnek össze, hogy megvitassák az állattenyésztés és takarmánytermesztés kétéves tervét, megtárgyalják a minisztertanács ismeretes határozatát az állattenyésztés fejlesztésére és a takarmánytermesztés növelésére.

Az értekezleten résztvesznek az állami gazdaságok agronómusai, állattenyésztési csoportvezetői.

A megyei értekezlet előtt az állami gazdaságok megyeközpontjainak vezetői Budapesten tartottak értekezletet és megvitatták, milyen szerep, milyen munkafeladat hárul az állami gazdaságokra a minisztertanács határozatának maradéktalan végrehajtása érdekében.

Az állattenyésztés fejlesztése, a növény-, takarmánytermelés növelése elsősorban az állami gazdaságok és termelőszövetkezeti csoportok feladata, a munka oroszlánrészo rájuk hárul. A minisztertanács határozatának végrehajtása során nagymértékben fog emelkedni az állami gazdaságok árutermelése és ezzel hatalmas segítséget nyujtanak a mezőgazdaság szocialista átszervezéséhez és a dolgozók áruellátásához.

A debreceni értekezleten az általános terveket részekre bontják és kijelölik az egyes gazdaságokra háruló feladatokat. Az előkészítő munkák befejezést nyertek, az értekezleten konkrét formába öntik az egyes államgazdaságokra háruló feladatokat úgy az állattenyésztés, mint a takarmánytermesztés vonalán.

Debreceni dolgozók kitüntetése

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa a belügyminiszternek a minisztertanács elnöke útján tett előterjesztésére a helyi tanácsokban végzett eredményes munkájuk elismeréséül Tatár Kis Lajosnak, a Hajdú-Bihar megyei tanács végrehajtóbizottsága elnökének a Magyar Népköztársasági Érdemérem V. fokozatát, Oláh Imrének a debreceni járási tanács végrehajtóbizottsága elnökének, Gál Györgynek, a Hajdú-Bihar megyei tanács végrehajtóbizottsága osztályvezetőjének a Magyar Népköztársasági Érdemérem ezüstfokozatát, Hidvégi Irmának, a földesi községi tanács végrehajtóbizottsága elnökének a Magyar Népköztársasági Érdemérem bronzfokozatát adományozta. A belkereskedelem terén kiváló munkát végzők közül Darabos Imrének, a Debreceni Textilnagykereskedelmi Vállalat igazgatójának a Magyar Népköztársasági Érdemérem ezüstfokozatát adományozta.

Háromhavi fogház a kukoricabeadás szabotálásáért

A debreceni járásbíróság elé került *Kádár* Sándor nádudvari kulák, a dolgozó nép ellensége. Kádár minden módon, minden eszközzel ártani igyekezett a dolgozó nép államának: szabotálta az adófizetést, nem tett eleget a beszolgáltatási kötelezettségnek. Szabotálta a kukoricabegyüjtést is, megtagadta a beszolgáltatást azzal, hogy nincs kukoricája. Az ellenőrzés során a lakásán, a padláson elrejtve 20 mázsa tengerit találtak a hatósági szervek. A szabotálás miatt megindult ellene az eljárás, a közellátás érdekeit veszélyeztető cselekmény miatt három havi fogházbüntetésre ítélte a bíróság. Az államügyész súlyosbításért fellebbezett.

Anyakönyvi hírek

Születések. Ludányi Lajos főhadnagy Boeskaiektanya Lajos, Sós Bertalan földműves Tornyos tanya 55. János, Jóka Sándor kalauz Dobozi u. 3. Sándor, Fazekas Sándor kereskedő Erzsébet u. 35 Ilona, Virág Sándor gyári munkás Szív u. 10. Sándor, Meslonka Ferenc téglamester Böszörményi út 98 Attila, Balázs József mozdonyfütő Balaton u 28. József, Való Tibor tisztv. Darabos u. 39. Gábor, Sándor János MDP funkcionárius Vöröshadsereg útja 68. Tibor, Harsányi Lajos alk. munkás Klemacs 4 Péter, Sarló Ferenc Mónus Illés u. 2 Péter.

Házasságok. Balogh Lajos szobafestő s. Apáti u. 153 és Pávai Anna Bercsényi u. 6 Bucsák Gábor honvéd alhadnagy Bellegelő 112 és Kiss Katalin Dévai u 2 Csire Lajos Vízkeröü Mihály u. 3 és Kasa Margit Vágóhíd u 9. Csige Andor köszörüsmester Veres u. 22. és Orbán Magda Szent Anna u. 16 Fábri Gyula Dugovits u. 10 és Kovács Judit Wesselényi u. 9. Egri Lajos szállítómunkás Teleki u. 6 és Gersák Klára Teleki u 5. Fazekas Gabor gyári s munkás Oláh Károly u. 19. és Czibere Ilona Rudolf u. 38. Hárász Gyula honvéd törzsőrmester Kecskemét és Bátori Erzsébet Alvinci-tér 10. Hevesi Sándor rendőr törzsőrmester Budapest és Kiss Katalin Tavasz u 4 Józsa György cipész s. Gépész u. 24. és Kiss Sarolta Munkás u 27. Kerekényi József szobafestő s. Jánosi u. 33. és Veress Ilona Bethlen u 20. Kiss Zoltán tanító Bégány u 8. és Balogh Ilona Epreskert u. 13 Kobezda Sándor timár s Somogyi u. 6. és Kiss Éva Teleki u 42 Nagy Sándor fm Bellegelő 143. és Miklósi Ilona Bellegelő 148 Oláh Sándor HÉV géplakatos s Köztemető és Tokaji Róza Hadházi út 13. Sárkány József dohánygyári nyugdíjas Tengerész u. 8. és Nagy Mária Homok u 20 Ujvárosi Gyula gépész Sestakert u. 4. és Nyakó Ilona Bakszai u 12 Vinke Sándor traktorvezető Érmellék u. 4. és Farago Erzsébet Érmellék u. 4 Harsányi Béla MÁV műszaki tiszt Tamás u 14. és Tarr Jolan Nyil u. 52 Bor Lajos honv alhadnagy Bethlen u. 59. és Boros Ilona Acél u 3.

Halálozások. Karancsi Ferenc MÁV fúrós 58 éves Malvin u 54 Hajdú Imre fm 68 éves Haláp 32. Bajdó Sándor isk. tan. 20 éves Péterfia u. 54. Kolozsvári Erzsébet 1 hónapos Böszörményi út 67

ÜZEMANYAGIGÉNYLÉS GÉPJÁRMŰVEKHEZ

Hajdú-Bihar megye területén lévő A/21 és A/22 jelű vállalatok, továbbá a termelőszövetkezetek és termelőszövetkezeti csoportok, földművesszövetkezetek, helyi tanácsok és hivatalaik, tömegszervezetek, orvosok és állatorvosok gépjárműveik részére benzint és olajat Hajdú-Bihar megyei tanács vb. VIII. közlekedési osztályánál (Debrecen, Kossuth-u. 12—14. szám, földszint 12. ajtó) gépjárműveik forgalmi engedélyének, igazoló- és adólapjának bemutatása mellett igényelhetnek már 1950 december 31-én és 1951 január 1-én is 8 és 12 óra között, azontúl pedig a hivatalos órák félfogadási ideje alatt (naponta 9 és 12 óra között, szerdán 8 és 16 óra között).

A nem közületi (magán)tulajdonban lévő **motorkerékpárok** részére üzemanyagot **csak 1951 január 2-től** a hivatalos órák félfogadási ideje alatt lehet igényelni.

Személygépkocsival rendelkező sztahánovisták, mérnökök, stb. üzemanyagigénylésükkel kapcsolatos felvilágosításokért ugyancsak a fenti, VIII. közlekedési osztályhoz forduljanak.

Megyei Tanács vb.

ELKÖLTÖZÖTT A BELÜGYMINISZTÉRIUM

A belügyminisztérium a Sztálin-út, Csengeri-utca, Aradi-utca és Vörösmarty-utca által határolt épülettömbbe, ezzel egyidejűleg az államvédelmi hatóság a Jászai Mari-tér 16. számú épületbe költözött.

A belügyminisztérium tudakozója a Sztálin-út 64. számú ház Vörösmarty-utca felőli oldalán van.

— *Anyák figyelmébe.* A Garai-utca 6. sz. alatt lévő Anya- és Csecsemővédő tanácsadást 1951 január 2-től kezdődőleg a BCS (OTI, Bethlen-u.) gyermekgyógyászati, illetve nőgyógyászati rendelő helyiségeiben tartják meg. Azok az anyák, akik csecsemőjükkel eddig tanácsadásra a Garai-u. 6 sz. alá jártak, fent jelzett időponttól kezdve az OTI-ba vigyék csecsemőiket és kisdedeiket tanácsadásra. Csecsemő és gyermekvédelmi tanácsadás szombat kivételével naponta d. u. 3—5-ig, anyavédelmi tanácsadás pedig szombat kivételével naponta 4—5 óráig.

— **Ügyeletes dohánykisárusok:** Albert Lajosné, Péterfia-utca 32. Ertler Jolán, Csapó-utca 88. — Récz Ferencné, Szent Anna-u. 10. Reim Szeréna, Hatvan-utca 63. — Kárpáti Józsefné, Csapó-utca 40. Kónya Lászlóné, Kossuth-utca 2. Kovács Andrásné, Kossuth-utca 32. Kovács Gábor, Pozsonyi-út 1. — Lavotta Béláné, Simonffy-utca 1. Lenkei Béláné, Virág-utca 17. — Madai Sándor Vöröshadsereg-u. 3. Nagy István, Szabó Károly-utca. Nagy Júlia, Czegledi-utca 6. — Papp István, Böszörményi-út 35. Rauch Gézáné, Kossuth-utca 31. Dr Szentmiklósi Vöröshadsereg-u. Vizi Imréné, Miklós-utca 14. — Pócsi Jánosné, Hétvezér-utca 35. Braun Gyula, Teleki-utca 72. — Szitási, Nyomatató és Rákóczi sarok Hegedüs Lajos, Csapó-utcai bódé. Marcsek, Bethlen és Mester sarok. Dr Terebesi László, Mikepárosi út.

— **CUKORRÉPATERMELŐ VILÁGREKORD** Az 1950-es évet a szovjet cukorrépatermelők nagy sikerrel fejezték be. Az idén 25 millió mázsával több cukorrépát termeltek, mint tíz esztendővel ezelőtt! Az elmult mezőgazdasági évben eddig egyedülálló sikert ért el a dzsambuli terület „Vörös Csillag" kolhozának egyik munkacsoport vezetőnője aki 1892 mázsás hektáronkénti termés-eredményével cukorrépatermelő világrekordot állított fel.

SZERKESZTŐI ÜZENET

Balogh István építésvezető, Ujszentmargitta. Mult vasárnapi számunkban közölt egyik versről adott építő bírálatát megkaptuk és több tekintetben igazat adunk megállapításainak. Nagyon helyes, amikor leszögezi: „Jöjjenek ki a pusztára az írók, éljenek az egyszerű emberek között". Valóban csak a dolgozó nép és az írók, s költők közötti eleven, szoros kapcsolat tudja megteremteni új, a népért és a népnek szóló irodalmunkat.

A BÉKE FEGYVERKOVÁCSAI

A béke fegyverkovácsaira gondolok mindig valahányszor egy üzemben, építkezésnél, új vasúti sínek lefektetésénél, vagy a gépállomásokon megüti fülemet a kalapácsok zengő hangja, fogók nyikorgása, csákányok dörömbölése.

Mindig jobban és jobban kiteljesedik bennem, hogy szerszámmal hódította meg az ember a földet és szerszámmal fogja kivívni magának az igazi győzelmet, az emberi győzelmek legnagyobbikát, a tartós béke diadalát.

Nincsen olyan dolgozó, aki ne becsülné meg szerszámát, ne gondozná szeretettel, ne próbálgatná kíváncsian egy-egy munkadarabnál. És szerte az országban — itt Debrecenben is nagyon sok üzemben ismerik a szerszámok nagy részén szerényen meghúzódó bélyeget: Csoknyai Szentendre.

A Kéziszerszámokat Gyártó Egyesülés szentendrei telepén készítik ugyanis a híres külön acéljelzés hozzákovácsolásával erősített kalapácsokat, baltákat, fejszéket, vágókat, fogókat, fordítóvasakat, szekercéket, csákányokat és még vagy százhúszféle különböző szerszámot, amelyek egy-egy ipar elengedhetetlen kellékei.

Kemény kovácsok születtek ott a pilisi hegyek aljában és kovácsnak lenni ma kitüntető feladat. — Mióta a vállalatvezetés Tretinyák vállalatvezetővel, Somogyi gyártásvezetővel és Szolga párttitkárral az élen megmagyarázta a békeműszakokat bevezető röpgyűlésen, hogy a gyár kovácsai a béke fegyvereit készítik, egyre magasabbra szökken a termelés, egyre büszkébben csengenek az üllők, a béke indulóját doboljáik a nehéz kalapácsok.

Lázas ütemben dolgozik a kovácsműhely. A kormos falak szinte beleremegnek a frikciós présekacéltroppantó kemény szorításába, az ajax-kalapácsok döngő ütésébe. Messzire világít a melegítő kohók éles fehér fénye: Készítik az új szerszámokat a béke fegyverkovácsai.

Kint hideg tél van. A hegyek felől fütyülőskedvű szelek rohannak a völgybe, de a kovácsműhelyben korommal keveredett izzadság csurog a férfiarcokról. Az egyik nagy ajax-kalapácsnál Szojka bácsi, az üzem élmunkása dolgozik. A lyukasztással elkészített téglalakú acéldarabokból percek alatt csákány formálódik munkája nyomán. Pálinkás József, az üzem legjobb melegítője, alig győzi az újabb és újabb vajfehéren izzó acéldarabokat feléröpíteni. Segítője, Benkovics, ugyancsak gyorsan mozog, hogy idejében kézhezadja az anyagot, mert minden mozdulatnak kiszámítottnak kell lenni, hogy egyetlen másodperc se vesszen el az értékes időből.

Czumpf Antalék ácsbárdot „fordítanak". Így mondják szaknyelven a kovácsolásnak az a formáját, amikor másodszori kézbevételre kerül sor és a szerszám megkapja a műhelyből való kikerülés előtti formáját. Sok erőt kívánó munka ez, kézzel kell kikovácsolni az acélt, kézzel vágják be a balta fokát. „Tapogatják" is Czumpf meg segítője a balta minden porcikáját, hogy minél keményebb legyen az acél, minél jobb a szerszám.

Szilva Antal Bubánnal a tűzoltók szerszámát, a csákánybaltát készíti. Nagymesterek ők ebben. Kiverik a százhatvan—százhetvenöt százalékot. Óvári Jámborral erdei fejszéket kovácsol, Melisek bácsi és segítője az előkovácsolást végzi.

Szilva Károly az acélozó. Ez a művelet tette híressé a szentendrei szerszámgyárat. Valóságos szikraeső hull az ajax mázsás ütései nyomán: a már kikovácsolt szerszámok mellé vékony nemesacéllemezt vernek, így téve azt többszörös élettartamúvá.

Nézem az arcokat. A kemény akarással összeszorított szájakat, élesen figyelő szemeket, duzzadó izmokat, nekifeszülő hátakat. Látom Lukács Györgyöt, amint erősen fogja a most készülő fordítóvasat, Stefaneket új munkamódszer kikísérletezése közben, Siljacher bácsit amint az utolsó ütéseket vigyázza és Vasas Benedeket, ahogy messzire dobja a melegítőjéből kivett vasat. A kis kohónál Dietz edzi az acélt és színváltozásokból megmondja, melyik minőségileg elsőrendű darab.

Köröskörül zúgnak a műhelyek. Sikoltanak a meleg és hideg köszörük, zizegnek a csiszolók, marják az acélt az esztergályosoknál. Az üzemrészek összehangolása adja meg a kitűnő eredményeket. — Így teljesítette túl az üzem 1950-es tervét és így érték el, hogy ma már a tervteljesítésben 1951 első negyedének végén járnak.

A jól működő gépezetnek természetesen „olajozói" is vannak, akik gondoskodnak arról, hogy az anyag helyén legyen, ne kelljen várni kiutalásra, új mukadarabokra. A műhelyekben szinte észre sem veszik, hogy ott volt Somogyi gyártásvezető, vagy Nagy bácsi, az üzem technikusa és máris új anyag érkezik, segédmunkások rendezik kéz alá a távolabb fekvő darabokat. Itt is, ott is felbukkannak a mesterek, Takács Sándor és Pancsor Ferenc átbeszélik a munkamódszereket, kipróbáltatnak egy-egy újítást. Weninger a műhelyirodáról is munkaközben keresi fel a dolgozókat, hogy feljegyezze problémáikat.

A felsőirodán a műszaki és adminisztrációs értelmiség összehangolt munkájából alakult ki a vállalatvezetés törzse, hogy egyengesse, eredményesebbé tegye a fizikai dolgozók nagy akarását.

Messzire dörömbölnek a gépkalapácsok, cseng-bong a sok üllő, csattannak a nagykalapácsok. A hegyekből erre kószáló téli szél a munka dalát viszi magával a síkságok felé hatalmasan zúgva: Egyre nagyobb számban készítik a nagy győzelmeket kivívó szerszámokat a béke fegyverkovácsai.

Bakos Ákos

Zászlainkra ezt írtuk fel: BÉKE

Írta: A. Ciurunga

Élünk, küzdünk s alkotunk ismét végre.
S a zászlainkra ezt írtuk fel:
Béke.

Zászlónkat a galambbal
hímeztük, szinarannyal,
tollakkal, dicsérettel.
Szép fénye, mint a csóva
magasba ,mélybe szórva,
túl hegyen-vízen sugarát,
áttörve a börtönök falát,
s azok felé, kik láncot
szakítva, vérük sáncot
öntöz, a kunyhók felett
nyugat, észak, dél és kelet
népéhez száll: kik várják
zászlainknak pirosló lobogását.

Ti gyilkos szemekkel léptünk
követitek
s zászlótokon e szó ég: Gyűlölet.
Nyüzsgő viperák, ti mérget
hordozó, sziszegő férgek
könnyet, keserűséget
okoztok, száz ösvények
során. — Így surranz az éj
útján, koromfekete mély
parton, hogy orvul megöld
a hajnalt, melytől megújul a föld.

Ti háborút, vért, kint remélve
készülődtök. Nálunk a béke,
ime ott az első tervben,
kalászban, búzakeresztben,
a barázdákban, hová a traktorok
parasztja veti el az új magot.

Békénk lobog a kerteken,
a termésben a réteken,
a normában, mit túlhaladva
lendülünk újabb iramba.
Kazán lángjában ez lobog,
ezt zengik karban motorok.

Mappátokra vérrel, könnyel
írtok háborút. Mi könyvvel,
könyveikben a békét
hirdetjük s dicsőségét
a világosságnak szavában,
az írkáckák vonalában,
a gyermek kacéjában,
kedveseknek szerelmében.

Eként élünk s alkotunk ismét
végre,
s zászlainkra ezt írtuk fel: Béke.
(Románból ford.: VIHAR BÉLA)

Hogy kétszer teremjen a föld egy évben

Az állattenyésztés kétéves terve ismét a tudomány és a gyakorlat előterébe állította a másodtermesztésű növények problémáját, amelyet Rákosi Mátyás iránytmutató beszédében a mezőgazdaság egyik „szűk keresztmetszeteként" jelölt meg. A kérdéskomplexum a „zöld futószalag" néven köztudatba dobott új fogalommal még ki is bővült.

Mit szól hozzá az agrártudomány? Mit ajánl megoldásként? — fordulunk felvilágosításért a Magyar Tudományos Akadémia egyik fiatal szakemberéhez. Arról az oldalról nyúltunk a kérdéshez, ahol a nehézségek megmutatkoztak: a paraszti tartózkodás oldaláról.

A KETTŐS TERMESZTÉS

A fiatal tudós így látja az összefüggést:

— A parasztság egyik terhes örökségként hozta magával a bizalmatlanságot a földnek kétszeri kihasználása iránt. A kapitalista rendszerben ugyanis még nem ismerték, tehát nem is használhatták fel a szovjet tudósok által kidolgozott új talajművelő eljárásokat, nem alkalmazhattuk a füves vetésforgó talajjavító módszerét és így az adott viszonyok között helyes volt az a paraszti megfigyelés, hogy a kettős termesztés után terméscsökkenés lép fel. Viszont ma már az agrotechnika ezt a veszélyt teljesen kiküszöböli. A füves vetésforgó ugyanis olyanná teszi a talaj szerkezetét, hogy a talaj egyúttal mintegy víztárolóvá válik, elég nedvességet tud tartalékolni az utónövény táplálásához is. Természetesen a termelőnek is segítenie kell a folyamatot azzal, hogy szerves trágyázással előmozdítja a talaj biológiai életének működését.

— Már most mi a jelentősége népgazdasági szempontból a kettős termelésnek? — vágunk új medret a beszélgetésnek.

— Amit a kiemelendőnek tartok: az állattenyésztés biztonsága. Éghajlatunk jellemzője ugyanis a szárazság. Viszont nem engedhetjük, hogy az állattenyésztés ennek a függvénye maradjon. Megoldásul kínálkozik az úgynevezett zöld futószalag, amely az igen korai és igen kései zöld takarmánynövények fokozott termelésével lehetővé teszi egyrészt az úgynevezett „szűk idő" átvészelését, másrészt a szénához nyúlás idejét is kitolja, végül módot ad a tartalékolásra is.

MI A „ZÖLD FUTÓSZALAG"?

— Milyen növényekből tevődik össze a zöld futószalag és hogy kapcsolódik össze ezzel az utónövények termelése?

— Van már egy kialakult, de a kapitalista termelésben általánossá nem vált rendszer, amely most szélesedik ki általános gyakorlattá. E szerint fokozatosan így következnének egymásután az egyes növények: Őszi takarmánykeverék, amelyből tavasszal az első zöld takarmány kerül ki, utána az évelőfélék, a lucerna és a lóhere. Mire ez lefogy a földről, beérnek a tavaszi takarmánykeverékek. Az évelők másodkaszálása zárja le a sort. Ezután jönnek tulajdonképpen a másodnövények, a köles, a muhar, a csalamádé, a csibehúr, a somkóró, pohánka, tarlórépa, takarmányborsó. Ennyi a takarmányvonal. Nem hagyható azonban figyelmen kívül a másodvetemények szempontjából az se, hogy a felszabadult terület élelmiszertermelésre is hasznosítható. Ilyenként vehető számításba a borsó, a tök és a burgonya. Ahhoz azonban, hogy termesztésük, kivált a burgonyánál, sikerrel járjon, még kísérleteket kell beállítani. Próbálkozunk is annak a szovjet módszernek értékesítésével, hogy a krumplit amit a szovjet földön nyáron vetnek el, mi tarlóba ültetve termelhessük. Ugyanesak tudományos feladat annak a megoldása, hogy a burgonyaföldről két terméstakarítsunk be egy évben. Kutatja az agrobiológia azt is, hogy ebbe a rendszerbe hogyan iktasson be új növényeket, amiket a gyakorlat eddig nem hasznosított. Vizsgálódásaink alapja a szovjet tudománynak fototropizmus név alatt ismeretes elve, amely a növények napigényén alapszik. Mivel a másodnövények éppen azok, amelyek fejlődésük kezdeti szakaszában sok napfényt kívánnak, érési idejükben pedig beérik kevesebb napsütéssel, ebből következik, hogy a másodnövények termelése tudományosan igazolt. Csakhogy a száraz magyar éghajlat alatt a biológiai felismerést új agrotechnikával is alá kell támasztani. Ennek legjobb és legfőbb fegyvere a szárazság leküzdéséhez — a regenerált és jó szerkezetűvé vált talaj esetén is — az öntözés. Ezért létesül Szarvason külön öntözéskutató intézet, hogy kikísérletezze a takarmánytermesztés legjobb öntözéses agrotechnikáját, de e mellett kiterjeszti vizsgálatait arra is, milyen új pillangós növények, fűfajták és gyökérfélék hasznosíthatók másodnövényként az öntözéses rendszerben.

Gergely Sándor

Ítélet

A sövényházi jobbágyok feleségei, lányai topogtak fel a lépcsőn, az urak elé, meghallgatni az igazságot, amely úgy ezőlt, hogy megcsalták az Istent, mert az Úr szolgája elől loptúk el a dézsmát, csúffá tették a királyt, mivel a megajánlott jobbágyhűség adója fejében kupányi mustot mutogattak az adószedőnek. De az Isten meg a király ellen cselekedett vételnél sokkalta förtelmesebb, amit Kanizsay János úr ellen műveltek, amikor előle is elvonták a dézsmát.

Ötven botot ítélt mindörökre a törvény, amely azt is kimondta, hogy Szentgyörgy-napig a Szentmihály-napi dézsmát s adót, de meg a mindenfajta termésben beszolgálni köteles árendát is pénzben rójják le. Minden jobbágy, mindenhol.

Ezentul mindig így lesz az egész Kanizsay földön.

Nem feleltek, a deresek elé érték.

Lebámultak a mélybe. Lenn, szembe velük a sövényházi zarándokok álltak térden. Fölhallatszott a Mária-zászlók ezélvert csattanása. Fönn a falon a fejükre húzták szoknyájukat az asszonyok s a deresre hasaltak. Fejüknél a mőcsényi káplán állt. Papi ruhája meglobogott ezikár testén. Két kezét imára kulcsolta. Egyezerre zuhant az öt pálca. A káplán hangos imába kezdett. Néha elcsivitotta magát valamelyik asszony. Ilyenkor a káplán versenyt üvöltött a fájdalmában örjöngő bűnös lelkekkel. De az asszonyok nagyrésze keményen állta a botot, a szájuk vérzett a visszafojtott kínban.

Egymásután vánszorogtak le a kínpadról. A nyárs köré terelték őket a csatlósok. A palota ablakában rendületlenül olvasta a hadnagy a porciót. Istene ne legyen, de jussát el nem vonta senkitől. S a káplán már rekedten vívott a jajokkal.

Amikor elfogyott a sövényházi asszonyok csapata, kalázsi, hímédi, hőveji, zsirai, meg mőcsényi bűnösök kerültek sorra. Telkesgazda egy sem volt közük. Zsellérek voltak valamennyien.

A bíróság csak hivatali emberekkel tárgyalt. A sövényháziak is bírájukkal voltak itt. Bírájuk a tövényházi uradalmi tiszt volt, aki az ítélkező asztalnál ült. A mőcsényi bíró csak a küszöbön állhatott, levett kalappal, lehorgasztott fejjel, mint a bűnösök maguk és így közvetíthette a parancsot, a huszonöt botot.

Egyszerre indultak el a deresnek szemeltek. Rongybacsavart lábuk tompán puffant. A lépcsőnél elsírták magukat az asszonyok.

Hangos jajjal futottak, férjeiket előzve a falra. Ott megálltak tétován. De ideszakadt az emeletről Csepreghy Ádám kiáltó szava s visítva, sivalkodva, rongyos szoknyájukat a szemükre csapva rohantak a vesztőhely felé. Ráborultak. Rájuk csattant az első ütés.

A falon a karó körül összekeveredve hevertek a megkínzottak. Ki hasán feküdt, ki térdelt, ki meg oldalára fekve nyujtózkodott. Az asszonyok szipogva imádkoztak.

A deresekét elhordták. Két széles farönkön gurítottak helyükre. A lovassor az udvaron összébbhúzódott. A pincéből két rongyos, homokos parasztbukkant ki. Hunyorgatva néztek körül.

— Menjetek . . . oda föl menjetek — mondta nyögve Cser Bálint s csak fejével mutatta az irányt.

Elindultak. Murga Máté fogadta őket. Megszorította a kezüket. A jó Istent emlegette s elfordította a fejét.

— Iregi János — hangzott belülről.

— Én volnék — felelte Iregi s lomhán a küszöbre állt.

— Sásdi Antal.

— Én vagyok — szólt vissza fáradtan a fékező.

Az urak összedugták fejüket. Ezek a parasztok nagy bűnt követtek el. Iregi János halászott, Sándi Antalt nyúlcsen csípték el. Sándi aztán igazán tudhatná, hogy mekkora büntetés vár rája, hiszen a jobbját már lecsapták vadászat miatt.

Nem sokáig tárgyaltak. Az asztalfőn felállt a várnagy, tenyerébe törölte szakállatlan, bajusztalan arcát.

— Ahelyett, hogy úrdolgára járnának kendtek erdőbe, vagy tóra kóborolnak. Azért olyan szegény a nép.

— Nem el! Azért halászik a nép, mert szegény — szólt közbe Iregi. Mondani akart még valamit, a szeme is szikrázott, de Murga elébe állt s dörmögve tuszakolta kifelé.

A lépcső felől kardcsörgetve négy huszár jött. Közrefogták a két parasztot s vitték őket a falra, a fatönkök mellé. A káplán síránkozva imába kezdett. A két elítélt sápadtan állt a fegyverek között.

— Testvérek — tört ki Iregiből a kiáltás. — Eljön a prímás követe. Uton van már. Búcsút hirdet nektek s átkot az uraknak. A kezemet siratom. Siratom, mert elcsapják a pogány elől. Az úri pogány csapja el.

A palota felől idevágódott a hadnagy szava. Két huszár ráugrott a két parasztra s térdrenyomták őket.

— Vedd le a süveged — mondta az egyik csatlós.

— A süveget? — riadt meg Sándi. Csak tán nem fővételt rendeltek.

Levették süvegüket és az ég felé néztek, szemük fehérje is kifordult. Aztán rájuk szóltak, hogy tegyék baltenyerüket a frissen vágott fára. Jeges volt a tapintata. Szinte egyszerre húzták vissza kezüket. De újabb parancsra a két ember meradóan viszszarakta. Már nem láttak semmit, senkit s nem hallották az irtózatba esett asszonyok fulasztó sírását.

Kardok villantak fölöttük. Csont recsegett. A pengék átvágták a csuklót s a fába szorultak. Két kézfej zuhant a tönk mellett a levegőbe. Mintha valami láthatatlan erő lökte volna őket fölfelé. Aztán eldőltek, akár a turkók.

(Az író „Dózsa György" c. regényéből.)

A MULT ÉS JELEN
egy levél tükrében

A békeharcban minden becsületes hazáját szerető dolgozó részt vesz. Erről a békeharcról nemcsak az újságok hasábjain olvasunk, hanem valóság kint a falvakban, bent a városban az üzemekben, iskolákban, az asszonyok között. Erről tanúskodik az alábbi levél.

Egyszerű asszony vagyok, aki nem ért a levélírás művészetéhez, mégis szeretnék írni arról, hogy mi volt a multban a helyzetem és mit hozott a demokrácia. Mi a férjemmel állandóan a gróf földjét munkáltuk, hogy napi kenyerünk meglegyen. Ejt-nappalt eggyétéve éppen csak éltünk, de abból nem jutott egy rendes ruhára, a kultúrát nem ismertük.

1944-ben az uramat elvitték katonának. 1944 október 6-án a Szovjet Hadsereg felszabadított bennünket. A demokráciától kaptam három hold földet, az életem megváltozott. A két fiamnak nem kellett uradalmi napszámosnak lenni. Rendes megélhetésünk lett. Tudtam, hogy a Magyar Kommunista Pártnak és vezérének, Rákosi Mátyásnak köszönhetem, hogy jobb lett a helyzetem. De arra még gondolni sem mertem, hogy én Sarkad községben tanácstag legyek. Hiszen a mult rendszerben félve mentünk még be is a községházára, mert egy ilyen szegény asszonyt mint én, nem néztek semmibe.

Most mi, nők, egyenlő sorban vagyunk a férfiakkal. A járási tanácsnak is tagja vagyok és látom, hogy minden munkatársamnak a boldogabb életet így tudjuk biztosítani.

Sarkad község már ezideig az ötéves terv első évében egy hídjavítást kapott, amely nagyon fontos, mert a község közepén van, azonkívül kapott 5000 forint értékű villanyhálózat kibővítést. Azután Sarkadhoz tartozik a csákszigeti major, ahol igen szegény emberek laknak, akik a reakciós világban a grófnak voltak a cselédei. Telefont is kaptak, most már könnyebben élnek, nem kell kilométereket gyalogolni, mert telefonon keresztül is el tudnak sok dolgot intézni. Most aztán látja az ottani lakosság, hogy a népi demokráciákban velük is törődnek.

Most elmondhatom: a Horthy-uralom elvette a férjem, a mi demokráciánk annyi mindent adott, hogy nagyon jól kell dolgoznom, hogy meg tudjam köszönni, amit kaptam.

Hozzám a faluból mindenféle kérelemmel jönnek az emberek. A lakásügy, a szegénységi bizonyítványügy és sok lenne leírni azt, mi minden történik egy nap. Itt volt a varsói kongresszus és annak tanulságai nyomán friss erővel fogok hozzá, hogy a dolgozó nép érdekeit védjem és segítőtársaimmal jó munkát végezzek és segítsek minél biztosabban megtartani a békét, minél előbb megvalósítani a szocializmust.

Sarkad, 1950 december.

Takó Jánosné
a helyi tanács elnöke

Megelevenedett számok beszélnek Debrecen jövőévi kenyér- és húsellátásáról

Tervismertető értekezletek vannak ezekben a napokban a debreceni üzemekben. Ötéves tervünk második évének feladataival ismerkednek meg a dolgozók. Hogy ez mennyire fontos esemény az üzemek és az egyes dolgozók életében, semmisem mutatja jobban, mint a lelkesedés, amellyel ezekre az értekezletekre felkészültek dolgozóink. Mindannyian tudják, hogy tervük szorosan összefonódik a dolgozók összességének életével, mert a terv teljesítésétől, a versenyvállalásoktól függ mindannyiunk életszínvonalának emelkedése.

Sokan még mindig a számokban látják a tervvel kapcsolatos kérdések helyes feldolgozását, a százalékokban a munkateljesítmények legjobb kifejezőit. Ez egyrészt igen helyes, mert valóban a számok az értékmérők. Nem szabad azonban elfelejteni azt, hogy ezeket a számokat kiértékelni csak szorosan a szakmához tartozók tudják.

A mi ötéves tervünk számai nem szundikálhatnak el a hivatalos dossziékban,

nem üthetik meg egy pillanatra a hallgató fülét, hogy azután a feledés homályába merüljenek. Életre kell keltenünk a számokat és az életrekelt számok lekötik minden dolgozó érdeklődését, közvetlenül hozzászólnak és megmutatják, hogy milyen nagy munka folyik egyik, vagy másik iparban, menynyire szorosan összefügg az a mindennapi élettel, amit ő vagy dolgozó társai — legyenek azok bár egészen másfajta üzemnél — teljesítenek.

Két üzemünk jövőévi tervét ismertetjük most közvetlenül tervismertető értekezleteik előtt. Az egyik a Községi Kenyérgyár, a másik a Húsüzem.

1951-es tervükből első meglátásra könnyen megállapítható életszínvonalunk emelkedése, a közösség érdekeinek nagyszerű szolgálata.

90.000 mázsa kenyér, 7 millió sütemény, napi 20 mázsa tészta

A Kenyérgyár 1950-es tervében 71.800 mázsa kenyér felsütése volt az előirányzott mennyiség. A terv túlteljesítésével 82.282 mázsát sütöttek a város dolgozóinak. Négy és félmillió péksütemény helyett több mint hatmillió került a dolgozókhoz.

Az 1951-es terv azonban ezt a hatalmas mennyiséget is túlszárnyalja, mert

90.500 mázsa kenyér és 7 millió 240 ezer sütemény az előirányzat. Száraz tésztából pedig az elkövetkező tervévben napi húsz mázsát készít a Kenyérgyár.

A mennyiség tetemes emelése mellett tovább javítják a minőséget is a dolgozók érdekében. Az eredmény elérésére természetesen a versenymozgalom további kifejlesztésére van szükség. Ezért hívta fel Ajtai Andor párttitkár a dolgozók figyelmét a sztahánovista mozgalom kifejlesztésére és az anyaggal való legmesszebbmenő takarékosságra.

Az újítások és észszerűsítések hatalmasan segíteni fogják munkánkat mondotta. Pénzes József tervmegbízott és a Kenyérgyár munkásai sorában máris több olyan újítás merül fel, amely elősegíti a terv teljesítését, sőt túlteljesítését. Kiss Ferenc például

szárító készülék beállítását sürgeti, nehogy akár egy deka liszt is kárbavesszen.

Kétségtelen, hogy így jelentős megtakarítást érnek el. Pocok László a sütési rend újabb megszervezésére tett javaslatot, Kováts Imréné és Loós István anyagtakarékossági kérdésekkel foglalkoztak. Goós Sándor a szénfelhasználásról beszélt.

A Húsüzemben is előkészítették a tervértekezletet. A műhelyekben az aktívák már munkaközben megbeszélték a dolgozókkal a terv részleteit s a tervértekezleten valamennyi dolgozó már saját tervének ismeretében szól hozzá a felmerülő kérdésekhez. Kerékgyártó, Mihály az ÉDOSz területi titkára személyesen is segítséget nyujtott, hogy a tervelőkészítésben eddig nem teljes munkát végző üzem mintaszerű értekezletet tarthasson.

Igen jelentős feladatok állnak a Húsüzem előtt és ehhez minden dolgozó összefogására van szükség. Az elmúlt év 7964 mázsa különböző húsfajtájával szemben 1951-ben 9778 mázsa hús kerül az üzemekbe, negyedévenként fokozódó mennyiségben.

Hentesáruból már az első évnegyedben is igen jelentősen emelkedik a termelés.

Vörösáru 40 mázsa, tartósított töltelék 64 mázsa, kolbászfélékből 162 mázsa, hurkafélékből 8 mázsa, kenőmájasból 6 mázsa, hússajtból 22 mázsa, pácolt áruból 40 mázsa, szalonnából 112 mázsa kerül a dolgozók asztalára.

Zsírszalonnából az előirányzat olyan jelentős, hogy nemcsak a város dolgozóinak bőséges ellátását biztosítja, anem az üzem valószínűleg mindnyájunk büszkeségébe, az épülő szocialista városba,

Dunapentelére is szállíthat majd.

A tervértekezletre elkészült a pontos kimutatás arról, hogy a műhelyeknek és az egyes dolgozóknak mit kell teljesteniük tervévünk sikeréért. Balog Ferenc, az új tervfejelős kiértékelést állított össze az egyes munkákról, amelyet kifüggesztenek a műhelyekbe. Minden munkának megvan a maga pontértéke, amelynek ismeretében a dolgozó megállapítja, hogy hol tart teljesítményében, teljesítette-e az aznapi normáját.

Egy szarvasmarha levágása 8 pontot jelent. Tizenkét szarvasmarhát kell levágnia a munkásnak, hogy elérje a 96 pontot, a megközelítő száz százalékot. De hasonlóan van kiértékelve minden munkafolyamat. A statisztika is szorosan összesímul a tervvel, így biztosítva a sikert.

A dolgozók így valamennyien érdekeltek a munkában, még közelebb érzik magukhoz üzemüket és elszántan, keményen tudják kivívni termelési sikerüket, újabb lendületet adva békeharcuknak.

A művészetek virágzása a népi demokratikus országokban

A Szovjetúniónak a fasiszta Németország és az imperialista Japán felett aratott történelmi jelentőségű győzelme lehetővé tette Közép- és Délkelet-Európa népeinek nemzeti és társadalmi felszabadulását.

Ezeknek az országoknak dolgozói hála a Szovjetunió támogatásának, elkerülték az imperialista hatalmak beavatkozását, megtörték a belső reakció ellenállását, megvalósították országukban a népi demokrácia rendszerét s a szocializmus útjára léptek. A Szovjetunió segítsége lehetőséget adott a népi demokratikus országoknak, hogy hatalmas lendülettel állítsák helyre a háborús károkat, s új alapokra helyezzék egész politikai, gazdasági és kulturális életüket.

Ezekben az országokban lázas építőmunka folyik. Kötelezettségeiben vállalásban tükröződik az a törekvés, hogy a lehető legmagasabbra emeljék a dolgozók anyagi jólétét és kulturális színvonalát.

A hazai és külföldi kizsákmányolók igájától felszabadult néptömegek egyre növekvő szomjúsággal fordulnak a kultúra, a könyv, a színház és zenei élet felé.

A népi demokratikus országok kormányait a nép érdekei vezérlik. Arra törekszenek, hogy kielégítsék a nép szükségleteit és igényeit. Éppen ezért a népi demokratikus országokban a művészet elérhetővé vált a nép számára, ugyanakkor a művészek közelebb kerültek a néphez s műveik a dolgozók életét, eredményeit tükrözik.

A népi demokratikus országok kulturális színvonalának emelkedését a számok és tények bizonyítják a legjobban. Romániában a felszabadulás előtt csak egy szimfonikus zenekar volt. Ma már 5 városban működnek szimfonikus zenekarok és három állami zenekar is alakult. Romániában a színházak száma a felszabadulás után megkétszereződött.

A népi demokratikus Magyarországon ma már 600 kultúrotthon szolgálja dolgozó nép fejlődését és 1950 folyamán 1600-ra emelkedett a falusi népkönyvtárak száma.

Az urak Lengyelországában az írástudatlanok száma több, mint négy és félmillió volt, a lakosságnak csaknem egyharmada. A népi Lengyelország megszüntette a kultúrmonopóliumot s egyre hatalmasabb iramban fejlődik az új népi értelmiség kinevelése, a tudományos és kulturális intézmények hálózata.

Hasonló a helyzet a többi népi demokratikus országokban is. Albániában, ahol azelőtt egyetlen színház sem volt, ma nemcsak a fővárosban, hanem igen sok más városban is állandó hivatásos színjátszó együttesek vannak. Csehszlovákiában a szociális és kulturális szükségletek kielégítésére az 1950-es költségvetési évben a költségvetés 38 százalékát fordították. Szlovákiában a néphatalom megvalósulása óta jött létre a nemzeti filmgyártás.

A kultúra területén, mint minden más területen is a Szovjetunió sietett a népi demokráciák segítségére. Segítő kezet nyujtott ahhoz, hogy a népi demokráciák művészete kilábaljon a kapitalista művészet posványából, a formalizmusból, kozmopolitizmusból és ráléphessenek a szocialista realizmus, a valóság ábrázolásának útjára.

A népi demokráciák művészetének kialakításában nagy szerepet játszottak Leninnek és Sztálinnak az irodalomról és művészetről írott könyvei. Ezek a művek és az SzK(b)P határozatai az ideológiai kérdésekben, hozzásegítik a népi demokratikus országok élenjáró művészeit a szocialista művészet megértéséhez.

A szovjet művészek bemutatása, szovjet zeneszerzők műveinek előadása, szovjet táncegyüttesek és művészek fellépései, a szovjet művészet hozzájárulását jelentik a nagyfontosságú ügy, a szocialista művészet kialakításához a népi demokratikus országokban.

A Szovjetunió, mely a népi demokratikus országokat felszabadította a fasiszta uralom alól, önzetlen segítséget nyujt szám.ukra a szocializmus alapjainak megteremtésében és az új szocialista népi kultúra és művészet életrehívásában.

Ma a békefront élén álló Szovjetunió a szocializmust építő népek összefogott családjának élén halad. A béke és a szocializmus erői megbonthatatlanul megnőttek, döntő tényezővé váltak az emberiség sorsának meghatározásában. Ezek az erők ki fogják vívni a győzelmet a háború és a reakció erői ellen vívott küzdelemben, örömteli, boldog jövőt adnak az emberiségnek, amelyben soha nem látott fejlődésnek indulnak a képességek, tehetségek és az összes népek közkincsévé váló művészet reális hatalmas magasaira fog emelkedni.

Így járták a csárdást
Ősi táncok élednek fel

Megindultak a téli kultúrversenyek. Hajdú-Biharban 126 községben 218 csoport 3300 résztvevővel két napon át versengett egymással a járási döntők során. A versenyek sok pozitivumot mutattak.

A kultúrcsoportok műsorában a béke gondolata első helyen jutott kifejezésre és 6—7000 főnyi közönség, aki ezeket a versenyeket végignézte, közelebb jutott újra egy lépéssel az

UJ NÉPI KULTURA

megértéséhez.

A verseny alkalmával igen sok új csoport is alakult, amelyek most mutatkoztak be először. Kezdeti bizonytalanság jellemzi még munkájukat, de feltétlenül fejlődőképesek. A régebbi csoportok patronálása segítségével utólérhetik hamar fejlődésben a többieket.

A Magyar Dolgozók Pártja vezetői és a tanácsok nagymértékben hozzájárultak munkájukkal a versenyek sikeréhez. A derecskei pártbizottság titkára ezzel kapcsolatban a következőket mondotta:

— Mindent elkövetünk a verseny sikere érdekében, hiszen ez és általában a kultúrmunka nekünk nyujt segítséget, a mi politikai és gazdasági munkánkat támasztja alá.

A fejlődés egyik biztos jele mutatkozik meg a hajdúhadházi csoportnál, ahol 20 tag mutatta be a saját maguk által gyüjtött eredeti hajdúhadházi táncokat. Ez a csoport a szakértők egybehangzó véleménye szerint a legjobbak közé tartozik Hajdú-Bihar megyében. A lelkes fiatalok saját gyűjtésű

ŐSI HAJDUSÁGI TÁNCOKAT

dolgoztak fel. Vezetőjü Szabó Ilona, a gyüjtésről a következőket mondta:

— A csoport tagjai, amikor csak tehetik, eljárnak a falu dolgozóinak mulatságaira, lakodalmakra, disznótorra. Ilyen alkalmakkor lehet csak rávenni a hagyományokat őrző bácsikat és néniket az évszázados mulat idéző táncok bemutatására. Ilyen ősi hajdúsági táncmotívumokból állítja össze a csoport az úgynevezett hajdúsági táncot, mely a megyei versenybemutató nagy eseménye lesz. Ez a tánc a hadházi tánc fejlődését mutatja be, egymás mellé tűzi a fejlődésben egymás követő táncformákat, amelyek idők során kifejezésre juttatják a dolgozó nép gondolatait és érzelmeit.

A műsorban szerepel egy csárdás, amely a régi népszokásokat juttatja kifejezésre. A régi vasárnap délutánok emlékét eleveníti fel ez a tánc, amikor a hadházi lányok vidáman tértültek, fordultak a falu főutcáján a legények körül. A legények távoltartják magukat a lányok incselkedésétől, de aztán már nem állhatnak ellen a szép szemek hívásának és összekarolva, koszorúba fonódva járják a különösen gyors, sarokkoppantós hajdúsági csárdást, melyet valaha

BOCSKAY FEJEDELEM KATONÁI

is jártak már a labanckergető hadjáratok tábortüzeinél.

Az utolsó lépéseknél már összeverődnek a tenyerek és a ritmikus taps kíséri a koppanásokat. A falu ünnepli táncosait, akik kiváló munkával segítik elő az új társadalmat, mely az új kultúrát létrehozza.

Ilyen lelkes és forró volt a hangulat a hajdúnánási körzeti bemutatón is. A központi táncscsoport tagjai Baranyi Sándor vezetésével nánási és dorogi cigány népi leánytáncokat gyüjtöttek össze és mutatták be a lendületesen pergő műsorszámok között. A cigánytánc színes forgataga jól érzékelteti a cigányok kedélyvilágát, vágyait, törekvéseit és ez a gyüjtés is szép eredményekkel gazdagította népi táncaink tárházát.

A jó szervezés terén is találunk dicsérnivalót. Nyírábrány, Debrecen Hajdúnánás és Hajdúszoboszló kultúrcsoportjai voltak ebben az elsők. Hajdúszoboszlón például 10 csoport nevezett be a versenyre és mind részt vett benne. Közöttük a DISz II. csoport a „Nép fiai" című darabot mutatta be nagy sikerrel. Énekkaruk szépen kidolgozott számaival tünt ki. A hajdúszováti „Kodály" énekkar — melynek 90 százaléka dolgozó paraszt,

A teljesíthetetlen megbízatás

Irta: Sori Vasiliu

A kitűnő román író stílusa a lás írásában éles gúnnyal festi le a háborúra spekulálókat, akik a békét védő tömegek között „egyedül vannak".

Kix James mégegyszer elolvasta a táviratot, amit pár perccel ezelőtt kapott, aztán idegesen végigjárta a szobát, majd leült a fotelba. A távirat még a kezében volt, a szája mozgott, mintha újra ismételné a szöveget, aztán a papír kicsúszott a kezéből. Fejét hátrahajtotta a fotelre, szemét lehunyta s félhangosan mondta:

„Küldjön sürgősen jelentéseket tömegmegnyilvánulásokról a béke ellen. Itt nálunk Amerikában a béke híveinek sikerei miatt nagy a nyugtalanság. Siker esetén dupla fizetést kap. Ha nem küld értesítést, elbocsátom. Frank Stevart."

— Mi bajod van? — fordult James felé barátnője, Mary, ki az előbb még izgatottan hajlott egy könyv fölé.

— Frank megőrült. Ő maga írta alá a táviratot s ez mindig nagyon komoly tudod, hogy vele nem lehet tréfálni. Ha nem tudok neki eleget tenni, ugyanúgy járok, mint Tom Williams.

— Vele mi történt? — kérdezte Mary, aztán előrehajlott s elvett az asztalról egy cigarettát, rágyujtott.

— Tom régen az újság kínai levelezője volt Frank Csang-Kai-Sek népszerűségéről és sikeréről kért tőle jelentéseket. De honnan vehette volna? Ez lehetetlen kívánság volt. Aztán kirepítették.

— Kit? Csang-Kai-Seket maga a nép, Tomit pedig Frank.

— És tőled mit akarnak?

— Ismét egy hasonló lehetetlenséget.

— Hogyan?

— Hát nem érted? A béke elleni megnyilvánulásokról kérnek tőlem riportot. Mit tegyek? Rendezzek én egy ilyen gyűlést? Ahol az emberek a béke ellen tiltakoznak? Vagy szoppjam ki az ujjamból? Mit tegyek?

— Ha itt magadban jajgatsz, akkor nem találsz semmi megoldást. Annyi ember van, menj ki és nézz körül. Hátha... Sose lehet tudni.

James úgy állt fel a székből, mintha ruhája nehéz páncélokból volna, kényszeredett mozdulattal nyult a kabátja után, kalapját odanyomta a feje búbjára s köszönés nélkül kiment. Az utcán, ahogy végighaladt s beért a térre, embertömeg kellős közepébe került. Rádióbeszédet hallgattak.

„Ezért megmentésüket csak a háborúban látták!... És mi..." — hallatszott a mikrofonból.

James Kix szíve az örömtől a torkában dolgozott. Itt az alkalom. Jól hallottam? Zsebéből gyorsan kivette a jegyzetet s írni kezdett. A mikrofon felől ekkor ismét hallani lehetett: „És mi is azt akarjuk, hogy béke legyen. A világ összes népeivel a békéért harcolunk s az imperialistáknak nem fog sikerülni tervük, mert mindenütt a világon a békét, a boldog életet, az építő munkát akarják a népek."

James körülnézett s nem tudta, hogy mit tegyen. Az előbb hallott rosszul, vagy most? De észretérítette a tömtg nagy tapsa s éljenzése. — Csalódottan elindult s pár lépéssel odább megállt. Egy kertes kis ház előtt emberek álltak s hallgatták a szónokot. Gyorsan elővette jegyzetét, töltőtollát, hátha itt sikerül elkapni egy-két szót. A mellette álló fiatalember, mikor meglátta kezében a tollat, feléje fordult:

— Bocsásson meg, nem kaphatnám meg egy pillanatra a töltőtollat?

— Kérem.

A fiu elvette a töltőtollat, aztán az előtet álló barátjának a hátára tette a nagy papírlapot s aláírta a nevét oda, ahol már többszáz név sorakozott.

James odapillantott, aztán odahajolt, hogy jobban megnézze, mi az.

A győzelem megdöbbentő mozgalmát keltette:

— Alulírottak tiltakozunk az amerikai imperialisták kegyetlenkedése ellen. El a kezekkel Koreától!

James egy pillanatra összeszorult, hirtelen arrébb lépett. A mellette álló asszony megkérdezte:

— Beteg? Olyan rossz színe van.

James intett a fejével, érezte, hogy hang nem jön ki a torkán s már látta, hogy Frank milyen táviratot küld majd neki. Dehát mit tehetek? Az emberek a békét akarják. A békét... és gyülölik a mi vezetőinket, gyülölik a háborús uszítókat, akik az emberek véréből is dollárt sajtolnak ki.

Amint hazafelé tartott, eszébe jutottak az emberek, akik hallgatták a békegyűlést, aztán dühösen ismételgette:

— Béke!... Béke!... A fene egye meg őket. Mindenki békét akar. Minden hiába, akármit csinálok. Dehát nekem is élnem kell.

Az úton szembejött vele egy kövér ember. James megkopogtatta a vállát.

— Engedje meg, James Kix ujságíró vagyok.

A kövér arca felragyogott. Kihúzta kövér pocakját.

— Popescu Valeanu, volt bihari nagyiparos — mondta sóhajtva.

— Hallotta, hány millió ember írta alá a békeivet? És tiltakoznak a koreai beavatkozás miatt?

— Sajnos, tudom — billentett fejével a kövér.

— Ismer olyan embereket, mint maga?... Hiszen tudja, akik — és közelebb hajolt — akik szeretnék, ha háború lenne...

— Hát hogyne ismernék... Itt van Protopopescu földbirtoka volt, vagy Olteanu volt képviselő.

Aztán ismerek még vagy háromnégy ilyen embert.

— Uram, ez mind kevés — legyintett James — nekem tömegekre van szükségem érti! Tömegekre!

A mikrofon hangját erre hozta a szél: „Minden becsületes ember harcol a békéért. Halál a háborús uszító imperialistákra!"

A taps szinte dübörögve hallatszott s a két ember idegesen nézett egymásra.

— Jöjjön! — mondta Valeanu — nem szeretem a magányt.

— Hogy-hogy? — mutatott körül James. — Hiszen az utca tele van emberekkel!

— Igen. De mi... mi egyedül vagyunk.

Boeskai fejedelem hajdúi

a téli kultúrversenyeken

Az énekkar sorában végzett elismerésreméltó munkát. De dicséret illeti a hajdúsámsoni és a vekerdi ifjúsági énekkart. Az utóbbiak magyar és román népdalfeldolgozásokat énekeltek. Jól szerepelt a téglási ifjúsági énekkar is.

SZINJÁTSZÓINK

is helytállottak. Közülük ezúttal a nyíradonyiakat, a balmazújvárosiakat és a berettyóújfaluiakkat említjük meg.

Nyírábrányban például a közönségi is bekapcsolódott a versenybe és közösen bírálták meg és vitatták meg az egyes műsorszámokat.

Zsákán nagyszerű élményt nyujtottak a román népi táncegyüttes tagjai. A feladat ennél a csoportnál az, hogy állandósítani és rendszeresíteni kell munkájukat és újabb gyüjtésekkel gazdagítani műsorukat. Zsákán és környékén alkalmas terület van a gyüjtésre.

Jó táncukkal arattak megérdemelt sikert az adonyi gépállomási, a hajdúszoboszlói DISz és a derecskei központi táncscsoportok tagjai.

Nagy László megyei népművelési előadó a verseny kiértékelése során a következőket mondotta:

— Általában nem akarok minden csoportot felsorolni, akik résztvettek a körzeti versenyen, kisebb hibáktól eltekintve, jól álltak meg a helyüket, s most az a feladat, hogy sulyt helyezzenek a csoportok politikai képzésére és állandóan emeljék a csoport művészi színvonalát is, szilárdítsák meg a munkafegyelmet a próbákon s munkahelyeiken is. Jellemezze a kultúrmunkást az, hogy munkáját jól végzi, élenjár a munkában, tanulásban, szerepléseken egyaránt.

— Az előadások szakmai kisebb hibáin kívül azonban voltak más, szervezési és egyéb hiányosságok is.

— Néhány helyen a gyors előkészítés miatt nem tudtak egyes csoportok benevezni, de voltak olyanok is — szerencsére ez a kevesebb —, akik csupán kényelmességből nem neveztek be.

A POLGÁRI JÁRÁSBAN

például Tiszacsege és Egyek egyetlen csoportja sem nevezett be. — A járási ügyvezető hetek óta kint sem volt a járás területén, még akkor sem, amikor erre több izben kértük.

— Fülöpön például Török elvtárs maga se nagyon helyeselte a versenyt, sőt a csoportokat lebeszélte erről, az idő rövidségére hivatkozva. Igy az állami gazdaság és Bánháza csoportja nem jelent meg a versenyen, pedig ezek a csoportok készültek erre.

A biharkeresztesi ügyvezető pedig egyszerűen elutazik a verseny napjára és nem törődik a dologgal.

— Ilyen fontos versenynél, amely politikailag elsősorban fontos, képzettség hiányában és személyi felelősség hiányában nem szabad, hogy előforduljon ilyesmi.

— Itt kell megemlíteni Berettyóújfalut, ahol kulturális vonalon kissé elbizakodottak a munkatársak. A kultúrotthon — mint a község kulturális irányítője, nem fogja össze és nem irányítja kellően a munkát, úgy, ahogyan azt tették azelőtt. Ujfaluban a versenyen a DISz titkára Dávid elvtárs „A szuronyomat tűzzétek a keresztfámra" c. lemondó, pesszimista hangulatú és más hasonló magyar nótákat énekelt. A felvilágosító munka területén sok tennivaló van még itt Ujfaluban is.

AZ ELLENSÉG MUNKÁJÁVAL

találkoztunk a nagylétai járásban. A klerikális reakció kihasználva az ottani lakosság régi bevett szokásait, hamis propagandát fejtett ki a karácsonnyal kapcsolatban. —

A járás vezetőinek fel kellett volna ezt ismerni eleve és felvilágosító munkát kellett volna folytatnia a karácsony, mint a béke harcos megvédésének ünnepe érdekében és mozgósítania kellett volna ennek a jegyében a járás dolgozóit, többek között a kultúrversenyre is. A fent említett hibákat, hiányosságokat sürgősen ki kell és ki lehet javítani. A javítás módja: politikai felvilágosító munka. Hogy ezt helyesen tudjuk vinni, magunknak is állandóan tanulni és tanulni kell.

1951-BEN

A dolgozó nép megkezdi a ötéves terv második tervévének hatalmas építő munkáját. Szorgos készülődés, jogos bizakodás előzi meg a második tervevet. — Az ötéves terv első évi eredményei jogosítanak fel bennünket elsősorban arra a szilárd hitre, hogy a második tervév kitűzött céljait is elérjük, a tervmunkát teljesítjük, sőt túlteljesítjük. — A szocialista építő munkába vetett hitet növeli a második tervév hatalmas beruházási összege. A beruházás, építő munka számai jelentik annak a bizakodásnak és derűlátásnak alapjait, amellyel népünk az 1951. év elé tekint.

A második tervév beruházásai egytől egyig a béke megvédését, a magyar békebástya megerősödését, a további építő és termelő munkát, a jobb jövőt, a magasabb életszínvonalat, emelkedő kultúrát jelentik: az ötéves terv a béke építő terve, alkotásai a béke alkotásai, beruházásai a béke biztosítását szolgálják.

A népgazdaság minden ágában hatalmas beruházások mutatják a fejlődés irányát s útját.

A fejlődésnek Magyarországon még nem tapasztalt hatalmas kiugrását szemléltetik meggyőző erővel az első és második tervév adatai. A második tervév az első tervév beruházási összegét 67 százalékkal haladja meg az 1950. évi költségvetés a második tervévre 11.7 milliárd forintos népgazdasági beruházást irányoz elő. A nemzeti jövedelem 22 százalékát fordítja a kormányzat építő beruházásra, szemben az 1950. év 19 százalékával.

Az ötéves terv második évében már hatalmas arányokban bontakoznak ki a nehézipar építkezései. Elég, ha csak a Duinapentelei Vasmű hatalmas műveire gondolunk, amely a nehézipar legfontosabb támaszpontja lesz. Olyan ipari város épül az egykori sár és puszta helyén, ahol több munkás dolgozik, mint Csepelen és Ózdon együttvéve. Az építőiparban, könnyűiparban is hatalmas beruházások történnek, amelyek mind az anyagi és szellemi felemelkedést mozdítják elő.

Nagy gondot fordít a kormányzat a második tervévben a mezőgazdaság fejlesztésére. Az állami gazdaságok, termelőszövetkezeti csoportok, gépállomások fejlesztésére. Az állami gazdaságok, termelőszövetkezeti csoportok, gépállomások fejlesztése biztosítja a jövő évi több és jobb kenyeret, megkönnyíti a dolgozó parasztság munkáját, emeli a magyar föld termésho-zamát.

A lakásépítkezés előmozdítása is nagy összeggel szerepel a második tervév beruházási összegében. A kultúra, az iskolák fejlesztése, ipari tanulóiskolák, új technikumok, korszerű tudományos kutatóintézetek építése népünk kulturális felemelkedését szolgálja.

A jövő fejlődése előrevihető számadatok tükrében, az elért eredmények tudatában a dolgozó magyar nép magabízó életkedvvel, elszánt békeakarattal lép az újesztendőbe és teljes erejét latbaveti a béke biztosítása, az ötéves terv további sikeres megvalósítása érdekében új, kimagasló eredményeket érjen el. — A dolgozó parasztság szoros szövetségben a vezető munkásosztállyal, az építőmunka minden frontján váltvetve dolgozik a második tervév küszöbén a második tervév sikeréért.

TAMÁSI LAJOS:

Aki magának emel szobrot

Erzsébeten a műhelytitkár
számol s indul, hogy
bejelentse
Rákosi Mátyásnak: a tervét
a műhely tegnap befejezte.
Gépállomáson mennydörögve
traktorok verik a port,
fütyörészve megy
taggyűlésre
a Dózsa-termelőcsoport.

Úttörők száján a nóta
meredek csúcs felé mutat.
két-három év s mit nőtt azóta
az ember, csupa öntudat.
Nem bámul, de igazodik
a való dolgok között,
ujjai körül dorombolnak
a szelíd termelőeszközök.

Nem tétovázik, léptetit
a széles, nyílt utak viszik
hidakat épít s megteremt
saját maga törvényeit.
A kastélyokat könnyedén
átlépi s hogyha kell
magának épít palotát
s magának szobrot is emel.

Igy lesz a szívünk mindenütt
minden és ma már
csak harcokra emlékezünk
ha felsüvölt a gyár.
Nem szolga, vérben
szabadult,
és nem is proletár,
az osztály megnőtt s lepereg
róla a halál.

A költő biztos kémleli
sorsunkat és arca derül:
a mozdulatban megleli,
hogy minden tervünk sikerül.
S amerre jár, már hangosan
és hangosabban szól a dal,
kék ég alatt sorakozik
vállalóival a diadal.

(A költőnek a közeli napokban megjelenő „A harmadik sor" c. kötetéből.)

Honvédeink írják:

Hogyan változtam meg a honvédségnél

Egy éve vagyok katona. Bevonuláskor nem volt elég ágyunk, napokig méltatlankodtam. A katonainget, amit magamra öltöttem, úgy éreztem, képtelen leszek megszokni a civil ing után. Elkeserített, hogy nem hordhatok hosszú hajat és amikor megkaptam fegyveremet, kétségbeestem, ha arra gondoltam, hogy mindennap gondoznom kell. Nem volt barátom, akinek gondolataimat elmondhattam volna és az üzemből sem írtak, mert ott sem kedveltek munkámhoz való rossz viszonyom miatt.

Jött a téli kihelyezés. Kemény hidegekben menetteltünk, jeges földben lövésztek-nőt ástunk. Hosszú, kimerítő gyakorlat után egész éjszaka őrt álltunk.

Egyízben a politikai tiszt bajtárs egy jól végzett gyakorlat után megdicsért. Először örültem igazán szívemből. Igyekeztem jó harcossá válni, hogy többször is dicséretet kaphassak. Olvasni kezdtem. Először a Szabad Népet, később már Lenin és Sztálin könyveit. Sok mindent megértettem belőlük, minden szóra emlékszem még ma is.

Nyáron felvételemet kértem a DISz-be. Most szakaszbizalmi vagyok és sok szeretettel, türelemmel, de kemény fegyelemmel nevelem az ujonc bajtársakat. Nem egy olyan bajtárssal találkoztam szakaszomban, akik olyanok voltak, mint én is, egy évvel ezelőtt. Ezeket nevelem, mert ma más ember vagyok.

Nyári József honvéd.

EGY ANGLIÁBÓL HAZATÉRT MAGYAR FIÚ LEVELE ANGOL BARÁTAIHOZ

A Daily Worker cikket írt László György fiatal magyar munkásról. Az újság elmondja, hogy a fiatal magyar munkás évekig Angliában élt, néhány héttel ezelőtt hazatért és most rövid otthoni tartózkodás után levelet írt londoni barátainak. A levélben megírja, mi a legfeltűnőbb különbség a magyar és a londoni viszonyok között: elmondja, hogy most valóban szabad országban él, ahol az emberek nyugodtan dolgoznak, mert nem kell az elbocsátástól félniök. Azt is megállapítja, hogy Magyarországon legalább 100 százalékkal jobban élnek az emberek, mint Angliában. „A magyar nép óriási erőfeszítéseket tesz az ország iparosítása érdekében, hogy ezzel megalapozza a boldog jövőt" — írja a továbbiakban, majd így folytatja: „Az életünk vidám, látszik, hogy az emberek valóban boldogok. — Most, amikor mindezt a saját szememmel látom, biztos vagyok a szocializmus győzelmében az egész világon".

ASSZONYOKNAK

ÁDÁM LEVELE ÉVÁHOZ

A könyvekről is beszélnünk kell egyszer Éva. Ebben a kérdésben sokan közületek igen rossz beosztással élnek. Elfelejtik, hogy a nemes szórakozásadta üdülésre legalább olyan szükség van, mint a testi pihenésre.

Az olvasásnak is megvannak a módszerei és nagyrészt tőlünk függ, hogyan tudjuk felhasználni azokat. Ma már nem giccsekkel találkozunk — ami méltán csömört idézhet elő — a könyvek a kultúra legnemesebb eszközeivel szolgálják a mindennapi életet, adnak ösztönzést munkánkhoz.

Életünk nem süllyedhet a szűklátókörűség posványába, nekünk nagy látókörre van szükségünk éppen azért, hogy az előttünk álló nagy feladatokat becsülettel oldhassuk meg.

Az egyik legnemesebb szórakozás az olvasás. Mindennapi életünket, lehetőségeinket kitűnő szépirodalmi művek tárgyalják. Kétségtelen, hogy elolvasásuk nemcsak szórakozás, hanem ismereteink gyarapítása, elgondolásaink tápláléka.

Néhány könyvet akarok itt például felhozni és bizonyosra veszem, hogy elolvasásuk után úgy érzed majd, többet érő emberré lettél.

A Nagy Októberi Forradalomnak köszönhetjük mi is boldog életünket. Érdemes lesz elolvasnod Fegyin: „A diadalmas esztendő"-jét, hogy a történelmi adatokon túl az orosz ember legbensőbb hangját is megismerjed. Mi is az ötéves tervek útján haladunk. Iljin „Nagy futószalag"-jának elolvasása újabb és újabb szempontokat fog megvilágítni előtted. Kíváncsi vagy a Szovjetunió szocialista mezőgazdaságára? Olvasd el Solohov könyvét, az „Új barázdát szánt az eke"-t. A szovjet ember kultúréletéről Makarenkó „Új ember kovácsa" beszél. Az igazi hazafiság hőskölteménye, Ázsájev „Távol Moszkvától" című könyve. A magyar dolgozó nők életét eleveníti meg Palotai Boris most megjelent „Puskásné" című regénye.

Természetesen ezek csak kiragadott példák, mert nap, mint nap új könyvekkel találkozhatsz a könyveboltok kirakataiban. Érdemes megállni ezek előtt a kirakatok előtt és körülnézni egy kicsit az új könyvek között.

A könyv ma már minden dolgozó asszonyhoz eljuthat. Ára mérsékelt és kedvenc könyveit szívesen megveszi az ember. Aki sokat olvas az üzemi könyvtárakban és a tömegszervezetek könyvtáraiban, bőven talál megfelelő könyveket.

Az olvasásra szánt idő nemcsak pihenés, hanem a szórakozva tanulás legtökéletesebb formája, amitől nem vonhat el egyetlen asszonyt sem tennivalói sokasága. Jó időbeosztással a könyvekre, emberi életünknek ezekre a kedves társaira is jut idő.

Apróságok a divatról

A selyem- és szövetruhák számtalan szép változatát használja fel 1951 divatja. Nagyon szép a sötét szövetruha mellényszerű fehér beállítással, a plisszé-szoknyás selyemruha, amelynek gallérját többsoros tressz díszíti, a feketeselyem, vagy gyapjúzsorzsett ruha, fehér kihajtóval és üveggombokkal.

*

A blúzkabátok hódítanak egyre nagyobb teret a divatban. A téli blúzkabát (lumberjack) lódenből, szövetből, vagy kordbársonyból készül. Szörmével, szövettel, vagy élénk skótkockás flanellel bélelik. Könnyű és mégis jó meleg viselet, amelyet szívesen hordanak asszonyaink.

*

A gyermekruhák legkedveltebb anyaga a flanell. A gyermekmintás (mesejeleneteket, stilizált állatokat ábrázoló) anyagból nagyon helyes hosszúnadrágos, alul gumis játszóruhák, kisfiúblúzok, leányka játszóruhák és gyermekpizsamák készülnek.

Hogyan tüzeljünk gazdaságosabban

A TÜKER tüzeléstechnikai csoportja segíti a háztartást az olcsóbb és jobb fűtésben —

A miniszertanács és a Párt határozata szénmegtakarításra mozgósította az ország dolgozóit. A bányászokat felhívta: termeljenek több szenet, az ipar és közlekedés dolgozóinak pedig kötelességévé tette: takarékoskodjanak a szénnel. De kimondja a határozat azt is: „Szigorú takarékosságot kell érvényesíteni a szénfelhasználás minden területén." Vonatkozik ez nemcsak az üzemekre, hanem a magánháztartásban is. Hiszen a magánháztartások összessége az egyik legtöbb szenet fogyasztó „nagyüzem."

Hogyan kapcsolódhat be a magánháztartások „nagyüzeme" a szén-takarékossági mozgalomba, hogyan spórolhatnak a szénnel a háztartások? Ezzel a kérdéssel fordultunk a TÜKERT most megalakult tüzeléstechnikai csoportjához, amely feladatul tűzte ki, hogy segít a közintézményeknek, a vállalatoknak és a nagyközönségnek is a széntakarékosság megvalósításában.

A BEGYUJTAS „FOGASAI"

— A háztartások úgy takarékoskodhatnak legjobban a szénnel, ha helyesen tüzelnek — kapjuk a feletet —

A begyujtásnak, a tüzelésnek vannak apró „fogásai"

amelyeknek sajnos nagyon sokan nem ismernek, amelyeknek alkalmazásával pedig jelentős mennyiségű tüzelőanyagot lehet megtakarítani. A szénnel való takarékosság egyik előfeltétele hogy tudjuk: a rendelkezésre álló tűzhelyben milyen tüzelőanyagot lehet legjobban elégetni. A második feltétel az, hogy **a tüzelőanyagot helyesen tüzeljük el.**

— Az egyaknás vaskályhák igazi tüzelőanyaga a diókoksz, vagy brikett, de elégethető bennük a barnaszén is. Kétaknás kályhákba a legjobb tüzelőanyag a diónagyságú barnaszén, jól használható még a brikett. Vegyestüzelésű cserépkályhákban az összes tüzelőanyagok eltüzelhetők, legjobb azonban a szén.

NEM SZABAD NEDVESITENI A TÜZELŐANYAGOT

— egyaknás kályhákban lehetőleg felülről lefelé égessük a tüzelőanyagot, mert így 25—30 százalékos megtakarítást érhetünk el, ami 8 kilogrammos napi fogyasztás mellett azt jelenti, hogy

minden ötödik napon megtakarított tüzelőanyaggal fűthetünk.

Kétaknás kályháknál arra kell ügyelnünk, hogy az ajtók mindig zárva legyenek és a levegő csak erre a célra szolgáló szabályozható nyílásokon hozzáférhessen a tűztérhez. Vegyestüzelésű cserépkályháknál és tűzhelyeknél amelyeknek tüzelőanyaga a szén, arra ügyeljünk, hogy rárakás előtt a parazsat a füstkivezető nyílás irányába toljuk el és

a friss szenet a szabaddá vált rostélyfelületre rétegezzük, ne pedig a parázsra.

Ha ilymódon tüzelünk, 30—40 százalékos megtakarítást érhetünk el és elkerüljük azt, hogy a parázsnak szénnel való elborításakor fejlődő széngáz szétvesse kályhánkat vagy széngázmérgezést okozzon.

A tüzelőanyag nedvesítése felesleges sőt káros.

Ügyeljünk arra, hogy a tüzelés ideje alatt tüzelőberendezésnek legfeljebb a hamuajtaja legyen nyitva, mert különben a tűztér „hamis" levegőt kap és a berendezés hatásfoka romlik.

— Nagyon fontos végül, hogy ügyeljünk arra,

lakásunk hőmérséklete a 18—20 fokot ne haladja túl

mert a magasabb hőmérséklet a tüzelőanyag pocsékolásán kívül egészségileg is káros. Nagyon fontos a helyes szellőztetés is. Helyesen úgy szellőztetünk, ha rövid ideig keresztkereszthuzatot csinálunk a lakásban, nem pedig úgy, hogy hosszabb időn át nyitva tartjuk az ablakot vagy ajtót, mert ilyenkor a falak erősen lehűlnek és a hideg falak felfűtéséhez nagyobb mennyiségű tüzelőanyag szükséges.

Jó alakítási ötletekkel, ügyes megoldásokkal a régi ruhából is divatos új ruha lehet. A leggyakrabban használt forma az úgynevezett kötényruha, amely hátán keresztbefutó szélес pántokkal készül és a vállon gombolódik. Színes flanell, vagy szövetblúzt hordanak hozzá. Az egyéb átalakított ruhák mellényrészét kötéssel, vagy elütő színű szövetből készítik. Egy másik megoldás az ékalakú kötésbeállítás és a magasított kötött kézelő. Divatos a kockás szövetgallér is.

Jánosom Te...

Irta: Sivó-Strom József

A tavaszi nap széles mosolyával bekösöntött a Szilvási-portára. Először a vén körtefa virágbaborult, szétterülő koronáját fürdette meg mosolyában, aztán lekúszott és elterült az egész, tisztára sepert udvaron. A zsupfedeles ház hófehérre meszelt falán megvillantotta tüzes sugarait és bekukkantott a nyitvahagyott konyha ajtaján. — Csend volt mindenütt, csak az udvar végén, a fáskamra felől hallatszott egy fűrész egyenletesen lassú zümmögése. Az udvaron csirkék kapirgáltak, a nagy tarkatojású kakas, fejét félrefordítva, figyelte a fűrész zaját.

Szilvási bácsi most fűrészelte az utolsó hasáb fát a porcióból, melyet magának készített a mai napra. Kabátja a vén körtefa tövében azon a tuskón feküdt, amelyen üldögélni szokott. Bal kezével a hasábot fogta, a jobbal egyenletesen, keményen fűrészelte a fát. Bal lába a fűrészelő bak alján nyugodott és a kigombolt mellénye a fűrészelés ütemére meg-meglibbent a levegőben.

Rendhez szokott ember volt és most sem fűrészelte a fát akárhogy. A bak lábánál hevert a „mintafa" azzal szokta beosztani és ceruzával pontosan megjelölni a hasábot, hogy mind egyforma legyen. Az ilyen ember, ha megöregszik is, csak akkurátus marad. Szilvási bácsi bizony öreg volt: kilencven esztendős. A háta már nem volt olyan egyenes, mint fiatal korában, mikor még kubikolni járt, az arca is meggyűrődött, a nagyon régi ünneplő ruhája meg mintha meghosszabbodott volna... Hanem a fogai, azok megmaradtak épen. Ezt az egyenletes villogó szép fogsort, hej de sokan megirigyelték a kilencven esztendő alatt. Még a lányok is...

Az utolsó két tuskó is leesett a földre és Szilvási bácsi kezében megállt a fűrész. Neki támaszkodott a baknak és zsebébe nyúlt a zsebkendője után, hogy megtörölje verejtékes homlokát. Apró fekete szemei felnéztek az égre és a napot keresték, mert tudni akarta az időt. Rövidre nyírt, felálló sörtehaja szürke volt és a homloka közepén ívben találkozott. Kis egyenes orra és lányos szája volt, melyet rövid, gondozott szürke bajusza félig eltakart. Az egész arcnak gyerekes kifejezése volt, különösen akkor, ha nevetett, mert ilyenkor megjelent a két orcáján két kis huncut lyukacska. Lábával félrerugott egy tuskót, ami útjában állott. Felemelte kabátját és hátára terítette, s leült a vén körtefa tövébe pihenni. Felnézett a fára... nézte a sok virágot. Ez a bolondos vén fa úgy virágzott az idén, mintha valami nagy ünnepre készülődne. Ezt a fát még ő ültette valamikor, bizakodó fiatalos jókedvében, akkor, amikor fia született. Hadd legyen majd gyümölcs a gyereknek, mire megnő. Arra akkor nem gondolt, hogy a fa vele együtt fog megvénülni... a fia pedig a tizennégyes háborúban ottmarad... a királyért, itthagyva árván a hatéves kislányát és fiatal feleségét...

Bizony... de sokat virágzott azóta ez a körtefa... A kislány is megnőtt, nagylány lett belőle, az öreg Szilvási bácsiból, nagyapából dédnagyapa.

Amikor a dédunokáját a gondolt, a szíve is megremegett... János, az most az ő igazi fia... a másik helyett. Mert hiába is volt csak a dédunokája, azért csak fiának szólította. Hiszen úgy hasonlított rá, mintha az édesfia lenne. Lányos arca, gesztenyeszínű haja, meg az a két lyukacska az orcáján. Csak a szeme volt más, kék mint az apjáé, aki vasutas volt és másfelé vitte a sors a többi gyerekeivel együtt. János meg itt maradt az öreggel gazdálkodni a hat holdon.

Tavaly katonasorba került a gyerek és elment katonának. Szilvási bácsi számolgatta az időt, mikor jön majd meg a gyerek, de az idő lejárt és János helyett csak levél jött. János tiszti iskolára került. Haragudott is érte Szilvási bácsi, hogy a fiú milyen bolondságra adta a fejit. Urnak való az, nem parasztgyéreknek — gondolta. — Meg aztán a föld is ott van felesbe kiadva, inkább azt művelné...

Szilvási bácsi háttal nekitámaszkodott a fának. A tavaszi nap melege ráhajolt a szemhéjára, gyengéden lecsukta azt és elaltatta. — Felette a lombok és a virágok halkan susogtak, körülötte elfeküdt a délelőtti csend. A nap az egén egy jó nagyot lépett már, amikor a kerítés mellett megszólalt egy hang.

— János hé... itt vagy-e?

Szilvási bácsi magához tért az alvásból és a hang felé fordult. Az ágból font kerítés felől — mely a szomszéd ház kertjére nézett — jött a hang. Varnyu Molnár Gáspár állt a kerítésnél, jobb kezét a szeme felett tartva nézelt át. A feje kopasz volt, csak a halántéka alatt kócolódott a fehér haja. Egyik szemén hályog volt, a másik szemhéjja lelógó és veres, azzal is alig látott. Az arca borotválatlan volt, a pipafüsttől sárgult bajsza egészen eltakarta fogatlan száját. Csaknem húsz évvel volt fiatalabb Szilvásinál, de bátran őt vélte volna az idegen idősebbnek. Szilvási felkelt, magára vette kabátját és úgy ment a kerítés felé.

— Na mi van Varnyu?

Varnyu Molnár megismerte a hangot, megmozdította a bajszát, ami azt jelezte, hogy nevetésre húzódott a szája.

— Hát csak az, hogy meggyütt a „generálisod"!

Így szokták ők maguk közt élcelődni, amikor Jánosról beszéltek. Szilvási bácsi apró szemei kétkedve fordultak Varnyu Molnár felé.

— Ne bolondozz, te Varnyu!...

— Nem bolondozok, mert Juli most jött haza a piacról, oszt aszonta, hogy a Kovácsék lyányával beszélget a kapujuk előtt.

— Te... ha becsapsz, rádgyujtom a házat, aztán károghatsz, míg meg nem vénülsz... te varnyu...

De ezt már csak úgy fordultában mondta, s kezével a kabátja ujját porolva, sietett a kapu felé.

— Osztán hozd be be hozzánk is egy pár pohár borra a „generálist"... he... he... he... — kiáltotta utána Varnyu.

Szilvási bácsi már majdnem a kapunál volt, amikor az, mintha magától nyílott volna ki és János lépett be rajta. Szilvási bácsi megtorpant. A vakító sugarú nap Jánosra omlott és vadonatúj egyenruháján megcsillogtatta az arany paszományt és a gombokat. Kezét tisztelgésre emelve állt a fényözönben, szemét dédnagyapjára irányítva mosolygott és az arcán megjelentek azok a huncut kis lyukacskák...

— Nagyapám!...

Szilvási bácsi keze megállt a levegőben. Némán nézte a fiát. Nem álmodik az biztos, hiszen hallja a hangját. De valami csoda történt. Ez a csoda megmozdult, egészen közel jön hozzá, érzi, hogy két kar átfogja és mindkét orcáját megcsókolja.

— Mi az nagyapám... hát nem ismer meg?

Szilvási bácsi még sohasem volt ilyen megilletődött. Szemeiben még a kétség lakozott, de azért a szája mosolyra állott és megvillantak hófehér fogai.

— Hát... Te vagy az édes fiam?

— Ki lenne más nagyapám?

Az öregember két fáradt karja lassan felemelkedett, átkarolta a fiút és jó erősen magához szorította. Szürke, sörtehajú feje János álla alá simult, meghajlott öreg dereka kiegyenesedett, anélkül, hogy a fiúra nézett volna, szorongva kérdezte:

— Aztán... milyen sarzsid van fiam?...

— Hadnagy!... Hadnagy lettem nagyapám...

Szilvási bácsi szürkehajú feje a fiú mellén megrázkódott és még jobban magához szorította Jánost. Kezei végigsimogatták a fiú zubbonyát, fejét lassan felemelte, két remegő kezével megfogta János vállát és belenézett büszkén mosolygó tiszta kék szemébe. Könnyei végigfolytak arcán, fehér fogai villogtak és az ő arcán is megjelentek a kis lyukacskák...

— Jánosom Te...

Az öreg ráncos keze belemarkolt János vállába. A két büszke, boldog ember nézte egymást és nem tudtak betelni a gyönyörűséggel.

A nap szélesre tárta meleg mosolyát és legszebben csillogó sugarát küldte János zubbonyára, pontosan a szíve fölé, ahol szegény öreg paraszt dédnagyapja boldogságának könnyei úgy ragyogtak, mint a legszebb kitüntetés.

Ami ritkán fordul elő a debreceni anyakönyvi hivatalban:

EGY ÉV ALATT 3.210 SZÜLETÉS, 1.666 HÁZASSÁGKÖTÉS TÖRTÉNT

Százéves korában halt meg a legöregebb debreceni asszony, 78 éves vőlegény, 72 éves menyasszony és egyéb érdekességek az év statisztikájában

A mai nappal ismét lezárunk egy évet.

Holnap, vagy, ha úgy tetszik ma éjjel 12 óra után 1 perccel már 1951-et írunk. A múló esztendő utolsó munkanapján felkerestük a debreceni anyakönyvi hivatalt, azt a hivatalt, ahol életünk fontosabb eseményeit: a születést, házasságot és halálozást vezetik.

A most papírra kerülő számadatokból érdekes tükörképet kapunk az 1950-es évről. Nézzük először a születési statisztikai adatait.

1950-ben 3210 újszülöttet anyakönyveltek el

a Népköztársaságunk címerével ellátott nagykönyvbe. Ez a számadat valamivel több, mint az elmúlt évi. Tíz évre visszamenőleg megnéztünk, vajon akkor hány volt az újszülöttek száma?

1940-ben 2915, 1930-ban 3237, 1920-ban 3000, 1910-ben 3079, 1900-ban 2647 s vegyük még hozzá az 1896-os évet is, mert akkor létesítették a debreceni anyakönyvi hivatalt. Az 1896 évben mindössze csak 2476 születést írtak be.

A fenti számadatokból látható, hogy népi demokráciánk 1950-es évében

emelkedett a születések száma.

Növekvő jóétünk, egyre emelkedő életszínvonalunk hű tükrét mutatja a több születés is.

A statisztikából kitűnik az is, hogy több a fiú, mint a lány születés. Tavaly a lányok megelőzték a fiúkat, most a fiúk, „hogy ne maradjanak szégyenben" egyenlítettek.

— Érdekes még az is — kapjuk a felvilágosítást — hogy soha nem volt olyan sok ikerszületés, mint ebben az évben.

Volt olyan hét, hogy három ikerszületést írtunk be.

Ami még a nem a mindennapi eseményekhez tartozik, előfordult ezévben, hogy egy öthónapra született gyermeket írtunk be, akit egészségesen hozott világra az anyja. 900 gramm súlyú és 30 cm hosszú volt a korai szülött gyerek, de csak öt napig élt.

A születés utáni második fázisa életünknek — legalábbis legtöbbeknek — a házasság. Az anyakönyvi hivatal épületében nem esik messze egymástól ez a két osztály, annál távolabb vannak tőlük a halotti ügyosztály. De mi most először a „boldogság-osztályát" — mert a fiatal párok így hívják — keressük fel, azt az osztályt, ahol sokezer pár mondta már el ezt a szót: „Igen."

A házassági osztályon is csúcsot tartanak nyilván.

Nem kevesebb mint 1666 házasságkötés történt 1950-ben!

Tavaly 1610 volt a házasságkötések száma s ez akkor a hivatal történetében a legmagasabb számadat volt. Most ez a „csúcs" már a múlté. Hatévenként ütjük fel a nagykönyvet, ismét érdekes adatokra bukkanunk. 1940-ben 936, 1930-ban 1000, 1920-ban 1370, 1910-ben 665, 1896-ban pedig 537 házasságkötés volt Debrecenben. Meg kell még jegyeznünk, hogy 1919-ben 1594 házasságkötés történt s ezt a rekordot az 1949-es év adta át a múltnak.

Ezen az osztályon is történtek érdekes események.

— Előfordult az — mondják — hogy

78 éves volt a vőlegény és 72 éves a menyasszony,

de a házasságkötést nem lehetett megtartani, mert az esküvő előtti napon jött az idős menyasszony és sírva jelentette be: vőlegénye az este meghalt.

Ezévben sok fiatal kötött házasságot. Ezt azért írjuk, mert volt olyan év, amikor a harmincon felülieknek voltak „túlsúlyban".

A halotti ügyosztály vezetőjének minden eddigi évnél kevesebb volt a munkája.

összesen 1978 halálesetet történt s ez a számadat jóval alacsonyabb, mint az előző éveké.

Nézzük csak:

1949-ben 2009, 1940-ben 2165, 1930-ban 2103, 1920-ban 2100, 1910-ben 1962, 1900-ban 1971, 1896-ban 1914 halálesetről adnak hírt a könyvek.

1950-ben egyébként ritka bejegyzést is eszközöltek.

Március 19-én Nyugati u. 3. számú lakásában meghalt Debrecen legöregebb nénijei a 100 éves

özv. Ács Lászlóné

Ilyen ritka bejegyzés 10—15 évenként fordul elő.

— Ami még feltűnő volt ebben az évben — közük velünk — az, hogy a halottak között igen sok volt a 80 éven felüli Kozák János 96, Harangi István 94, Szojka Albertné 93, Simon Sándorné pedig 94 éves korában halt meg. Érdekes még az is, hogy 70—80 év közötti elhaltak adig voltak, annál több volt a 60—70 év közötti elhalálozási számok.

Köszönjük befejezéshez ért Boldogan állapítjuk meg, hogy az 1950-es évben emelkedett a születések száma, rekordházasságkötés történt s csökkent a halálozások száma is. Derűs, vidám életünkben boldogabbak az emberek s amikor új esztendőbe fordulunk, visszatekintve az elmult évre büszkén mondhatjuk, hogy életszínvonalunk emelkedése és a Terv adta lehetőségek az élet minden területén áldásosan mutatták a szocialista jövő még boldogabb napjait.

A HÍDON...

Ropog a hó a lábom alatt. A „hídon" át lépegetek a Homokkert felé. Nem figyelek sem jobbra, sem balra. Egy előbb olvasott vers cseng a fülembe:

„Békét" a földön át e szó zeng,
„Békét!" ezt súgja a berek.
„Békét" ez cseng-bong minden üllőn,
És, hogy e nagy vágy teljesüljön,
Ha kell, — hát harcba is megyek!

Kicsit megállok. A következő pillanatban rémülten kapok a szememhez. Szörnyű sistergéssel gőz és füst vesz körül. Fulladozom! Szörnyű érzés. Félek!

De már oszlik a füst. A szerelvény, melynek mozdonya feldobta a gőzt és a füstöt a vasúti felüljáróra, — már messze jár. Nincs több rémült ember rajtam kívül. Lent a vágányokon tolatnak a teherkocsik, integetnek a piroszászlós vasutasok. A hídon színes forgatag.

S lent a híd lábánál két államvédelmi őrszem áll nyugodtan, magabiztosan.

Akkor miért a félelem, miért az ijedtség?

Mert álltam ezen a hídon máskor is. 1944. A debreceni légitámadás utáni délután. Füstölgő romok, telőre hajtott roncs vasúti kocsi, emberi holttestek, állati hullák, s rémülettől tágranyílt szemű kisgyerek, kinek nincs többé hova hazamenni. A villanygyárban is megbénult minden. Sötétség ült a városon és iszonyat.

Aztán jöttek a felszabadító szovjet katonák. Újra lendült a kerék, sistergett a gőz, kigyultak a lámpák. Öröm töltötte el az előbb még sápadt, rémült arcokat.

És ma? A villanygyár kéményei vígan füstölnek. A széncsaták hősei biztosítják az üzemanyagot s így zavartalan energiaszolgáltatást.

Balra a gázgyárban is lüktet az élet. Ragyog oldalán a tábla: „A hároméves tervben épült újjá!" A bőrgyárban új békeműszakot kezdenek. S a dohánygyárból vidám munkássereg jön, s ragyogó arccal beszéli az új eredményeket.

Ültörő pajtások jönnek a gyönyörű Petőfi-iskolából. Ezt is a hároméves terv adta. Még szünetben is foglalkoznak. Megbeszélik tennivalóikat a békéért, a jobb tanulásért.

Bontják az állomás épületét. Uj, szebb épül a réginél. Lassan eltünnek a megyei bíróság romjai is. Több millió forintos költséggel új épül.

S a Petőfi-tér? Az imperialista hóhérok bombázásának nyoma sincs már. Tavaszra kihajtanak a most ültetett fák, kizöldül a gyepszőnyeg s a felépülő új lakóházak gyermekei gyönyörű környezetben játszhatnak, kacaghatnak, — hiszen őértük van minden.

Még egy nap és belépünk ötéves tervünk második évébe. Uj lendülettel, legyőzhetetlen békeakarattal új műszak indul.

Már egészen sötét van. Felgyulnak a fények itt is, ott is. Messze nézek, be a város közepe felé, hol új középületek, lakóházak, gyermekotthonok épülnek, új gyermekkórház létesül. Jobb lesz a közlekedés, a világítás és virágosak lesznek az ablakok hamarosan.

De hogy ez megvalósulhasson, béke kell. S a béke harcosai, a debreceni dolgozók, minden magyar dolgozóval együtt üzennek azoknak a hitleri vadállatoknak, kik emberi mivoltukból kivetkőzve újra háborút akarnak s mindezt meg akarják semmisíteni.

„Mit ér, ha vaksin izzadón vesződtök,
Viaszszín arccal nyögtök ernyeteg?
Ne higyjétek, nem lesz ám erőtök,
Hogy ily tavaszt bűncsbe verjetek!"

Ujabb fények gyulnak ki. — Fénylik már a távoli üzemeken két vörös csillag is. Most ragyog fel a villanygyár ötágú csillaga, s benne egy arc: Sztálin, Sztálin: Békel

(s—ó)

BÉKET, BORT, BUZÁT!

A nép ajkáról jött, tehát érthető, ha pillanatról-pillanatra, óráról-órára s esztendőről-esztendőre szinte viharos erővel erősödik, terebélyesül és érik: Bort, búzát, békességet!

Egyetlen kiáltás, egyetlen jelszó, egyetlen dallam sem igazolja az örök nép becsületességét, jóindulatát, benső tisztaságát és lelkének üdeségét ennyire, mint ez az évenként megújuló harmas jókívánság: bort, búzát, békét!

Most, amikor a minden sötét elnyomás alól szabadulásra lendült világ egyetlen szóban fogalmazta meg a földkerekség jövőjét, ebben, hogy „Békét", — íme, megint a nép szívéhez és ajkához vezet vissza az út, íme, az Ujév küszöbén megint vele találkozunk, íme, az ő kitéphetetlen gyökeréből hajtott fel boldog virággá, íme, megint maga felé fordítlatja orcánkat és figyelmeztet: aki ellenem van, nem bort, búzát és békét akar, hanem bánatot, borzalmat és bántalmazást!

A magyar nép e gyönyörűen fogalmazott hármas üdvözlése két televényből fakad, az egyik a föld, a másik a szív. A föld adja a bort s a kenyeret s a szív óhajtja hozzá a békét. Hogyan érjen fürtökké a szőlő, hogyan forrjon és tisztuljon meg a hordókban a bor, hogy zúgjanak a traktorok és hogyan arasson a kar, ha nem védelmezi őket a béke? A bor ezúttal szimbolum. Szimboluma a kedvnek és elégedettségnek. A kenyér a lélegzetünknek. A béke pedig mindennapjaink tisztaindulatú biztonságának. Ki az, aki ellenszegül e klasszikus triásznak? Ellenség, tele a vér vágyával, tele kegyetlenséggel, ellenség, aki elsősorban — magának a népnek ellensége, tehát, nem belőle való. Nem a búzaföldek tiszatságából jött. Nem óhajtja a bor megérdemelt mámorát a pihenésben s következésképpen nem óhajtja azt, ami az életet, a haladást, a nagy eggyéolvadást teremti meg a zaklatott Glóbuson, — nem akarja a békét!

Azt már megtanulta a világ, hogy aki a nép ellen támad, az élet ellen támad. Mert a bort, búzát, békességet akaró népi szív, ha kell, tud büntetni is, s egyetlen dobbanása leszórja mellérőt az elnyomókat, bora kiforrásának, búzája aranyának és békessége biztonságának ellenségeit.

Ujév, aki 1951, néven érkezel a világ fölé, lásd be, mélhednek nem lehetnek szebb gyermekei, mint a bor, a búza és a béke. Ujév, 1951, horizontod ezúttal óriási. Uj, egyetemes, mindentegybeölelő cél ragyog hajnali eged hasadásában, — világ osztatlan békéje. Ujesztendő, a magad jóléte, megbecsülése és szeretete azon fog múlni, hogy miként válsz eggyé a nép hármas óhajával. Különben nem leszel más, mint egyszerű dátum, naptári sorszám, amely tovasodródik elszürkül és emlék nélkül hull le az időbe.

Ujév, ne hozz vért, könnyet és szirénaüvöltést. Gondolj az anyákra, a gyermekekre, a verejtékkel megépített utakra, az alkotásokra és a szépre, akik mind, de mind a Béke testvérei. Ujév, gondolj a bevetett földekre, a pár hónap multán kibomló rügyekre, a zavartalan munka gyönyörűségére és hozz valóban bort, búzát, békességet mindazoknak, akik ezt oly tisztán óhajtják, mint a nép.

Mert a Béke erősebb nálad... A Béke erősebb magánál az időnél.

Ezért kívánunk néked is, magunknak is, mindenkinek, akit illet bort, búzát, békét!

Békét mindenekfelett és akkor áll magtárunkban az acélos búza garmadája elsősorban, mert csak akkor csorran bőven a csapról poharainkba az új tüzes, piros bor.

A nép mindennap alkotómunkájával tesz hitet a béke mellett. S az 1951-es esztendőt ma így köszöntjük: Békét, búzát, bort!...

550—750

Így növekedett az egészségügyi dolgozók átlagos jövedelme

Rákosi Mátyás novemberi beszédében elmondta, hogy a kereső népesség száma és jövedelme nálunk gyorsan, egészségesen növekszik. Az idén 250.000-rel több a munkások és alkalmazottak száma. Ezeknek túlnyomó többsége még nem volt kereső, hanem eltartott családtag. „Ezen felül — mondotta Rákosi Mátyás — a bérek és fizetések egy esztendő alatt 17 százalékkal emelkedtek. Ez a két szám együttvéve azt mutatja, hogy a munkások és alkalmazottak összeségének jövedelme az idén 35—40 százalékkal több, mint tavaly volt".

Ez a helyzet az egészségügyi dolgozóknál is, akiknek a tavaszi illetményrendezés előtt 550 forint volt havi átlagos keresetük. Az illetményrendezés után pedig 750 forintra szökött átlagos jövedelmük az ápolónőknek és más egészségügyi dolgozóknak. Az orvosok jövedelme pedig ezt a számot is jóval felülhaladja.

Elkészült a jelentés a hajdú-biharmegyei mélyszántás eredményéről

A vármegyei tanács mezőgazdasági osztálya elkészítette a zárójelentést Hajdú-Bihar megye mélyszántási adatairól. Hajdú-Bihar megye dolgozó parasztsága eleget tett az őszi mélyszántási kötelezettségének, a megye előirányzott területét 99.1 százalékban felszántották. A hiányzó 1 százalék felszántását az állandó esőzés akadályozta, a megye olyan részein maradt el kis területen az őszi mélyszántás, amely az állandó nagy őszi esőzés folytán nem volt felszántható.

Az őszi mélyszántás elvégzése és minőségileg is kifogástalan megművelése biztosította az alapot a jövőévi jó termésre. A minőségileg jól megszántott terület a tavaszi vetésű növények számára biztosítja és tartalékolta a csapadékot és ha még aszályos is lenne a tavasz, ha egészen kevés volna a csapadék a jövő év első felében, a jó termés akkor is biztosítva van a mélyszántás következtében tárolt csapadék tartalékkal.

A minőségi munkát igazolja a megyei mélyszántási terület 31.2 százalékán gépi erővel történt a mélyszántás. Ez országos viszonylatban is számottevő. A gépi szántás terén Hajdúnánás vezet, ahol az előirányzott terület 50 százalékát gépi erővel, a gépállomás közreműködésével szántották fel. A leggyengébb gépi szántási eredmény a nagyléta járásban van, ahol csak 17 százalékát szántották fel gépi erővel az előirányzott területnek.

Az állami gazdaságok 96, a termelőszövetkezeti csoportok 98.6 százalékban tettek eleget a mélyszántási kötelezettségnek, a fel nem szántott területen a nagy esőzés akadályozta a munkát. Jó teljesítményt nyujtottak az egyénileg dolgozó kis- és középparasztok: megfogadták a kormányzat felhívását, hallgattak a figyelmeztetésre: időben elvégezték a mélyszántást és minőségileg is kifogástalan teljesítményt nyujtottak. Az idei terméseredmények láttán meggyőződött a dolgozó parasztság, hogy érdemes a kormányzat útmutatását követni.

Az ötéves terv második éve a mezőgazdaságban

Az év vége, újév kezdete a számadások ideje. Számadást végzünk a mezőgazdaságban is, mit végeztünk el az ötéves terv első évében mezőgazdasági vonalon és milyen megoldásra váró nagy feladatok várnak a fejlődő mezőgazdaságra a második tervévben. Hogyan teljesítette mezőgazdaságunk első évi tervelőirányzatát és hogyan készítették elő a második tervév feladatai teljesítését, milyen feladatok várnak megoldásra, ezekről a kérdésekről nyilatkozott *Erdei* Ferenc földművelésügyi miniszter.

— Mezőgazdaságunk — állapítja meg a földművelésügyi miniszter — általában teljesítette tervét, de néhány területen nem értük el a terv előirányzatát. Mindenütt, ahol az egyéni gazdálkodók, termelőszövetkezetek és állami gazdaságok alkalmazták mindazokat a szabályokat, amelyeket a növénytermelés fejlesztéséről szóló minisztertanácsi határozat előírt, ott sikerült a tervet teljesíteni az időjárás ellenére is, viszont másutt, ahol elmulasztották a helyes agrotechnikai eljárások és módszerek alkalmazását, ott még kedvezőbb időjárás esetén is kisebb lett a termés, elmaradtunk a terv előirányzatától.

— Különösen megmutatkozott ez 1950. évi termésünkben az őszi mélyszántás jó, vagy fogyatékos elvégzésének hatása. Hogy a különösen száraz nyár ellenére kukoricából, cukorrépából annyi termett, amennyit betakaríthattunk, az döntően arra vezethető vissza, hogy soha Magyarországon annyi mélyszántás még nem volt, mint amennyit 1949 őszén az MDP figyelmeztetése és a kormánynak szorgalmazása nyomán elvégeztünk. Ezzel szemben a helyenkint alacsony cukorrépa- és tengeritermésnek az a legfőbb oka, hogy az őszi mélyszántás minősége igen sok kívánni valót hagyott hátra maga után. Az őszi mélyszántás az ország több részén csak őszi szántás volt és nem mélyszántás.

— Hasonló fogyatékosságai voltak a takarmánytermelésünknek mind a szemes, mind a szálastakarmányokban. Ezek közül egyet kell különösen kiemelni és jövőbeli tapasztalatok véget kellően figyelembe venni: ez pedig a rétek lekaszálása és betakarítása. Országszerte elkéstek a betakarítással, nem virágjában kaszálták a füvet, hanem elvirágzás után, amikor már sokkal kisebbtömegű és sokkal kisebb takarmányértékű szénát adott.

— Országunk dolgozó parasztsága jelentékeny része felismerte, hogy a MDP és a kormány határozatai, figyelmeztetései alkalmasak arra, hogy végrehajtásukkal mostoha időjárás ellenére is biztosítsák a terv teljesítését. Többek között ennek köszönhető a gabonatermésünk, hasonlóképen állattenyésztésünk fejlődése, állatállományunk jelentékeny gyarapodása.

— A legnagyobb jelentőségű előkészítő munkája jövő évi terveink teljesítésünknek az, hogy a szocialista szektor a mezőgazdaságban is nagymértékben kiterjedt és felkészültségében üzemi szervezettségeiben jelentékeny mértékben megerősödött. Áll ez az állami gazdaságokra és termelőszövetkezeti csoportokra és a fejlődő gépállomásokra.

— További jelentékeny lépése az előkészítésnek, hogy az év végére közel 95 százalékban elvégeztük az őszi mélyszántást és jelentősen jobb minőségben, mint egy évvel ezelőtt. Október 22-re már országunk gabonavetése teljesen teljesítve volt, ami azt jelenti, hogy soha Magyarországon még ilyen korán a gabonavetést nem végezték el, az őszi gabonáink jó fejlődése biztosítva van.

Mindez előkészítése annak, hogy ötéves tervünk második esztendejében mezőgazdaságunk teljesítse, sőt túlteljesítse a tervet.

Az eredmény további feltétele, hogy a tavasztól kezdve elvégzendő munkát aszerint végezze el dolgozó parasztságunk, ahogy azt a növénytermelés fejlesztéséről szóló minisztertanácsi határozat előírja. Az állattenyésztés fejlesztéséről szóló minisztertanácsi határozat különösen kötelességévé tette mezőgazdaságunknak a takarmánynövények helyes ápolását és megfelelő betakarítást, hogy ezzel növeljük állattenyésztésünk legfőbb feltételét, a takarmánybázist.

— A terv teljesítése azonban nemcsak termelési, agrotechnikai feladat, hanem egyben politikai harc kérdése is békénk erősítésének az ügye. Az imperialisták, a belső ellenségek minden ürügyet, alkalmat megragadnak termelésünk hátráltatására. Dolgozó népünk erőinek szervezettsége hatalmasan erősödött az elmúlt év alatt, a helyi tanácsok dolgozó népünk egészének a szervei és képesek arra, hogy a dolgozó parasztság erejét mozgósítsák a termelési feladat teljesítésére, minden ellenséges próbálkozás visszaverésére és így biztosítva van az ötéves terv második évi feladatainak elvégzése és megvalósítása.

BÉKEŐRSÉGEN

Így dolgozik a megyei békebizottság...

Hajdú-Bihar megye üzemeiben röpgyűléseken vitatják meg hetente a dolgozók a békeharc újabb és újabb eseményeit. Lenn a falvakban, a gépállomásokon a traktorok fiatal vezetői a termelési grafikon fölé békegalambot rajzolnak, jelképezve ezzel is azt, hogy a béke ügyét segíti előre az ő fokozott jó munkájuk is.

A kacskaringós dűlőkön, eldugott tanyák között, népnevelők igyekeznek a fák mögé bújó házak felé, ahol még vibrál és a hóra kisüt a lámpák fénye. Hajdú-Bihar népe lelkes harcot vív a boldog jövőért, a békéért.

Mikor megalakult a megyei tanács Békevédelmi Bizottsága, Szilágyi Rózát is taggá választották. Ezzel kapcsolatban így nyilatkozott:

— Tizenhét tagra bővült a bizottság, de óriásiak a terveink is. — Szorosan összekötöttük a begyűjtés munkáját a Békevédelmi Bizottság feladataival, mert valóban közös ügyről van szó. Aztán meg falun még nem olyan lendületű a békeharc, mint az üzemekben. — A klerikális reakció is a falura irányítja legmérgesebb fulánkjait. — Minden erőnket megfeszítjük, mert a mi gyönyörű munkánk az életet jelenti.

*

Erdélyi József sztahánovista esztergályos, a Békevédelmi Bizottság vagongyárban dolgozó tagja is kiveszi részét a békeharcból.

— Ujításom van, amit a béke ügyének szolgálatába állítok. Egynyolc hónap alatt 48 ezer forint megtakarítást jelent az üzemnek. Ugy érzem, így mutathatok én is utat a termelésen át a béke megvédésére. De látogattam az üzemeket is. Családlátogatást szerveztünk meg, békegyűléseket készítettem elő a vagongyárban. Tervem még az, hogy a dolgozó parasztság körében is tudatosítom a béke ügyét.

*

Ragyogó tisztaság uralkodik a debreceni Állami Kórházban. A betegek gyógykezeléséről itt lelkiismeretes jó munkás orvosok és ápolók gondoskodnak. Dr Ladányi Józsa egyetemi magántanár a sebészeti osztály vezetője szintén tagja a békebizottságnak. Nem egy izben hitet tett már nyilatkozataiban a béke mellett.

— A tudományos vonalat építjük át békevonallá — mondotta. — Az imperialista államokban lévő tudósokat és orvosokat felhívjuk, hogy vállaljanak közösséget velünk s a világ haladó tudósaival a béke védelmére. A gyermekklinika levelet intézett az egyik párisi gyermeklinikához. A sebészeti osztály felajánlotta: a szabadságon levőket pótoljuk, s a „Gyógyítsjobban" mozgalom keretében ugyanolyan százalékos munkát végzünk, mintha teljes létszámban dolgoznánk.

Dr Ladányi Józsa, aki a Magyar Népköztársasági Érdemrend arany fokozatának tulajdonosa, nemcsak a kórházban mutat példát, hanem értelmiségi vonalon is szervezi a béke harcosait.

Hortobágy környékén, mélyen a mezőkön húzódik H. Nagy Gábor, a Táncsics-termelőcsoport elnökének a tanyája. Este van, együtt ül a család. A legnagyobb fiú a néphadsereg önkéntese, a kisebbik fiú a gimnázium első osztályába jár, másik testvérük most készül traktoristának s a legkisebb lány még csak tervezgeti, hogy tanítónő lesz.

Ugy beszél H. Nagy Gábor a világ kérdéseiről, mintha nem is a Hortobágy szélén volnánk, hanem valami óriási könyvtárban, ahol megszólalnak a betűk és nagyon tanulságosan mesélnek.

— Mi is állandó határjárásban voltunk — mondja — magam is a balmazújvárosi békevédelmi bizottság elnöke vagyok, s a megyei tanács végrehajtó bizottságának tagja. Meg tudtuk érteni, hogy a békeharc a begyűjtés fontos része. Mindenből kivettük a részünket. Mikor a koreai kórházvonat céljaira gyüjtöttünk, Dezső Sándor, a földművesszövetkezet dolgozója 687 forintot gyüjtött össze.

— Tanyavilágban nem könnyű a munka. Suttog a reakció.

S itt a mezőkön hihetetlen gyorsan terjed a hír. De hát mi nem felejtettük el a multbeli szenvedéseket, mi szívből harcolunk a békéért. Mult esztendőben én is kint jártam a parasztküldöttséggel a Szovjetunióban, emlékszem minden talpalatnyi helyre, amit végigjártunk, minden szóra, ami elhangzott, s most továbbadom az erőt, a biztatást, melyet a szovjet emberektől kaptunk a békéért vívott nagy harcunkban.

AZ EMBERISÉG ELLENSÉGEI

TRUMAN

Amikor Harry S. Truman az Egyesült Államok elnöke lett, sokan feltették a kérdést: milyen névnek a rövidítése ez az S.? Hosszú köntörfalazás után a Fehér Ház titkára kénytelen volt bevallani, hogy az S betűnek nincs folytatása. Harry Trumannak nincs második keresztneve. Az S betűt Mr Truman, amikor szenátor lett, önhatalmuleg bigygyesztette keresztneve és családneve közé, — hogy jobban imponáljon.

Ma ez a név a világ egyik leggyűlöltebb és legmegvetettebb neve. Hogyan jutott el idáig?

Hivatalos életrajzában az olvasható, hogy az első világháborút, mint tüzérkapitány szolgálta végig. Ez tüzérfiszti rang nagyon emlékeztet az S. re. Truman nem volt a háború előtt katona, de tagja volt a National Guard nevű, polgári lövészegyletnek hasonló társaságnak. Amikor Amerika a háborúba lépett, a céllövő, kuglizó, vasárnapi söröző cimborák egymást kölcsönösen kapitánynyá, őrnaggyá léptették elő. Igy lett Harry Truman Kansas City-beli nyakkendő ügynökből tüzérkapitány.

A háború után, a polgári életben is elő akart lépni: önállósította magát, férfidivatáruboltot nyitott. Néhányhónapi puplining és zoknitartó árusítás után fizetésképtelen lett. Volt National Guard-beli fegyver"-társai segítették ki. Az egyik Rockefeller bankjának, a First National City Banknak, Kansas City-beli fiókigazgatója volt Hatszáz dollárt kölcsönzött Trumannak. Ez volt Truman első kellemes kapcsolata Rockefellerékkel és az amerikai nagytőkével. Később, mint látni fogjuk, ezt a szálat sokkal szorosabbra fűzte.

A kisvárosi bankigazgatót John Snydernek hívták. Ismerős név? Könnyen meglehet: Mr. Snyder ma az Egyesült Államok pénzügyminisztere. Jó befektetés volt neki a 600 dollár... De Trumannak akkor ezer kellett. A hiányzó négyszázat egy kansasi városatya, Robert Vaughan adta. Mr Vaughan ma az USA hadseregének altábornagya és Truman katonai kabinetjének főnöke.

Vaughan négyszáz dollárja nem csak a saját karrierjét alapozta meg, de cimborájáért, Trumanét is. Vaughan ugyanis tagja volt a Pandergast-gangnek. A „gang" szót nem kell lefordítani, ismeri mindenki a gangszterből. De a Pandergast név magyarázatra szorul. Pandergast volt Kansas City, sőt egész Missouri állam „bose"-a, azaz kiskirálya. Olyasféle alak volt a helyi politikában, mint Budapesten a 900-as évek elején Ehrlich G. Gusztáv (vajon mit jelenthetett itt a G.?!) Neve még ma is fogalom Newyorktól San Franciskóig. Nemcsak a helyi bankokat és a nagyobb gyárakat, üzleteket tartotta markában, de játékbarlangokat, bordélyházakat tartott fenn, lóversenyeket rendezett — előre megbeszélt nyertesekkel. Övé volt az állam valamennyi szerencse-automatája és ami a legfőbb, az ő kezére dolgozott Missouri minden gangsztere. A csődbejutott Truman beállt Pandergast nagy „verkljébe."

Féjére húzta a fehér csuklyát is: belépett a Ku-Klux-Klanba. Később, elnök korában ezt azzal magyarázta, hogy „hitt a Klan nemes célkitűzésében", de csalódott.

Egy alkalommal Pandergast megkérdezte tőle: nem akar szenátor lenni?

Truman akart. Igy lett három hét multva Missouri állam szenátora.

A szenátusban két dologgal tünt ki. Először azzal, hogy három cikluson át ki sem nyitotta a száját. Másodszor azzal, hogy kinyitotta, és ezzel mélyen felháborította a becsületes embereket. Azt mondta ugyanis már a második világháború alatt: „Ha a németek győznek az oroszokat kell segítenünk, ha az oroszok a németeket." Roosevelt ekkor kijelentette, hogy Mr. Truman felelőtlen fecsegő. De akkor hogyan lett mégis az Egyesült Államok alelnöke?

Roosevelt szervezett egy kongresszusi bizottságot a „túlzott háborús nyereségek felülvizsgálására." Ennek kellett egy elnök és a Rockefeller bankház, Roosevelt számára érthetetlenül, Trumant „ajánlotta". Hamarosan kiderült, hogy miért. Truman egy névleges összeg visszafizetésére kötelezte a milliárdokat harácsoló trösztket. Ezzel hintett port a közvélemény szemébe és tette magát mindörökre kedveltté nagykapitalista körökben. Ezek annyira meg voltak elégedve „ellenőrző" szolgálataival, hogy Roosevelt negyedik jelöltségénél ragaszkodtak ahhoz, hogy Roosevelt elnök elfogadja alelnökének.

Az akkor már beteg, fáradt elnök, akinek volt háborus gondja éppen elég, egy gyenge percében hozzájárult. Igy lett az Egyesült Államok történelmének legjelentéktelenebb szenátorából az Egyesült Államok alelnöke, majd Roosevelt halála után, az alkotmány értelmében elnöke.

Mint elnök, azóta is hiven szolgálja azt a hatalmat, amely az ismeretlenségből kiemelte: a Wall Streetet. A Wall Street azonban nem bizott egészen Harry S.-ben, ezért „speciális tanácsadói" címmel, melléje (értsd: föléje) rakták Averell Harrimant, a vasútkirályt. Amerikában nyilt titok, hogy a valódi elnök Harriman, a Wall Street és a vezérkar teljhatalmú megbízottja.

Miért tartja a nagytőke Trumant? Mert van bizonyos svádája, ha csak ügynöki színvonalon is. Mert nincsenek skrupulusai. Mert lapjaikban hivatkozhatnak rá, hogy „az elnök kisember volt." Mert már bevezették a „piacon", nevét, fényképét villogó hamisfogsorát és a róla elnevezett aljas „elvet" és mert engedelmes ügynökként hajlandó visszaszívni bármikor saját kijelentéseit is — mint ezt alig két hete is tette —, ha azzal a Wall Street urai, pillanatnyi érdekeiknek megfelelően, nem értenek egyet. Az, hogy ilyenkor a nagytőkések sajtójában nyiltan lehülyézik — mit számít az Egyesült Államok elnöki székébe felkapaszkodott alaknak.

Truman, a nemzetközi politikának ez a végtelenül hitvány figurája persze csak báb a háború, a pusztítás és a halál förészvényesei, a milliárdosoknak kezében. De az egykori nyakkendőkereskedő, kuglikör-csinálta kapitány, csalódott Ku-Klux-Klan-lovag jól érzi magát e szerepben. Igy Harry S. Truman nem egyszerű figura. Ő az egyes számú háborús gyujtogató, ő a béke legcinikusabb ellensége. Ő a koreai anyák és gyermekek főhóhéra és ő a Wall Street új háborújának fő szervezője. Ő az, aki az atombombát megszédült hatalmi őrületében ledobatta, és a le nem dobottakkal zsarolva zsarol ő veti börtönbe a Dennieseket és a Howard Fastokat, az ő keze zúdítja Amerikára a fasizmus szennyes és büzös áradatát. Méltán övezi tehát Harry S. Truman nevét az egész emberiség gyülölete és megvetése. S van egy hely a világon, ahol joggal az elsők közt foglal majd helyet a vádlottak padján — a népek ítélőszéke előtt.

MOCH

Jules Moch a sortűz és a munkásgyilkosságok minisztere. Jules Moch a munkaküldözések, a tizennyolchónapos szolgálati idő és a háború minisztere Franciaországban. Akár a belügyminisztérium, akár a hadügyminisztérium élén áll, Washington akaratát hajtja végre. Amint megkapta onnan a parancsot, hogy készítse elő Franciaországnak az amerikai finánctőke háborújában való részvételét, rohamot indított a legerősebb akadály: a munkásosztály és a békeharcosok hatalmas francia tábora ellen. Alig vette kézhez a parancsot, hogy bizonyos számú francia hadosztályt kell szállítania az amerikai agresszorok számára, a jobboldali többség segítségével azonnal meghosszabbította a fiatalság katonai szolgálati idejét.

A bányászok nagyobb darab kenyeret követeltek: elnök Harriman, a Wall Street és a vezérkar teljhatalmú megbízottja.

Miért tartja a nagytőke Trumant? Mert van bizonyos svádája, ha csak ügynöki színvonalon is. Mert nincsenek skrupulusai. Mert lapjaikban hivatkozhatnak rá, hogy „az elnök kisember volt." Mert már bevezették a „piacon", nevét, fényképét villogó hamisfogsorát és a róla elnevezett aljas „elvet" és mert engedelmes ügynökként hajlandó visszaszívni bármikor saját kijelentéseit is — mint ezt alig két hete is tette —, ha azzal a Wall Street urai, pillanatnyi érdekeiknek megfelelően, nem értenek egyet. Az, hogy ilyenkor a nagytőkések sajtójában nyiltan lehülyézik — mit számít az Egyesült Államok elnöki székébe felkapaszkodott alaknak.

Truman, a nemzetközi politikának ez a végtelenül hitvány figurája persze csak báb a háború, a pusztítás és a halál förészvényesei, a milliárdosoknak kezében. De az egykori nyakkendőkereskedő, kuglikör-csinálta kapitány, csalódott Ku-Klux-Klan-lovag jól érzi magát e szerepben. Igy Harry S. Truman nem egyszerű figura. Ő az egyes számú háborús gyujtogató, ő a béke legcinikusabb ellensége. Ő a koreai anyák és gyermekek főhóhéra és ő a Wall Street új háborújának fő szervezője. Ő az, aki az atombombát megszédült hatalmi őrületében ledobatta, és a le nem dobottakkal zsarolva zsarol ő veti börtönbe a Dennieseket és a Howard Fastokat, az ő keze zúdítja Amerikára a fasizmus szennyes és büzös áradatát. Méltán övezi tehát Harry S. Truman nevét az egész emberiség gyülölete és megvetése. S van egy hely a világon, ahol joggal az elsők közt foglal majd helyet a vádlottak padján — a népek ítélőszéke előtt.

MOCH

Jules Moch a sortűz és a munkásgyilkosságok minisztere. Jules Moch a munkaküldözések, a tizennyolchónapos szolgálati idő és a háború minisztere Franciaországban. Akár a belügyminisztérium, akár a hadügyminisztérium élén áll, Washington akaratát hajtja végre. Amint megkapta onnan a parancsot, hogy készítse elő Franciaországnak az amerikai finánctőke háborújában való részvételét, rohamot indított a legerősebb akadály: a munkásosztály és a békeharcosok hatalmas francia tábora ellen. Alig vette kézhez a parancsot, hogy bizonyos számú francia hadosztályt kell szállítania az amerikai agresszorok számára, a jobboldali többség segítségével azonnal meghosszabbította a fiatalság katonai szolgálati idejét.

A bányászok nagyobb darab kenyeret követeltek: bérjuk követését. Arvék, bányászözvegyek átkozták nevét. A dokkmunkások nem voltak hajlandók kirakni az amerikai agresszió fegyverküldeményeit: csendőröket küldött a nyakukra, ésgumibottal torolta meg bátor fellépésüket. Franco párisi követségét előtt becsületes munkások asszonyok tiltakoztak két spanyol köztársasági hazafi kivégzése ellen: könnygázzal kergette el őket. A hadügyminisztérium épülete előtt francia anyák Vietnamban megölt fiaik holttestét követelték: rendőrbottal verette szét őket. Clermont-Ferrand sztárikoló munkásai eljöttek Párizsba, hogy tiltakozzanak a kormány nyomorpolitikája ellen: közéjük lövetett. A bányászsztrájk idején nagy hangon kijelentette: kezében vannak a bizonyítékok arról, hogy a Francia Kommunista Párt külföldről anyagi támogatást kapott. Négy órán keresztül beszélt erről a nemzetgyülésben. — Jacques Duclos nyomban felment a szónoki emelvényre és vizsgáló bizottság kiküldését javasolta, hogy egy vizsgálja meg minden egyes politikai párt pénzforrásainak eredetét. Jules Moch ijedtében visszautasította a javaslatot és a francia nemzetgyülés többségi pártjai nagy megkönnyebbüléssel térnek napirendre a javaslat felett. Pedig mindegyikük előtt világos, hogy igaz, amit Duclos mondott: Jules Mochnak még a lélekzetvétele is hazug.

Jules Mochnak nem volt elég, hogy a Laval-féle micia feltámasztásában miniszter lett, az volt a becsvágya, hogy Németország újrafelfegyverezésének is ő legyen a minisztere. Washingtonba siet, hogy gazdával tárgyalja meg a kérdést, mert tudja, hogy az egész francia nép tiltakozik egy új Wermacht feltámasztása ellen. Amikor haaztér, nagyhangon bejelenti, hogy ő sem akar német hadosztályokat az úgynevezett „európai véderőben". Hadosztályokat nem akar, de elfogad német ezredeket. A francia közvéleményt nem téveszti meg képmutatása, őt tartja a német újrafegyverzés miniszterének, aki minden lelkifurdalás nélkül készíti elő hazájában az amerikai imperialisták rablóháborúját, még annak árán is, hogy a náci tábornokok esetleg a francia nép ellen vezetik az újból felfegyverzett SS-alakulatokat.

Ki ez az ember? Miféle? Mifajta? Jobboldali szociáldemokrata „vezér". Ezzel megmondtuk azt is, hogy amerikai bérence, az imperialista agresszió kémje, az USA Franciaországban elhelyezett ötödik hadoszlopának egyik leghirhedtebb vezetője. Érdeme szerint ott vézzi majd, ahol a francia nép többi árulói: Laval és társai.

A DEBRECZEN SPORTJA

Az év legeredményesebb debreceni atlétája:

TÓTH ZOLTÁN

(D. Honvéd) a jövő nagy kalapácsvető ígérete

Debrecennek alig van atletikai élete. Számtalanszor voltunk tanui annak, hogy az atletikai versenyeken kevésszámú indulók mellett még kevesebb számú néző volt. Az érdektelenség, a közöny teljesen érthetetlen éppen Debrecenben, ahol évekkel ezelőtt bizony komoly élet volt az atlétáknál. Itt tűnt fel Gyarmati Olga, a ma élő egyik legjobb női atléta, továbbá Aradi a kitűnő középtávfutó, Horváth a 7 méteren felüli távolugró, Korompai a volt válogatott vágtázó és még sok olyan atléta, aki számottevő eredményeket ért el. Ma sajnos az a helyzet, hogy kevés az atléta Debrecenben és alig van egy-két olyan atléta, akire azt mondhatjuk, hogy a jövő ígéretei. A D. Honvéd 1950-ben megalakult atletikai szakosztályának két tagja Tóth Zoltán a kalapácsvető és Kiss Ernő gátfutó volt az a két atléta, akik jó eredményekkel magukra hívták egyéb ként a figyelmet. Ezuttal Tóth Zoltán eredményeivel foglalkozunk.

A fiatal debreceni atléta 24 éves és a honvédségi sportszakasznál teljesít szolgálatot. Emlékszünk arra, amikor Németh Imre Debrecenben volt a stadioni vrseny alkalmával Tóth Zoltánt a helyes fogásra tanította, ellátta tanácsaival.

— **Ha szorgalmasan jár edzésre és komolyan veszi a kalapácsvetést** — mondotta Németh Imre a kalapácsvetés világcsúcstartója — **akkor a fiatal Tóth Zoli egyike lehet a legnagyobb magyar kalapácsvető ígéretek.**

A debreceni versenyző — bár kitűnő eredményeket ért el — nem tartotta be teljes egészében Németh Imre utasításait. Az edzéseket nem vette komolyan s inkább csak arra törekedett, hogy a kalapácsot dobálja. Pedig egy edzésnek nemcsak az a lényege, hogy a kalapácsvető a kalapácsot minél messzebbre dobja, hanem komoly gimnasztikai gyakorlatokat és futógyakorlatokat is kell végeznie.

Tóth Zoltán a keleti kerületi csúcsot a tavaszi főiskolai bajnokságon 39 méter 16 cm-re javította. Ezt követően a Vasas országos kalapácsvető versenyén 39 méter 91 cm-es eredményével újabb csúcsot állított fel, majd ezt követte az egyesületi bajnokságon Debrecenben elért 41 méter 7 cm-es eredménye, ami újabb csúcsot jelentett. Amikor Németh Imre Debrecenben volt ezt a csúcsot 41 méter 20 cm-re javította s ezév utolsó versenyén, a budapesti MÁVAG meghívásos kalapácsvető versenyén 42 méter 74 cm-re javította a legjobb eredményét.

— **Még többre is képes lett volna Tóth Zoltán** — mondja Máthé Géza debreceni testnevelési tanár, aki a D. Honvéd atletikai szakosztályának vezetője és így Tóth Zoltán edzője — **de nem az volt a cél, hogy Tóthból kifáradjunk a jobb és jobb eredményekért, hanem az hogy rendszeres edzésekkel és jó formájavulásai érje el jó eredményeit. Tóth rendszer elmúl edzett ugyan, de az év közepétől már sikerült rendszert vinni az edzések tartásába s ennek eredménye az, hogy Tóth hihetően rohamosan javul.**

— Ha az elkövetkezendő évben is folytathatja a rendszeres edzéseket, akkor könnyen megközelítheti az 50 métert, ami már igen komoly eredménynek számítana. Németh Imre utasításainak pontos betartása, kitartó, szívós munka sikerre viheti a nagy fejlődés előtt álló tehetséges versenyzőt.

Alkalmunk volt beszélgetni Tóth Zoltánnal is, aki mint fentebb megírtuk, 1950-ben először javította meg a keleti kerületi kalapácsvető csúcsot. Elmondotta, hogy másfél-két éve foglalkozik kalapácsvetéssel és ha az elején hanyagul kezdte azt a sportágat, most szívós munkával igyekszik azon, hogy az 50 méter fölé kerüljön.

— **Minden vágyam az, hogy 1951-ben túldobjam az 50 métert. Még csak 24 éves vagyok és a kalapácsvetéshez még sok időm van. Németh Imre is 23 éves korában kezdett kalapácsvetéssel foglalkozni. Most 35 éves és a legjobb formájában van és tavaly 30—32 méter körül dobálta, időn pedig 42 méteren felüli versenyeredményem van. Edzéseken már dobtam 44 métert körülit is s úgy hiszem, hogy sikerül elérnem az 50 métert 1951-ben.**

— Versenyeredményeimben segítségemre van a D. Honvéd sportegyesülete. Mindenben támogatnak, az edzéseket biztosítják számomra és megadják a lehetőségét annak is, hogy versenyeken induljak. Néphadseregünk sportegyesületében és mint a Néphadsereg tagja büszkén sportolok, edzem testemet, mert tudom azt, hogy sportolásommal nemcsak a békeáldozatot erősítem, hanem erősítem egyre fejlődő és ütőképesebbé váló Néphadseregünket is.

A továbbiakban elmondotta, hogy a Honvédség vezetősége minden áldozatot meghoz azért, hogy zökkenőmentesen menjen fejlődésébe. Tavasszal külföldi mintára a Stadionban külön betondobókört építenek s Tóth Zoltán ebből a pompás betonkörből dobhatja majd meg az 50 métert.

D. Dózsa—D. Építők osztályozó mérkőzés ma a Stadionban

Ismeretes, hogy az egyesbíró megsemmisítette a Balmazújváros. Büdszentmihály mérkőzést és így a Tiszalöki csoportban a D. Dózsa lett a bejnok a jogot nyert arra, hogy a keleti kerület I. osztály bajnokságának döntőjében résztvegyen. A D. Építőkkel két mérkőzést kell a Dózsának játszania s az első találkozóra ma kerül sor.

Délben fél kettőkor a nagyerdei stadionban Sárosi László sípjelére kezdődik el a D. Dózsa—D. Építők osztályozó mérkőzés. A Dózsa rendezi ezt a mérkőzést és olcsó 1 forintos belépőjegyeket állapítottak meg. Honvédségi, DISz és gyermek jegy ára 50 fillér. A két csapat találkozása jó sportesemény igér. Véleményünk szerint két egyforma képességű csapat találkozik a mai mérkőzésen s csak a pillanatnyi jobb forma dönt majd a mérkőzés eredménye tekintetében. — Számszerint 3:2-ős Dózsa győzelmet jósolunk.

Csak pénzért...

Az amerikai sportfelfogásra élénk fényt vet az a beszéglotás, amelyet egy híres amerikai néger ökölvívó, Ray Robinson menedzsere folytatott egy angol újságíróval. Robinson jelenleg Európában versenyez. Amikor Párisban tartózkodott, sokaknak feltűnt, hogy Robinsonnak nem kevesebb, mint nyolc kísérője volt. Robinson megmagyarázta, hogy olyan nagy az adó, hogy inkább barátaira költi el a pénzt. Tekintve, hogy sok pénzt keres, igen sok barátja van.

Menedzsere, George Gainsford nyilatkozatokat adott az újságíróknak. Megkérdezték tőle, hogy Robinson hajlandó-e megmérkőzni az angol Gardnerral. A vállalkozó így felelt:

— Miért ne? Jó pénzért?

Majd hozzátette:

— **Megírhatja nyugodtan, hogy minket csak a pénz érdekel. Számunkra az egész pénzkérdés, nem pedig dicsőség, vagy bármilyen hasonló hülyeség.**

(Mindez a Daily Express november 20-i számának 8. oldalán található meg.)

Vannak még őszinte amerikaiak, akik nyíltan megmondják, hogy mi a szerepe a kapitalista országokban a sportnak. A sport eszméje így jelentkezik Robinson menedzserének tudatában, s bizonyos, hogy amit mondott jó jellemzője az amerikai sportnak.

Az Olimpiai Szervező Bizottság vezetője, Eric von Frankeli kijelentette, hogy az Olimpiai Játékok megrendezésénél arra törekednek, hogy a világ összes nemzete képviselje magát. Már eddig 5—6 nemzettel több nevezett a helsinki Olimpiai Játékokra, mint az 1948-as olimpiára Londonban. 1952 július 19 és augusztus 3. között rendezik meg az olimpiai játékokat. Hétezer sportolóra és 2000 edzőre és segédszemélyzetre számít a rendezőség. A jegyek árusítását 1951. szeptember elején kezdik meg.

„Fogd, ahol éred" női pankráció után újabb sportrőlet lett népszerűvé Amerikában. Egy floridai uszodában a következő mérkőzést filmesítették meg: vízalatti asztaliteniez mérkőzés zajlott le két buvárcsakkal felszerelt nő között, szeliditett cápák és óriás teknősök segédlete mellett. A „korlátlan lehetőségek hazájában", úgy látszik, minden más gondjuk egyszerű.

Debrecenben január közepén rendezik meg a hagyományos Budapest—Debrecen városok közötti tornászversenyt.

KABA ÉS HAJDÚNÁNÁS

Őszi pénteken délután a debreceni fedettuszodában versenyt rendeztek. A versenyen 32(!) kabai és 15 hajdúnánási úszó indult. Eredmények 33 1/3 m béke: 1 Gere Béla (Kaba), 2. Deák (Hajdúnánás) 3 Kovács (Hajdúnánás). — 33 1/3 m gyermek gyors: 1. Szabó István (Kaba), 2. Szivós (Kaba), 3 Deák (Hajdúnánás). — 33 1/3 m fiú gyors: 1 Sarkadi (Kaba) 2 Varga L. (Hajdúnánás), 3. Kéki (Hajdúnánás). — 33 1/3 fiu hát: 1. Varga (Hajdúnánás), 2. Gere László (Kaba) — 33 1/3 m mell: 1 Gere L. (Kaba), 2. Kovács (Hajdúnánás) — 33 1/3 ifj. gyors: 1. Kappermájer (Hajdúnánás), 2. Csukás (Kaba), 3. Kovács (Kaba) — 33 1/3 leány mell: 1 Bogi (Kaba), 2. Borbély (Kaba), 3. Török (Kaba). — 7x33 1/3 m vegyes váltó. 1. Kaba, 2. Hajdúnánás.

VÁLOGATOTT CSAPAT DEBRECENBEN

Január 6-án, szombaton este a Szabadság-úti sportcsarnokban a magyar vasutasválogatott női kézilabda csapat Debrecen női válogatottjával mérkőzik. Ezt a mérkőzést követi az ÉDOSz. Kalász (volt Csepel)—Debrecen válogatott férfi mérkőzés. Mindkét találkozó színvonalas küzdelmet igér. A helyi válogatottak már hetek óta készülődnek a szombati mérkőzésekre.

Ma tető eredmények. Szerkesztőségünk mai délután fél öt tájban a szokott helyen közli a heti 12 találatos szelvényt.

A Sveti's általános iskolában az elmult napokban rendezték meg az iskola 1950-évi házi tornászbajnokságát. Horváthné Tóth Magda ifi a tanítvelő tanár és jó munkájának méltó eredménye lett. A házibajnokságon szépszámú indulók között több tehetséget látunk. Részletes eredmények: 1. Telkes Anikó VIII. osztály 27.5 pont, 2 Bakó Magda VII. o 26.5 pont, 3. Szigeti Ágnes VIII. o 26.1 pont, 4 Szabó Éva VIII. o. 25.7 pont, 5. Mátai Éva VIII. o 25.3 pont. A versenyen indulók ritmikában, talajtornában és szekrényugrásban versenyeztek.

Január 20-án és 21-én Debrecenben rendezik meg az országos vasutas termékenlabda bajnokságot. A bajnokság színhelye a Lokomotív sportcsarnok lesz. Előreláthatólag 30 csapat indul a kétnapos bajnokságon.

A D. Honvéd két legeredményesebb játékosa: Komlósy és Borbély. Két osztályozó mérkőzésen mindkettőn 2—2 gólt lőttek. Csüllögh és Beluch 1—1 góllal következik utánuk. A mai mérkőzés után minden bizonnyal változik a ranglsor.

A D. Lokomotív úszói ma ózdon indulnak az ózdiak országos úszóversenyén. A debrecenieknek tegnap, szombaton egy bányászműszakot dolgoztak le a farkaslyuki bányában és ma már országos versenyen indulnak.

Dr. Zöld Ferenc, a magyar vívók ifjúsági kapitánya nyilatkozatot adott a „Kis Ujság" munkatársának. Nyilatkozatában megemlítette a magyar vívósport jövő nagyságait is. A debrecenieik közül tőrvívásban Kaszást, kardvívásban Kóéát, női vívók közül pedig Bajkai Juditot emelte ki, mint a vidék legtehetségesebb versenyzőit, akik a jövő magyjai lehetnek.

Debrecenben nagyszabású ökölvívó versenyt rendeznek január közepén. A verseny a D. Lokomotív rendezi.

A D. Lokomotív NB II-ben szereplő labdarúgó csapata január 7-ig szabadságolta játékosait.

Január 6-án és 7-én a fővárosban bonyolítják le az ezévi mesterfokú tornásbajnokságot, amelyen a legjobb debreceni tornászok is indulnak: Tóth Lajos, Mogyorósy-Klencs János dr. Sándorné, Horváthné, Oláh Katalin.

Hírek

Tovább tart a hideg idő

Európa időjárását továbbra is a hideg légtömegek határozzák meg. A hideg levegő egyre jobban terjed s ennek hatásaként a Balkánon is megszűnt a meleg uralma. Nyugat-Európában van a leghidegebb. Brüsszelben szombaton reggel —14 fokot mértek. Az Atlanti-óceán felől Irországon át tengeri léghullám van útban kelet felé. Hazánkban pénteken és szombaton még egy-két helyen olvadáspont fölé emelkedett a hőmérséklet, de éjszaka mindenütt erős fagyok voltak. Debrecenben —5, a talajmentén pedig —7 fokot mértek. Szombaton délben 4 fok hideg volt városunkban. Sportolásra alkalmas hó nincs az országban, azonban havazásra van kilátás.

Várható időjárás: Felhős idő, többfelé, főleg reggelenként köd, sokfelé havazás, mérsékelt szél, a hőmérséklet tovább süllyed. Várható hőmérsékleti értékek. Reggel: —3—10, délben 0—6 fok.

KOSSUTH-RÁDIÓ. 7: Zenés vasárnap reggel. Utána: naptár. 7.55: Színházak és mozik műsora. 8: Hírek. 8.30: Szív küldi szívnek szívesen. 9: Háry János búcsúzik az évtől. 10: Egy falu — egy nóta. 10.45: Külügyi negyedóra. 11: Becsület és tiszesség. 11.25: Rádiózenekar játszik. 13: Zenés posta. 14.10: Tarka muzsika. 15.30: Népdalok. 16.30: Hanglemez. 16.40: Könnyű muzsika. 17: A Tartós békéért, népi demokráciáért c. lap ismertetése. 17: Állami vállalatok hírei. 17.20: Tánczene. 17.40: Kincses Kalendárium. 19: Egy év termése. 20.25: Holnap újév, Vidám, zenés szilveszteri kabaré.

PETŐFI-RÁDIÓ. 8: Magyar dalok. 8.30: Falurádió. 9: Református vallásos félóra. 9.30: Unitárius istentisztelet. 10.15: Gál Anna diadala. 10.50: Hanglemezek. 11: Miska bácsi lemezesládája. 11.30: Ilyennek látjuk... Költők és írók Petőfiről. 12: Hanglemezek. 12.30: Cigányok — balettszvit. 13: Színes muzsika. 14: Herrer Pál tánczenekara játszik. 14.30: A Szovjetunióban járt parasztküldöttség beszámolója tapasztalatairól. 15: Kérdezz — felelek! 15.20: Dalok Petőfi verseire. 15.45: Gyermekszínház. 16.40: Szív küldi szívnek szívesen. 17: Ezt játsszák ők... 17.40: Az év sportjaiból. 18.40: „Rákóczi". Daljáték. 20.10: Antal István zongorázik. 20.30: Szórakoztató szovjet muzsika. 21.30: Hanglemez. 22: Népi táncok. 22.45: Szól a harmonika.

— **Nagyjelentőségű újabb Szikra-kiadványok a téli könyvvásárra.** Óriási példányszámban vásárolták a dolgozók a Szikra kiadványait a téli könyvvásár éddigi szakaszában. A Szikra legújabb cikkgyűjteménye is nagy érdeklődésre számíthat. „A jobboldali szociáldemokrácia — az imperializmus támasza" a kötet címe és a többi között Rákosi Mátyás, Togliatti, Révai József tanulmányait, beszédrészleteit tartalmazza. Ugyancsak érdekes ujdonság Georges Cogniot: „A kozmopolitizmus ellen" című könyve.

— **Boldog Újévet kíván ismerőseinek Váry fogász, Kölcsey utca 5. szám.** (x)

— ***Mire köthető meg termelési szerződés?*** Hajdú-Bihar vármegye dolgozó parasztsága eddig közel 90 százalékban lekötötte szerződésre az előirányzott területet. 14 község jóval nagyobb területre kötött termelési szerződést az előirányzott területnél, 12 község közvetlnül 100 százalékos eredménynél tart. A megye több részén, így a lemaradt községekben, Bojt, Esztár, Monostorpályi, Kokad, Hajdúdorog, Nagyléta, Körösszakál stb. még köthető termelési szerződés, itt fokozni kell a tervszerű felvilágosító munkát, hogy a dolgozó parasztság éljen a szerződéses termelés nyujtotta előnyökkel. Szerződéses termelés elsősorban mákra, napraforgóra, rostkenderre, olajlenre, cukorrépára, zöldségfélékre, cirokra, mustárra, koreanderre köthető, ezek mind jó jövedelmet biztosítanak a dolgozó parasztságnak.

A »DEBRECZEN« hirdetése mindég eredményes!

„HOLNAP ÚJÉV"

Több, mint három és félórás vidám műsorral búcsuzik el a Rádió ebben az esztendőben hallgatóitól. A műsor zömét a népszerű és ezúttal kibővített Pol-Ka teszi ki s a vidámság jegyében összeállított program keretében fellép a könnyűzene valamennyi népszerű énekese s a rádió hallgatók úgyszólván valamennyi kedvenc színésze. Tréfák, jelenetek, kuplék egész sora követi egymást, hangot kap mindennapi életünk, hétköznapjaink sok-sok vidámsága, az imperialisták kigúnyoló szatirikus humor, sőt a Rádió legismertebb számai is a paródia görbetükrében jelennek meg. Az ismert sportközvetítő Gulyás Pál például egy színházi közvetítést ad majd a maga jellegzetes modorában (Gádor Béla kitűnően sikerült tréfája), Szász Péter vidám jelenete a Rádió bürokratáit gúnyolja ki, sőt a stúdiók kulisszatitkai is feltárulnak a „Ha mindent hallani lehetne" című jelenetben. Két kiseperettje is lesz a műsornak. Az egyik a „Szilveszteri kaland" Vajda Péter és Polgár Tibor darabja, a másik pedig Rácz György és Bágya András zenés játéka, amely az imperialista Amerika „kulturfrontjára". Hollywoodba vezeti el a hallgatót. S hogy a szilveszteri hangulat teljes legyen, az egyes számok között bő alkalom nyílik a tánchra is. Éjfél után pedig, egészen 3 óráig kiválóan tánczenét közvetít a Rádió. A kabaréműsornak három konferansziéja lesz Darvas Szilárd, Gádor Béla és Tabi László személyében, a színészek sorában pedig olyan neveket találunk, mint Ajtay Aladár, Gózon Gyula, Kiss Manyi, Ferrari Violetta, Gombaszögi Ella, Herczeg Jenő, Uray Tivadar, Gobbi Hilda, Komlós Vilmos, Sennyei Vera, Ráday Imre stb. Mindent összevetve a „Holnap újév" című kabarémüsor színesnek, mulatságosnak, változatosnak ígérkezik.

— *Fácánkakasra* a földművelésügyi miniszter rendelete értelmében január 15-ig lehet vadászni.

— **A tűzoltóság egy esztendeje.** A hajdú-biharmegyei tűzoltóosztályparancsnokság és a debreceni tűzoltó alosztály vigyázott Hajdú megye és Debrecen biztonságára. Az év közepén különvált a mentő- és tűzoltóállomás, azóta a tűzoltóság külön látta el a tűzbiztonságot. A hajdú-biharmegyei tűzoltóosztályparancsnokság a megye területén 293 esetben vonult ki tűzoltása és műszaki mentésre. A december havi kimutatás még nem készült el, de bizonyosra vehető, hogy a mentési esetek száma felülmúlja a 300-at. A debreceni tűzoltóság 89 esetben vonult ki tűzhöz, 8 esetben műszaki mentésre (házösszeomlás stb.). Nagyobb tűz a város területén 1950. évben nem volt. Tanyán, vidéken volt három nagyobb tűz, ami komoly, nehéz munkát adott a tűzoltóságnak. — Megelőző, preventív, ügyeleles munkát sok esetben látott el a tűzoltóság.

BÉKE
Ma: de. 11 órakor matiné:
LUDAS MATYI
du FÉKLYA mű.ban 2, 4, 6, 8-kor
VIGAD AZ ERDŐ
Szilveszteri műsor este 10 órakor
3 órás előadások!
LUDAS MATYI
és
VIGAD AZ ERDŐ
Rendes helyárak.
Héttőtől:
EXPRESSZ-SZERELEM
Színesfilm!

METEOR
Ma: de. 10 órakor matiné
1 forintos helyárak!
VIGAD AZ ERDŐ
du 3, 5, 7 órakor
ÖRDÖGSZAKADÉK
Szilveszteri műsor: este 11 órakor
VIGAD AZ ERDŐ
és az
ÖRDÖGSZAKADÉK
Héttőtől:
EXPRESSZ-SZERELEM
Színesfilm!

VIG
Ma: de 11, du 2, 4, 6, 8 órakor
Héttőn:
ÖRDÖGSZAKADÉK
Szilveszteri műsor! 3 órás előadások!
VIGAD AZ ERDŐ
és az
ÖRDÖGSZAKADÉK

Ma Budapesten:

D. Honvéd—Siófoki Építők mérkőzés

Az osztályozó mérkőzések egyik igen érdekes mérkőzésére kerül ma délben sor Budapesten. A jó formában lévő D. Honvéd csapata a Siófoki Építők együttesével játszik.

A mérkőzés esélyeit latolgatva az a megállapításunk, hogy a Honvéd védelme és támadósora felülmulja ellenfele hasonló csapatrészeit. A gyors debreceni csatárok ellen nehéz a védekezés és hogy mennyire gólképes ez a támadósor, bizonyítja az, hogy az ÉDOSz-Hűtőcs ellen négyszer juttatták hálóba a labdát. A siófoki csapatot korántsem szabad lebecsülni, mert figyelembe kell venni ezt is, hogy csúszós, havas pályán játszák a mérkőzést és könnyen történhetnek ilyenkor meglepetések is. Mi azonban bízunk abban, hogy a debrecenieknek ezen a mérkőzésen ismét töltére visszik a labdát és ezúttal megszerzik második győzelmüket ami egyben azt is jelenti, hogy már biztos résztvevői az NB II. küzdelmeinek.

Értesülésünk szerint Csüllögh sérülése előtt javult és minden valószínűség szerint vállalja a játékot. Ha mégsem játszana, akkor Sarkadi lesz a balösszekötő és Varga a balfedezet. Egyébként a Szolnokon győzelmet aratott csapat játszik. Jósolunk: 5:2 a D. Honvéd javára.

3.500 lakóház épül jövőre a tanyaközpontokban

Népköztársaságunk kormánya 1951-ben 89 tanyaközpontban — amelyek rövidesen községekké alakulnak —, 3500 lakóház felépítéséhez biztosít hosszúlejáratú hitelt.

Azok a dolgozó parasztok, akik a hitelt igénybe akarják venni, a helyi tanácsnál jelentik be igényeiket. Ha egy-egy helyen már 20 jelentkezőnél több van, sor kerül az építkezési hitel folyósítására. Választani lehet egyszobás-konyhás és kétszobás-konyhás lakóházak között. Akinek építkezési kérelmét a helyi tanács elfogadta, egyszobás-konyhás ház esetén 15.000 forintig terjedő, kétszobás-konyhás lakóház esetén pedig 20.000 forintig terjedő kölcsönt vehet fel építőanyagra és munkabérre.

Az építkezést szakemberek irányításával az építtetők családjukkal és hozzátartozóikkal együtt saját munkájukkal is elvégezhetik. Az idén több helyen bevált az a módszer, hogy az építtetők munkacsoportokat alakítottak és így egy-egy ház néhány hét alatt felépült.

1951 végére 2.500 faluban lesz jól felszerelt népkönyvtár

Ötéves tervünk második évében kormányunk az eddiginél is nagyobb gondot fordít dolgozó népünk kulturális színvonalának emelésére és ezen belül a könyvtárhálózatunk fejlesztésére.

A felszabadulás előtt siralmas helyzetben voltak a magyar könyvtárak

KÜLÖNÖSEN A FALUSI KÖNYVTÁRAK

Sem helyiségük, sem felszerelésük nem volt s a meglévő silány és erkölcstelen könyveket a dolgozók kezükbe sem vették. Nem voltak sokkal jobb helyzetben a csekélyszámú városi könyvtárak sem, amelyekhez az értelmiségnek is csak egy igen vékony rétege fért hozzá. Az egyes nagyüzemek könyvtárainak meg kitejezetten az volt a hivatása, hogy a munkások figyelmét elterelje a politikáról és tompítsa az osztályöntudatot. Így tehát a könyvtárak inkább hátráltatták a kultúra terjedését, mintsem elősegítették volna. Ebben az ügyben is felszabadulásunk hozta meg a döntő fordulatot. A kommunisták kezdeményezésére és irányítása alatt megindult a könyvtárak újjászervezése.

A felszabadulás utáni első években legelőször is az üzemi, de a városi és falusi könyvtárakat is újjászervezték. 1949-ben már 1933 üzemi könyvtár működött az országban, 1950-ben pedig 3358-ra nőtt a számuk. Az üzemi könyvtárakat látogató 170 ezer munkás rendelkezésére megközelítőleg egymillió kötet áll.

A falusi könyvtárak fejlesztését az 1949-ben alakult Népkönyvtári Központ irányítja. A népkönyvtári Központ munkája nyomán eddig 22 körzeti könyvtár létesült.

A KÖRZETI KÖNYVTÁRAK FELADATA

a népkönyvtárak szervezése, könyvanyaguk kiegészítése 1950-ben félmillió könyvvel 1600 népkönyvtárat szerveztek vagy egészítettek ki a körzeti könyvtárak.

1951-ben 10 új körzeti könyvtár létesítésével 1600-ról 2500-ra növelik a népkönyvtárak számát, mivel minden új körzeti könyvtárhoz 90 népkönyvtár tartozik. Ez a 900 új népkönyvtár főleg Hajdú, Borsod, Veszprém, Baranya, Győr-Sopron, Szabolcs, Békés, Nógrád, Zala megye területén létesül. Könyvekkel való ellátásukra az eddigi 500 ezer kötetten felül még újabb 300 ezer kötetet ad a Népkönyvtári Központ.

AZ ÖTÉVES TERV

befejezésekor 60 körzeti és ötezer népkönyvtár lesz az országban. Ez azt jelenti, hogy minden faluban, tanyaközpontban, gépállomáson, állami gazdaságban és terme zetvetkezetben lesz népkönyvtár.

Baromfiak téli gondozása

A baromfi legelterjedtebb háziállatunk. Baromfiállományunk jelentős állami vagyont képvisel, szakszerű és felkészültséget igénylő gondozás esetén komoly bevételi lehetőséget nyújt dolgozó parasztságunknak.

A baromfitenyésztés jövedelmezősége állatainak termelő képességétől függ. Minél nagyobb a baromfi tojáshozama, annál több jövedelmet ad. Téli tojástermelésére csak akkor számíthatunk, ha szárnyasainkat megvédjük a hideg ellen. Fontos, hogy a baromfi meleg, világos ólban legyen. A tyúkolat tehát szélvédett, napsütötte helyen száraz területre építsük. A baromfiól falát és mennyezetét vakolják simára, hogy mészhető, tisztán tartható és fertőtleníthető legyen. Az ablakokat úgy helyezzük el, hogy minél több napfény és világosság jusson az ólba.

A baromfiaknak szemes, lágy és zöld eleségre egyaránt szükségük van. Szemes eleségül árpát, zabot, kukoricát, olajos magvakat etetünk. Az őrölt takarmányok: korpa, derce és az olajpogácsák darája igen hasznos. Téli vitaminokban lucernalisztet, takarmányrépát, marhakáposztát adjunk a baromfinak. Az említett takarmányokon kívül adagoljunk számukra szénsavas meszet, futort is.

A baromfiól ne legyen túl magas, mert a magas ól télen hideg. Általában 160—200 centiméter magas ólak a legmegfelelőbbek. Egy négyzetméter területen legfeljebb öt tyúkot szabad elhelyezni. Az ólakat szerejük fel ülőrudakkal és tojásfészkekkel. Gondoskodjunk a tyúkok részére tiszta ivóvízről. Ügyeljünk arra, hogy túl hideg vizet ne igyanak.

Kétkilós élősúlyú, tojótyúk naponta 10—12 deka eleséget igényel. A szemeléség kisebb részét a reggeli órákban, nagyobb részét az alkonyati órákban szórjuk eléjük. Homok, kavics, vagy zúzott faszén állandóan legyen a tyúkok előtt.

Fordítsunk nagy gondot a baromfiól tisztántartására, takarítsuk ki minden nap és gyakran meszeljünk, hogy a fertőző megbetegedéseknek elejét vegyük.

Lapunk minden olvasójának boldog újévet kívánunk

A »DEBRECZEN« szerkesztőségének és kiadóhivatalának dolgozói.

—o—

— **Kevesebb a bűnesetek száma.** A debreceni államügyészség kimutatása szerint 1950. évben december 31-ig 7520 ügydarabot iktattak, szemben a mult. 1949. évi 13.340 ügydarabbal. 1948-ban 13.800 ügydarabot intézett el a debreceni államügyészség. A javulás, az esetek számának csökkenése szembetűnő, ha a két év adatait szembeállítjuk egymással, kevesebb ügydarab, kevesebb bűneset, kevesebb feljelentést jelent. A szocializmust formáló országban kevesebb a bűnöző, felére csökkent az államügyészség munkája.

— **Népmenü 1951. január hó 2—6. ig.** — Kedd: Bableves csipetkével, vegyes pörkölt tarhonyával — Szerda: Karalábéleves, túrós metélt — Csütörtök: Húsleves tésztával, főtt hús kelkáposztával. — Péntek: Tejfeles székelygulyás, 1 drb süttészta — Szombat: Rántott leves, bécsi szelet burgonyával.

— **Női pipaőrület Amerikában.** G. A. Piercy, az amerikai Pipázók Nemzetközi Egyesületének elnöke, aki a Newyork állambeli Schenectadyban él, most azzal az „örvendetes" hírrel lepte meg a nyilvánosságot, hogy női egyesületeket óhajt alapítani a pipázás népszerűsítésére. A pipázók közgyűlésén Piercy előadta, hogy minden fiatal lánynak meg kellene kóstolnia a pipát, de tükör előtt, hogy tanulmányozhassa a pipázással járó arckifejezéseket, mert csak így ismerheti meg jövendőbelijének jellemét. „A nőktől rossz néven veszik a pipázást — mondotta — de csak egyénenként. Ha klubba tömörülnek, a közvélemény belenyugodna, hogy a nőket is megilleti a pipa." Piercy ezután ötletének percze visszhangja keletkezett az amerikai sajtóban.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy

HAJDÚ IMRE

gazdálkodó 68 éves korában elhunyt. Temetése kedden délelőtt 11 órakor lesz a Köztemető II. B ravatalozó termében. Gyászolják: bánatos feleségé, gyermekei, unokái, testvérei, rokonai, ismerősei és kiterjedt rokonsága.

Lakás: Haláp 32.

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, kik kedves halottunk, Barcza Barna temetésén megjelenésükkel ravatalra helyezett koszorúikkal, csokraikkal fájdalmunkat enyhítették — köszönetünket fejezzük ki.

özv. Barcza Barnáné és leánya.

Autobusz jár villamos helyett a Kisállomás és a Nyulas között

Értesítjük a t. utazóközönséget, hogy 1951. január hó 1-től a Kisállomás és Nyulas között a villamosforgalom miatt megszüntetjük és a villamos helyett a forgalmat a MÁVAUT bonyolítja le autóbuszokkal. Az autóbuszon a Villamosvasút által kiadott táska- és bérletjegyek nem érvényesek, arra kombinált autóbusz-villamos átszálló jegy nincs és csak a MÁVAUT által adott vonaljegy érvényes utazásra.

A villamosra a Böszörményi-úton járó autóbuszról kombinált átszálló jegyet a MÁVAUT nem ad ki, tehát a Hatvan-utcai villamosvonalon csak a Villamosvasút által kiadott jegyek érvényesek utazásra. A Bikától a Kisállomásig a forgalmat reggel 6 órától este 10 óráig két villamossal bonyolítják le.

Igazgatóság.

*

A fentiekkel kapcsolatban a következőket közli:

1951. évi január hó 1-től életbelépő szóban lévő forgalmi korlátozások kifejezetten átmeneti jellegűek. A városi tanács végrehajtóbizottsága még ez év szeptember havában mindent intézkedést megtett, hogy a szóban lévő forgalmi korlátozások — melyeket fenti két közlekedési vállalat kénytelen volt megtenni — a lehető legrövidebb ideig tartsanak. Máris biztosítva van, hogy rövid időn belül úgy a szóban lévő villamosforgalom, mint a most leállt autóbuszjáratok ismét megindulnak.

SZINHÁZ

A humor hullámhosszán

címmel ma éjjel 11 órakor mutatja be a Csokonai Színház nagy kacagtató, éneke, zenés táncos revüjét 2 részben. A revüt, melyet pompás rádiókeretben foglaltak össze Nádassy László és Kirűly Dezső írták. A rendező Erdődi Kálmán. A táncokat Kürtösi Ákos állította be, a zenekart Szathmári Endre vezényli. Rádiószpiker: Spányi Éva.

MŰSOR:

I. rész

Hacsaturján: Kardtánc

Tornabemutató.

Protekció. (Tréfa. Előadják: Szentesi János, Körösztös István, Kautzki József, Dalmadi Géza, Basilides Zoltán.)

Majakovszkij: Beszélgetés az adófelügyelővel.

Marsak: A csomag. (Szavalja: Bródi Imre.)

Itt az egyenes. (Rajzos kuplé. Előadja: Erdődi Kálmán.)

Csoszogi. (József Attila dramatizált novellája. Játszák: Selmeczi Mihály, Vértes Nelly, Baán Elemér.)

Operettrészletek. (Énekli: Nádasi Anna.)

Találós jelenetek (Játszák: Selmeczi Mihály, Fazekas Zsuzsa, Kautzki József, Zelenai József, Zenthe Ferenc, Péter Gizi.)

Chopin: A-moll keringő (Énekli: Nagy Erzsi, Zongorán kíséri: Mikulai Gusztávné, Táncolják: Liedloff Éva és Boross János.)

Magas vendég: (Vígjáték. Játszák: Erdődi Kálmán, Kautzki József, Dalmadi Géza, Péter Gizi, Fazekas Zsuzsa, Nagy Erzsi, Szentesi János, Körösztös István, Basilides Zoltán, Zelenai József.)

Viharszünet.

II. rész.

Tibet is. (Zenés bluett. Játszák: Selmeczi Mihály, Boross János, Dalmadi Géza, Baán Elemér, Basilides Zoltán, Nagy Erzsi, Kautzki József.)

Csalétkek. (Előadják: Vári Otília és Péter Gizi.)

A tánc története. (Játszák: Vértes Nelly, Erdődi Kálmán és a Megyei Tanács Népi Együttesének táncrészlege.)

A motorkerékpár. (Tréfa. Játszák: Zenthe Ferenc, Körösztös István, Fazekas Zsuzsa, Zelenai József.)

Tornabemutató.

Helyszíni közvetítés a Hortobágyról 1925-ben. (Paródia. Játszák: Dalmadi Géza és Baán Elemér.)

Szomszédnépek muzsikája. (Énekli a Megyei Tanács Népi Együttesének kórusa.)

Broadway. (Játszák: Kürtösi Ákos, Basilides Zoltán, Liedloff Éva, Péter Gizella, Boross János, Zenthe Ferenc és Zelenai József.)

Ária a Rigolettóból. (Énekli: Meggyesi Pál.)

Tóni. (Kisoperett. Játszák: Vértes Nelly, Szentesi János, Selmeczi Mihály, Körösztös István, Erdődi Kálmán, Fazekas Zsuzsa.)

Finálé.

(A műsorrend változtatási jogát a rendezőség fenntartja.)

MŰSOR:

Vasárnap este 7 órakor: **Házasság hozománnyal** — Bérletszünet.

Vasárnap éjjel 11 órakor: **Szilveszteri revü.**

Hétfőn délután fél 4 órakor: **Szilveszteri revü** — Bérletszünet.

Hétfőn este 7 órakor: **Szilveszteri revü.** — Bérletszünet.

Kedden este 7 órakor: **Házasság hozománnyal.** — Szabolcsi-bérlet.

Szerdán este 7 órakor: **Házasság hozománnyal** — Gorkij-bérlet.

Csütörtökön este 7 órakor **Házasság hozománnyal.** — Madách-bérlet.

Pénteken este 7 órakor **Szilveszteri revü.** — Bérletszünet.

Szombaton este fél 8 órakor: **Házasság hozománnyal.** — Majakovszkij-bérlet. Szakértelmi kollégium lesz.

Tömegszervezeti naptár

KISOSz hírek. — Ma, vasárnap a könyvtár a tagok rendelkezésére reggel 9—1-ig nyitva. — Kedden este 6 órakor MNDSz olvasókör. — Kedden este 6 órakor népnevelői értekezlet. — Adóközösségi tagok vallomásaikat 3 napon belül adják be. Bevallásívek irodánkban kaphatók.

KIOSz hírek. — A KIOSz debreceni csoportja vasárnap este 8 órai kezdettel nagy szilveszteri estet rendez Nyomtató u. 9 alatt. Vidám műsor, reggelig tánc. Mindenkit szeretettel várunk. — Szikvizes szakosztály 1950. január 2-án, kedden 4 órakor fontos ügyben ülést tart. — Felhívjuk azokat a kisiparosokat, akik dekoraltáltszeszszel, vagy kék ánggal dolgoznak, kiutalás végett jelentkezzenek irodánkban.

MNDSz hírek. — Nőnapi bizottság. Kedd. Bútorgyár 3 ó: Taggyűlés, Vagongyár üzemi fél 4 ó: Révhegyiné, Szülőotthon 4 ó: Szabó Mihályné. Szerda: Táncsics-cipő 4 ó: Zolnai Imréné, Állami tüdőgond 3 ó: Mihály Árminné, Városháza 4 ó: Zanan Jánosné, Népbolt 7 ó: Gál Györgyné, Állami Bank 5 ó: Taggyűlés, Ruházati NV 5 ó: Szücs Józsefné, Állami kórház 4 ó: Komlós Józsefné, MÁV forgalom 5 ó: Mérinkáné, Tüzép 4 ó: Szőr Zoltánné, Gyermekvédő Int. 4 ó: Várnai Ilona, Termény forg. 4 ó: Rónainé, Kerekes-telep 4 ó: Szabó Mihályné, Rokkanttelep 5 ó: Kiss Sándorné, Rákosite-ep. 5 ó: Szabó Lászlóné, Szabadság-telep 5 ó: Timárné Vargakert 5 ó: Fekete Imréné, Szotyori-telep 6 6 ó: Onodi Etelka, Téglaskert 4 ó: Kocsis Béláné, Lorántffy Zs. I. Gesztné, Lorántffy Zs. II. 5 ó: Fried Istvánné, Wolaffka-telep 3 ó: Zlatekiné, Boldogkert 6 ó: Szabó Mihályné, Nyulas 3 ó: Pető Lászlóné, Szendrei Julia 5 ó: Szőllősi Istvánné, Szendrei Julia B. 5 ó: Blatnickiné, Kossuth Zs. 6 ó: Pestiné, Andics Erzsébet 5 ó: Ari Magda, Laborfalvi A. 6 ó: Révhegyiné, Laborfalvi B 5 6 ó: Fülöp Tamásné, Csapókert I. 5 ó: Zeke Antalné, Csapókert II. 6 ó: Vágó Tiborné, Vagongyár területi 5 ó: Bugiyó Gyuláné, Teleki Blanka 6 ó: ifj. Kovács Kálmánné, Zrínyi Ilona 5 ó: Lovásznő.

— **Mibe kerül egy gyilkosság?** Ezzel a kérdéssel foglalkozik James W. Muldro és Jone Gunther, a két amerikai újságíró. Mindketten hosszú ideje tanulmányozták Csikágóban a gengsztervilágot. Nemrégiben közzétették a gyilkosságok tarifáját. Közönséges gyilkosság Csikágóban 50 dollártól felfelé. Újságíró meggyilkolása 1000 dollár. Magas közhivatalnok lelövése 10.000 dollár, iparmágnás: 50.000 dollár.

HÁZASSÁG LEVELEZÉS (1)

FÜGGETLEN özvegy berendezett lakással férjesz menne biztos jövedelmű férfihez, „52 éves" jeligére. 1—647

42 éves elvált asszony komoly férfi ismeretségét keresi „Házasság" céljából, „Jóember" jeligére. 1—643

BARTOS Bélát kéri Bethlen utcai kislányismerőse, saját érdekében mielőbb keresse fel. 1—700

Hétköznapjaiból is ünnepnapot varázsol a magyar család hetilapja a

MAGYAR • Vasárnap •

Megjelenik csütörtökön. Ára: 1 forint

RÁDIÓ, HANGSZER (4)

ZONGORÁT vagy pianinot kisebb-nagyobb hibával vennék, Soltész István, Tiszaszőllős. 4—638

BUTOR, SZŐNYEG (5)

4x6 világos szmirna szőnyeg eladó, Kossuth u. 26. Tassy. 5—644

RUHÁZAT, CIPŐ (6)

ELADÓ egy szőrmével bélelt bunda egy szőrme sálgallérral, Hajdúböszörmény, Jókai u. 57. 6—641

ÁLLAT (9)

150 kg javított sertés eladó Köntöskert, Szabolcs u. 28. 9—646

ÉPÍTÉSI ANYAG (10)

KEMÉNY és puhafa deszkát, gerendát kismennyiségben is veszek, cím a kiadóban. 10—635

LAKÁS, LAKÁSCSERE (15)

LEIR, másol írógépen minden le iratokat Gálocsyné, Szoboszlai u. 2. c. 15—640

A DEBRECZEN apróhirdetése EREDMÉNYES!

HÁZ, VILLA (19)

HAJDÚBAGOSON Nagy-utca 308 számú jókarban lévő ház eladó. 19—642

EGY szoba konyhás ház eladó, Azonnal beköltözhető, Zrínyi u. 9. Csapókert. 19—653

ÉTKEZDÉMET, betegség miatt átadom, vagy társat keresek. Piac u. 89. 19—651

DEROS HÉTVÉGE lesz, ha elolvassa a

Szabad Száj

legújabb számát. Minden szombaton: Szabad Száj. Ára: 1 forint

ÁLLÁS (2)

VIDÉKRE keresek egy jóravaló mindenest. Jelentkezni csak kedden délután 2—3 között Zöldfa u. 9. 2—636

VEGYES (25)

GRAFOLÓGUSNŐ mindenki kézírásából pontos analyzist nyujt Széchenyi 19. 25—645

ISTÁLLÓTRÁGYA elszállít, va kisebb lóra lószerszám eladó, Kórház u. 21. 25—650

KISGAZDA PART TISZÁNTÚLI NAPILAPJA

*

Felelős szerkesztő és kiadó: KONCZ ANTAL

*

CSEKKSZÁM: 61 006

*

Szabadság Lapnyomda Debrecen, Bajcsy Zs. u. 1.

Z UJ ZENEI ÓVODA INDUL A ZENEISKOLÁBAN. Januárban új zenei óvoda tanfolyamot indít a debreceni állami Zeneiskola, 3—6 éves gyermekek számára, ezenkívül felújítja a cimbalomnak, mint főtanszaknak a tanítását. Elindítja a Dolgozók eZeneiskoláját is este 7—10 óráig a következő tanszakokkal: zongora, hegedű, cselló, bőgő, fuvola, klarinét, oboa, fagott, általános zeneelm (zeneelmélet, zenetörténet, szolfézs), kórusvezetőképzés, hangképzés kórustagok részére és magánének. Minden tanszakon heti 2 óra érbendő. Tandíj egységesen havi 20 forint. Jelentkezni lehet az összes itt említett tanfolyamokra az intézet titkári hivatalában január 2-től 6-ig délelőtt 9—11 és délután 5 és 7 óra között.